

**ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ενίσχυση των Μικρομεσαίων
Επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.**

Ανάλυση εμπειρικών παραδειγμάτων»

Ζώμπος Ν. Κωνσταντίνος

A.M. 0814M017

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΔΕΛΗΘΕΟΥ

Επίκ. Καθ. ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ Κ.Π.Ε.

Αθήνα, Απρίλιος 2016

Copyright © Κωνσταντίνος Ζώμπος, 2016

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

**Σε όλα εκείνα τα πρόσωπα που με στήριξαν
και πίστεψαν σε μένα...**

**και σε όλους εκείνους που πιστεύουν
ότι η επιστήμη είναι η γνώση των λίγων
στην υπηρεσία των πολλών...**

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Περιφερειακής Ανάπτυξης» του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αισθάνομαι την ανάγκη να απευθύνω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες προς την επιβλέπουσα κα. Δεληθέου Βασιλική Επίκουρο Καθηγήτρια και τον συνεπιβλέποντα κ. Ψυχάρη Ιωάννη, Καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών για την ευκαιρία που μου έδωσαν να ασχοληθώ με ένα τόσο ενδιαφέρον αντικείμενο που ανταποκρίνεται απολύτως στα επιστημονικά μου ενδιαφέροντα καθώς και για την αμέριστη συμπαράστασή τους καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Η αμέριστη και αδιάλειπτη υποστήριξή τους, οι ουσιαστικές παρατηρήσεις τους, η ενθάρρυνση και η υποκίνησή τους, αποτέλεσαν τον οδηγό για την ολοκλήρωση της εργασίας με τον πιο εποικοδομητικό τρόπο.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όσους συναδέλφους συμφοιτητές συνέβαλαν με τα σχόλια, την κριτική και τις γνώσεις τους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θέλω να εκφράσω προς την οικογένειά μου και κυρίως τους γονείς μου Νικόλαο και Αικατερίνη και τη γυναίκα μου Βικτωρία για την διαχρονική συμπαράστασή τους και την στήριξη των επιλογών μου.

Αφιερώνω αυτή την εργασία στα παιδιά μου το Νικόλα και το Θοδωρή.

Αθήνα, 15 Απριλίου 2016

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	8
Absract	9
Πίνακας συντομογραφιών-συντμήσεων	10

Κεφάλαιο 1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα

1.1. Η διοικητική διαίρεση των Περιφερειών και των Δήμων της Χώρας.....	12
1.2. Ο νέος ρόλος των ΟΤΑ μετά τη μεταρρύθμιση του Προγράμματος "Καλλικράτης" .	13
1.3. Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ Κρατών - Μελών της ΕΕ	14

Κεφάλαιο 2. Επιχειρηματικότητα και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

2.1. Θεωρητική προσέγγιση-Ορισμοί.....	17
2.1.1. Η έννοια της επιχειρηματικότητας.....	17
2.1.2. Ορισμός και χαρακτηριστικά των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	18
2.2. Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.....	21
2.2.1 Κίνητρα επιχειρηματικής δραστηριότητας	22
2.2.2. Κλαδική κατανομή επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων.....	22
2.2.3. Διακοπή επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	23
2.2.4. Αντιλήψεις σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα.....	23
2.3. Οι ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση	24
2.3.1. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	24
2.3.1.1 Πράξη για τις ΜΜΕ (Small Business Act - SBA)	25
2.3.1.2. Η συνθήκη της Λισαβόνας	26
2.3.1.3. Η στρατηγική "Ευρώπη 2020".....	28
2.3.2. Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ΜΜΕ (SME Review 2013).....	29
2.3.2.1. Βασικά στοιχεία της ετήσιας έκθεσης SME Review για το 2013	29
2.4. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	31
2.5. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα της κρίσης.....	32

Κεφάλαιο 3. Η τοπική αυτοδιοίκηση και η ανάπτυξη των ΜΜΕ

3.1. Ο ρόλος της ΤΑ στην ανάκαμψη της Εθνικής Οικονομίας	36
3.2. Η διαδικασία της ενδογενούς ανάπτυξης και οι κύριες συνιστώσες της.....	40

3.3. Στρατηγικός σχεδιασμός των ΟΤΑ και Τοπική Ανάπτυξη	41
3.4. Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ. Θεσμικό πλαίσιο και σκοπός των ΕΠ	42
Κεφάλαιο 4. Στρατηγικές προτεραιότητες για την ενίσχυση των ΜΜΕ και της επιχειρηματικότητας Η τοπική αυτοδιοίκηση και η ανάπτυξη των ΜΜΕ	
4.1. Το προγραμματικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020	45
4.2. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» και Τοπική Ανάπτυξη	46
4.3. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	49
4.4. Πρωτοβουλία Jeremie.....	50
4.5. Πρωτοβουλία Jessica	51
4.6. Πρωτοβουλίες από το ΕΤΕΑΝ για την στήριξη των ΜΜΕ	52
4.7. Future Enterprise: Υποστήριξη Επιχειρηματικής Καινοτομίας από ΕΕ	53
4.8. Θερμοκοιτίδες και Επενδυτικά κεφάλαια για Start-ups	54
Κεφάλαιο 5. Επιτυχημένα παραδείγματα ΟΤΑ για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων	
5.1. Η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών.....	55
5.2. Έργο Αθήνα: Οι άξονες του προγράμματος	56
5.3. Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας	59
5.3.1. Οι υπηρεσίες του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων .	59
5.3.1.1. Εξατομικευμένη Συμβουλευτική	61
5.4. Το Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων.....	62
5.4.1. Τα μέλη του Δικτύου Επιχειρηματικότητας	63
5.5. Έννοια, ρόλος και στόχοι των Θερμοκοιτίδων.....	64
5.5.1. Κοινωνική διάσταση και οφέλη από τη λειτουργία θερμοκοιτίδων.....	65
5.5.2. Θερμοκοιτίδα Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων στο Δήμο Αθηναίων	66
5.6. Επινόω	67
5.7. Μηχανισμός παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα.....	70
Κεφάλαιο 6. Συμπεράσματα.....	71
Βιβλιογραφία -Πηγές - Ηλεκτρονική Αρθρογραφία.....	74

Παραρτήματα	77
Παράρτημα Ι: Βασικές αρμοδιότητες των Ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α	78
Παράρτημα ΙΙ: Τοποθέτηση Δημάρχου Τρικκαίων για την τοπική Επιχειρηματικότητα στο συνέδριο της ΚΕΔΕ	100
Παράρτημα ΙΙΙ: Συνεντεύξεις Στελεχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	105

Περίληψη

Τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα, η μη ορθολογική διαχείριση των δημόσιων δαπανών, το τεράστιο δημόσιο χρέος, η έλλειψη εξαγωγών, η έλλειψη ανταγωνιστικότητας και η λειτουργία της αγοράς εργασίας αποτελούν τα αίτια της οικονομικής κρίσης που πλήττει την Ελλάδα. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία καθώς και η πολιτική που ασκείται με στόχο την αντιστάθμιση των ελλειμματικών προϋπολογισμών και την ενδυνάμωση της προοπτικής διαχείρισης των δημοσιονομικών χρεών, απαιτεί εξορθολογισμό του δημοσίου τομέα τόσο σε επίπεδο δαπανών όσο και σε επίπεδο αποτελεσματικότητας και οργάνωσης.

Σε αυτό το πλαίσιο η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί ούτε πρέπει να μείνει απλός παρατηρητής των αλλαγών. Όμως, δεν πρέπει να γίνει μέρος του προβλήματος, αντιθέτως οφείλει να γίνει μέρος της λύσης του.

Σήμερα είναι περισσότερο πιο επιτακτική η ανάγκη από ποτέ να δημιουργηθεί ένα διαφορετικό μοντέλο διοίκησης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης σε σχέση με αυτό που επικρατούσε.

Η αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων για έργα ουσίας και όχι βιτρίνας, η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, οι συμπράξεις με διάφορους φορείς για περιβαλλοντικές και κοινωνικές πρωτοβουλίες, οι διαδημοτικές και διαπεριφερειακές συνεργασίες με στόχο τις οικονομίες κλίμακας, η επένδυση στην τοπική ανάπτυξη (επιχειρηματικότητα, τουρισμός, πολιτισμός, τοπικά προϊόντα κτλ.) είναι μόνο μερικοί από τους τομείς στους οποίους πρέπει να στραφεί η τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες.

Η δημιουργία δομών ανταγωνισμού, η προσέλκυση των επενδύσεων, η προαγωγή της επιχειρηματικότητας και η ανάπτυξη αποτελεσματικού ανθρώπινου δυναμικού είναι το νέο στοίχημα που θα πρέπει να κερδίσει η τοπική αυτοδιοίκηση.

Δυναμικές, πρωτοποριακές πρωτοβουλίες και οργανωμένο σχέδιο όπως στην μελέτη περίπτωσης του Δήμου της Αθήνας είναι τα συστατικά που πρέπει να περιέχει κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ώστε να αλλάξει μορφή η τοπική αυτοδιοίκηση και να συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη ώστε να βγει η χώρα από την κρίση.

Abstract

The high budget deficits, the irrational management of public spending, the huge public debt, lack of exports, lack of competitiveness and the labor market are the causes of the economic crisis in Greece. The current economic situation and the policy applied in order to compensate for budget deficits and strengthening the prospect of financial debt management requires rationalization of the public sector both in terms of expenditure and an effectiveness and organizational level.

In this context, the local government cannot and should not remain a mere observer of the changes. But it should not become part of the problem, on the contrary must be part of the solution.

Today is more imperative than ever to create a different administration and operation of the local model relative to what existed.

The use of European and national programs for substance works rather mannequin, cooperation with the private sector, partnerships with various institutions for environmental and social initiatives, inter-municipal and inter-regional cooperation with the aim of scale economies, investing in local development (entrepreneurship, tourism, culture, local products, etc.) are just some of the areas where the local government to allow it to meet the current needs to be turned.

The creation of competitive structures, attracting investment, promoting entrepreneurship and the development of effective human resources is the new bet should win the local government.

Dynamic , innovative initiatives and organized plan as in the case study of the Municipality of Athens are the ingredients that must contain each Operational Programme to change the form of local government and to contribute in this way to regional and national development that the country out the crisis.

Πίνακας Συντομογραφιών – Συντμήσεων

MME	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΤΑ	Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΚΕΔΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΙΟΒΕ	Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών
GEM	Global Entrepreneurship Monitor
ΚΣΕ	Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΕΤΑΑ	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

ΕΠΙΛΕΚ	Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία
ΕΤΕΑΝ	Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΜΑS	Eco-Management and Audit Scheme
SBA	Small Business Act
CEB	Council of Europe Development Bank
ΣΕΚΕΕ	Σύνδεσμο Εταιρειών Κινητών Εφαρμογών Ελλάδος
ΕΝ.Ε.Β.Η.	Ένωση Ελληνικής Βιομηχανίας Ημιαγωγών
ΗΒΙΟ	Ελληνική Ένωση Βιοτεχνολογίας
ΕΒΙΔΙΤΕ	Ένωση Ελληνικών Βιομηχανιών Διαστημικής Τεχνολογίας & Εφαρμογών
ΕΕΛ/ΛΑΚ	Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα
ΕΕΝΕ	Ελληνική Ένωση Νεοφυών Επιχειρήσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα

1.1. Η διοικητική διαίρεση των Περιφερειών και των Δήμων της Χώρας

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας διαμορφώθηκε με το Ν. 3852/10 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» και ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2011. Σύμφωνα με τον Καλλικράτη, η χώρα διαιρείται σε 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, 13 περιφέρειες και 325 δήμους. Οι περιφέρειες και οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα, δηλαδή οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τους εγγεγραμμένους δημότες.

Πιο συγκεκριμένα:

Πρωτοβάθμιος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) είναι ο "δήμος". Διοικείται από δήμαρχο και δημοτικό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία. Κάθε δήμος χωρίζεται σε διαμερίσματα με την ονομασία «δημοτικές ενότητες» και αυτές με τη σειρά τους σε «κοινότητες». Οι τελευταίες διαθέτουν δικά τους συμβούλια, ο ρόλος αυτών όμως είναι συμβουλευτικός και δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις.

Δευτεροβάθμιος Ο.Τ.Α. είναι η "περίφεια", η οποία αντιστοιχεί σε μία ευρεία γεωγραφική περιοχή της χώρας. Διοικείται από περιφερειάρχη και περιφερειακό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία ανάμεσα στους εγγεγραμμένους δημότες των δήμων που υπάγονται στην περιφέρεια. Κάθε περιφέρεια διαιρείται σε «περιφερειακές ενότητες», οι οποίες συνήθως συμπίπτουν με τους νομούς. Κάθε περιφερειακή ενότητα διαθέτει δικό της αντιπεριφερειάρχη που προέρχεται από τον εκλογικό συνδυασμό του περιφερειάρχη.

Η "αποκεντρωμένη διοίκηση" δεν αποτελεί θεσμό αυτοδιοίκησης αλλά διοικητικής αποκέντρωσης του κράτους. Περιλαμβάνει από 1 έως 12 νομούς και ο επικεφαλής της (με τον τίτλο «γενικός γραμματέας») διορίζεται από την Κυβέρνηση και συγκεντρώνει όλες τις αποφασιστικές αρμοδιότητες, το δε συμβούλιό της, στο οποίο συμμετέχουν οι οικείοι αιρετοί περιφερειάρχες και εκπρόσωποι των περιφερειακών ενώσεων δήμων, έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Εξάιρεση σε όλα τα παραπάνω αποτελεί το Άγιο Όρος, το οποίο αποτελεί μεν Ελληνικό έδαφος, αλλά αυτοδιοικείται με τους δικούς του θεσμούς βάσει του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους του 1924. (https://el.wikipedia.org/wiki/Διοικητική_διαίρεση_της_Ελλάδας).

Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010) άλλαξε ριζικά η διοικητική διάρθρωση της χώρας. Συγκεκριμένα:

Στη θέση των 13 κρατικών διοικητικών περιφερειών συγκροτήθηκαν 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή οι 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι 3 διευρυμένες Ν.Α. και τα 19 επαρχία, συνολικά 76 διοικητικές ενότητες, μετασχηματίστηκαν σε 13 αιρετές Περιφέρειες στα γεωγραφικά όρια των κρατικών περιφερειών.

Οι οργανισμοί της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, οι 1.034 δήμοι και κοινότητες συνενώθηκαν σε 325 διευρυμένους Δήμους, η συνένωση αυτή επέφερε και μείωση στον αριθμό των αιρετών οργάνων. (Πίνακας 1)

Πίνακας 1: Πολιτικό Προσωπικό πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης πριν και μετά την εφαρμογή του "Καλλικράτη"

Πολιτικό Προσωπικό	2010	2011
Δήμαρχοι	914	325
Δημοτικοί Σύμβουλοι	16310	9375
Πρόεδροι Κοινοτήτων	120	-
Κοινοτικοί Σύμβουλοι	1114	-
Σύνολο	18458	9700

Παράλληλα ο Καλλικράτης προέβλεπε την συνένωση περίπου 6.000 Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων των Δήμων σε λιγότερα από 2.000 καθώς και αύξηση της θητείας του δημάρχου και του περιφερειάρχη από τετραετή σε πενταετή με διεξαγωγή των εκλογών ταυτόχρονα με τις Ευρωεκλογές.

1.2. Ο νέος ρόλος των ΟΤΑ μετά την μεταρρύθμιση του Προγράμματος «Καλλικράτης»

Η διοικητική μεταρρύθμιση του 2010 με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» ήταν μια πολύ σημαντική τομή, αλλά δεν ήταν η πρώτη με αυτό το περιεχόμενο. Είχε προηγηθεί το πρόγραμμα «Καποδίστριας» που έγινε νόμος του κράτους το 1997 (Ν. 2539/97). Μέχρι την εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης του «Καποδίστρια» στην χώρα μας η κατάσταση διακρίνονταν από ανισοβαρείς ΟΤΑ που κυρίως λειτουργούσαν σαν κέντρα οργάνωσης της κοινωνικής ζωής της περιοχής και διεκπεραιωτές της τοπικής γραφειοκρατίας. Υπήρχαν 5.318 κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο από 5.000 κατοίκους και 457 δήμοι (σύνολο 5.775 ΟΤΑ). Από την πρώτη συνένωση με το πρόγραμμα «Καποδίστριας» δημιουργήθηκαν 914 δήμοι και 120 κοινότητες.

Η συντριπτική πλειονότητα των ΟΤΑ δεν έχει οικονομική αυτονομία και είναι αποκλειστικά εξαρτώμενοι από την χρηματοδότηση της κεντρικής κυβέρνησης. Επίσης, η πλειονότητα των μικρών Δήμων και Κοινοτήτων που υπήρχαν προ των συνενώσεων είχαν περιορισμένες επιχειρησιακές δυνατότητες με αποτέλεσμα να παρατηρούνται φαινόμενα μειωμένης και σε μερικές περιπτώσεις μηδενικής απορρόφησης οικονομικών πόρων που προορίζονταν για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών να μένουν αναξιοποίητοι. Οι παραπάνω λόγοι οδήγησαν στην ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης για τη δημιουργία οικονομικά αυτοδύναμων και λειτουργικά ανεξάρτητων ΟΤΑ ώστε με την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της αποκέντρωσης να μπορούν να σχεδιάσουν, να προγραμματίσουν, να υλοποιήσουν και να ελέγξουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες όπως άλλωστε επιβάλλει η Ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Επιπλέον, βασική στόχευση των συνενώσεων ήταν οι νέοι ΟΤΑ που θα προέκυπταν θα έπρεπε ταυτόχρονα με τα λειτουργικά και οικονομικά τους χαρακτηριστικά να συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της συμμετοχής του πολίτη, των θεσμών και διαδικασιών τοπικής δημοκρατίας ακολουθώντας τη σημερινή πραγματικότητα επαφής του πολιτικού προσωπικού του ΟΤΑ με τον πολίτη.

Ένα από τα βασικά κίνητρα για την προώθηση των συνενώσεων αποτέλεσε η διεκδίκηση και προώθηση του νέου ρόλου των ΟΤΑ. Η προσπάθεια σύγκλισης της Ελληνικής ΤΑ με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα, απαιτεί ΟΤΑ ικανούς να αναλαμβάνουν αποτελεσματικά τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

Οι νέοι ΟΤΑ ενδυναμώνουν το ρόλο τους στην τοπική κοινωνία και ασκούν νέες αρμοδιότητες, όπως για παράδειγμα στον τομέα διαχείρισης του περιβάλλοντος και στον τομέα της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και της τοπικής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση αυτών των πολιτικών είναι, εκτός όλων των άλλων, η εφαρμογή του άρθρου 102 παρ. 5 του Συντάγματος. Η εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» εξειδικεύει και υλοποιεί βασικές συνταγματικές επιταγές για τη συγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δύο λειτουργικές βαθμίδες, με μονάδες που διαθέτουν το κατάλληλο μέγεθος και καθίστανται ικανές να διαχειριστούν τις τοπικές υποθέσεις, αλλά και να αναλάβουν την τοπική διεκπεραίωση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Η αναδιάρθρωση του προγράμματος Καλλικράτης συνοδεύτηκε από μεταφορά αρμοδιοτήτων, προσωπικού και πόρων από την περιφερειακή κρατική διοίκηση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση. Στη διαδικασία αυτή συνδυάστηκαν στοιχεία από τις τρεις «σχολές μεταρρύθμισης» (Συμμετοχική, Παραδοσιακή, Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ) και αναπτύχθηκαν νέοι θεσμοί και ρυθμίσεις διαφάνειας, εξυπηρέτησης του πολίτη, συμμετοχής (αναρτήσεις αποφάσεων, δημοτική αποκέντρωση, συνελεύσεις, διαβούλευση) που στόχου έχουν την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών προς τον πολίτη.

1.3. Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ Κρατών - Μελών της Ε.Ε.

Η οικονομική κρίση που έπληξε-λιγότερο ή περισσότερο- τα περισσότερα Ευρωπαϊκά κράτη έθεσε επί τάπητος το θέμα της αποκέντρωσης και της ανακατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κεντρικών κυβερνήσεων και των ΟΤΑ. Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάστηκε μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική κυβέρνηση στην ΤΑ. Η μεταφορά αυτή όμως, σε πολλές περιπτώσεις συνδυάστηκε με δύο πολύ σημαντικά στοιχεία:

1. Οι μεταφερόμενες αρμοδιότητες δεν συνοδεύτηκαν από τους ανάλογους πόρους.
2. Σε πολλές περιπτώσεις η κεντρική κυβέρνηση προσπάθησε να «ξεσκαρτάρει» από πάνω της και να μεταφέρει στην ΤΑ, ότι πιο «τοξική» αρμοδιότητα είχε.

Για τους λόγους αυτούς, η πολιτική της Ευρωπαϊκής ΤΑ φαίνεται να έχει μετατοπιστεί λίγο. Ενώ δηλαδή μέχρι τώρα διεκδικούσε αποκέντρωση, γενικά και αόριστα, τώρα και λόγω της στενότητας των χρηματοδοτικών πόρων, απαιτεί αποκέντρωση, αλλά με ιεράρχηση των δαπανών και των αρμοδιοτήτων που θα της μεταφερθούν, διατηρώντας πάντα το ουσιαστικό στοιχείο, που στην Ελλάδα είναι και Συνταγματικά κατοχυρωμένο, αυτό της συνοδείας των αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται με τους κατάλληλους χρηματοδοτικούς πόρους. (Ράλλης Γκέκας, 2015). Η νέα αυτή πολιτική εκφράστηκε με τον καλύτερο τρόπο στη τελευταία μελέτη του CEMR, για τα οικονομικά των Ευρωπαϊκών δήμων. Η Ευρωπαϊκή τοπική δημόσια δράση έχει περιέλθει σε μια ασφυκτική πίεση από το παράδοξο ανάμεσα στις αυξημένες αρμοδιότητες και τα καθήκοντα, την ενεργό παγκοσμιοποίηση, σχετικά περιορισμένους οικονομικούς

αυτονομία, και η αβεβαιότητα σχετικά με διαθέσιμη και κινητοποιήσιμη ικανοτήτων και πόροι. Όλα αυτά σε ένα πλαίσιο που απαιτεί δέσμευση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και αναδιανεμητικό κοινωνία, καθώς και τη διαβεβαίωση ότι η η περιοχή είναι "εγκυβερνητική και ανταγωνιστική». Τοπικός δημόσια δράση πρέπει να αντιμετωπίσει όχι μόνο προς τα κάτω τάση στον τομέα των χρηματοπιστωτικών μεταβιβάσεων από την κεντρική κυβερνήσεις, μια πολιτική λιτότητας τις δημόσιες δαπάνες με βάση ορισμένες φορές αμφιλεγόμενη πόρων στρατηγικές εξορθολογισμό και την αποκέντρωση διεργασίες των μεταβλητών πεδίου, αλλά έχει επίσης να αντιμετωπίσει ένα επίπεδο δημοσιονομική ευελιξία ότι είναι περιορισμένη (ανάλογα με την κυβερνητική επίπεδο), είτε πολύ εκτεθειμένη στις διακυμάνσεις στην οικονομία. Έχει επίσης να ασχοληθεί με άνιση πρόσβαση στα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και προγράμματα, τα τραπεζικά δάνεια, και οι αγορές για μακροπρόθεσμα έργα του.

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης και σε όλους τους δήμους και περιφέρειες δεν μπορούν να εφαρμοστούν οι ίδιες πολιτικές. Σημαντικό είναι να διερευνηθούν τα κριτήρια εκείνα, που με βάση τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας, θα αποδώσουν τα καλύτερα αποτελέσματα.

Κυρίαρχη μεθοδολογική προσέγγιση για την κατανομή των αρμοδιοτήτων είναι η προσέγγιση μέσω της τεχνικής κόστους – οφέλους. Η τεχνική αυτή εμφανίζει δύο συγκεκριμένα προβλήματα. Πρώτον το κόστος – όφελος για την κεντρική κυβέρνηση δεν είναι στις περισσότερες περιπτώσεις το ίδιο με αυτό των ΟΤΑ. Δεύτερον και ίσως περισσότερο σημαντικό είναι το πρόβλημα της ίδιας της έννοιας του κόστους – οφέλους. Λόγω της κρίσης, πολύ την προσεγγίζουν αποκλειστικά από την οικονομική πλευρά. Κάποιοι άλλοι θεωρούν αναγκαίο να αναδείξουν, στη σημερινή συγκυρία, το κοινωνικό κόστος – όφελος.

Μία άλλη μεθοδολογική προσέγγιση των κριτηρίων κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικού κράτους και ΤΑ, είναι η λειτουργική. Σε αυτή δεν εκτιμάται ιδιαίτερα το κόστος ή το όφελος κάθε τομέα της γενικής κυβέρνησης ξεχωριστά, αλλά το πώς θα μπορούσε συνολικά η μεταφορά μία αρμοδιότητας να βελτιώσει τη λειτουργία του κράτους στο σύνολο του.

Το ελληνικό κράτος είναι ένα από τα πιο συγκεντρωτικά στην Ευρώπη και αυτός ο συγκεντρωτισμός επέδειξε τα όρια του με την κρίση. Επί της ουσίας το κεντρικό κράτος αποσύρθηκε από τις τοπικές κοινωνίες και από την πολιτική κοινωνικής αλληλεγγύης. Το κενό που δημιουργήθηκε καλύφθηκε από την προσφυγή των πολιτών στην πλησιέστερη σε αυτούς εξουσία, στους δήμους. Η μετακίνηση αρμοδιοτήτων, έγινε χωρίς μεταφορά των αντίστοιχων πόρων και αυτό που διαφαίνεται είναι ότι υπάρχει δυσαρμονία σε ότι συμβαίνει στην πραγματική κοινωνία και οικονομία και στο θεσμικό πλαίσιο του διοικητικού χάρτη της χώρας.

Ο συγκεντρωτισμός του Ελληνικού κεντρικού κράτους παρέχει τη δυνατότητα να αντλήσουμε και όχι να αντιγράψουμε, εμπειρίες από άλλες Ευρωπαϊκές ΤΑ. Οι αρμοδιότητες των δήμων δεν μπορούν να συγκριθούν χωρίς να ληφθεί υπόψη το ύψος των τοπικών δημόσιων δαπανών, η διάρθρωσή τους, όπως επίσης η συνταγματική οργάνωση του κράτους και η διάρθρωση της Αυτοδιοίκησης σε κάθε χώρα ξεχωριστά.

Στο Παράρτημα 1 γίνεται συνοπτική παρουσίαση των βασικών αρμοδιοτήτων της πρωτοβάθμιας ΤΑ ανά χώρα κράτους μέλους της ΕΕ. Αναλύοντας τις βασικές αρμοδιότητες των δήμων σε κάθε χώρα γίνεται φανερό ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες τρεις (3) βασικές αρμοδιότητες, που δεν ανήκουν στην Ελληνική ΤΑ, ανήκουν σε αυτούς (CEMR. Local and Regional Authorities in Europe. 9/2012). Οι αρμοδιότητες αυτές είναι:

- Εκπαίδευση, κυρίως η πρωτοβάθμια
- Υγεία, προληπτική και πρωτοβάθμια

- Πυροσβεστική

Οι παραπάνω υπηρεσίες δεν παρουσιάζονται απλώς σε πολλές ευρωπαϊκές ΤΑ, αλλά έχουν και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Φιλανδία που θεωρείται ότι έχει το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα στο κόσμο, το έχει πλήρως αποκεντρώσει.

Ποιοτικά χαρακτηριστικά παρατηρούμε και σε άλλες περιπτώσεις. Είναι γνωστή η «καλή πρακτική» της Δανίας όσον αφορά την καταπολέμηση της ανεργίας. Αυτό επετεύχθη με την αποκέντρωση των υπηρεσιών υποστήριξης της απασχόλησης. Μία αρμοδιότητα που μας ενδιαφέρει άμεσα και λόγω του οξυμένου προβλήματος της ανεργίας στη χώρα, αλλά και λόγω του ότι στο τελευταίο μνημόνιο και στο ΕΣΠΑ, η απασχόληση έχει τεθεί πολύ ψηλά στην ατζέντα τους.

Ο συγκεντρωτισμός του ελληνικού κράτους και η ανάγκη ενίσχυσης της ΤΑ δεν προκύπτει μόνο από τον πίνακα όπου συγκρίνονται οι δαπάνες της ΤΑ όλης της Ευρώπης. Απογοητευτική είναι η εικόνα και όταν συγκρίνουμε τις δαπάνες των επί μέρους υπηρεσιών. Στις παραπάνω αναφερόμενες υπηρεσίες (εκπαίδευση, υγεία), η Ελληνική ΤΑ βρίσκεται πολύ πιο χαμηλά από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ακόμα όμως και στη κοινωνική πολιτική, που οι Ελληνικοί δήμοι έχουν επιδείξει αξιοθαύμαστη αποτελεσματικότητα, ιδιαίτερα την περίοδο της κρίσης, η Ελληνική τοπική δημόσια δαπάνη είναι πολύ μικρότερη από αυτή του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. (Ράλλης Γκέκας, Κατερίνα Μήτσου, 2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Επιχειρηματικότητα και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

2.1. Θεωρητικοί Προσέγγιση – Ορισμοί

2.1.1 Η έννοια της επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα είναι μια έννοια με πολλαπλές και διαφορετικές ερμηνείες για κάθε άνθρωπο. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα εννοιών που περιλαμβάνει τη δημιουργικότητα, την ανάληψη κίνδυνου και την εφαρμογή του τρόπου διοίκησης που αρμόζει στην κάθε περίπτωση για την επίτευξη ενός στόχου. «Συνιστά ένα σύμπλεγμα νομικών, διοικητικών, οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών, ψυχολογικών και άλλων όρων και διαδικασιών, με αποτέλεσμα να προσελκύει το ενδιαφέρον επιστημόνων και επαγγελματιών από διάφορους ακαδημαϊκούς και επιχειρησιακούς κλάδους, αντίστοιχα» (Γεωργιάδης, 2008) Η πρώτη αναφορά έχει βρεθεί ότι έγινε από τον Richard Cantillon (1734), ο οποίος θεωρούσε πως η επιχειρηματικότητα είχε να κάνει με την αυτό-απασχόληση με ένα αβέβαιο όφελος, (Γεωργιάδης, 2008)

Ως επιχειρηματικότητα χαρακτηρίζεται η προσπάθεια μετατροπής της πρωτοβουλίας σε αποτέλεσμα και από αυτή τη διαδικασία να προκύψει και οικονομικό κέρδος. Αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μελλοντική οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία εργασίας στο ανταγωνιστικό περιβάλλον που ζούμε. Καταλυτικό ρόλο στην εφαρμογή της έχει η δυνατότητα άσκησης ηγεσίας, η διαχείριση και η ανάπτυξη πρωτοβουλίας, η επένδυση, η επέκταση σε νέες αγορές είτε σε νέα προϊόντα είτε σε νέες μεθόδους, καθώς και η διαχείριση της αλλαγής. Περιλαμβάνει ως βήματα την καινοτομία, την ηγεσία, τη διαχείριση και την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας. Μέσω αυτών μπορεί να επιλεγεί η καλύτερη ευκαιρία η οποία, ουσιαστικά, θα αποτελέσει το καλύτερο εργαλείο επιβίωσης, (www.career.tuc.gr).

Ο όρος επιχειρηματικότητα προέρχεται από το ρήμα «επιχειρώ» το οποίο σημαίνει «δοκιμάζω», «αρχίζω κάποιο έργο», «καταπιάνομαι με κάποια δραστηριότητα». Ο διεθνώς επικρατών όρος (entrepreneurship) θα μπορούσε να μεταφραστεί κυριολεκτικά ως «παρεμβολή» ή ως «διοίκηση στρατευμάτων στη μάχη». Συνεπώς, η ίδια η έννοια υποδηλώνει ή εμπεριέχει συμπεριφορές και δεξιότητες, οι οποίες αφορούν στην πρωτοβουλία και την απόπειρα για την έναρξη μιας δραστηριότητας, στην ύπαρξη κάποιου στόχου και στην κινητοποίηση προς την επίτευξη του, δηλαδή για ουσιαστική και δυναμική παρέμβαση στην κοινωνική πραγματικότητα, (Γεωργιάδης, 2008).

Σύμφωνα με τον Drucker η επιχειρηματικότητα χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, από τη δημιουργία καινοτομίας. Επιχειρηματική καινοτομία είναι η «αναζήτηση και εκμετάλλευση νέων ευκαιριών προς ικανοποίηση ανθρώπινων επιθυμιών και αναγκών». Σύμφωνα με τον Schumpeter η εκμετάλλευση των ευκαιριών κέρδους από τον επιχειρηματία επιτυγχάνεται όταν δραστηριοποιείται στις εξής καινοτομικές ενέργειες:

- Στην είσοδο στην αγορά ενός νέου ή καλύτερου ποιοτικά αγαθού.
- Στη χρησιμοποίηση μίας νέας ή βελτιωμένης μεθόδου παραγωγής μικρότερου κόστους.
- Στη δημιουργία μίας νέας αγοράς.
- Στη χρησιμοποίηση νέων βελτιωμένων μορφών οργάνωσης της επιχείρησης με μικρότερο κόστος.

Σύμφωνα με τον Schumpeter ο επιχειρηματίας είναι το άτομο που κατορθώνει να κάνει νέα πράγματα και όχι κατ' ανάγκη το άτομο που τα εφευρίσκει. Ο επιχειρηματίας με την καινοτομική του δράση προκαλεί συνεχώς τη «δημιουργική καταστροφή» και με τη μιμητική του δράση αποκαθιστά συνεχώς εκ νέου την ισορροπία. (Γεώργιος Λελεδάκης, 2011).

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο παρατηρητήριο επιχειρηματικότητας (GEM 2003) η επιχειρηματικότητα ορίζεται ως η κάθε προσπάθεια για δημιουργία νέας επιχείρησης ή νέας δραστηριότητας όπως το ελεύθερο επάγγελμα η δημιουργία ενός νέου επιχειρηματικού οργανισμού ή η επέκταση μιας ήδη υπάρχουσας επιχείρησης που γίνεται από έναν ιδιώτη ή από ομάδες ιδιωτών είτε από επιχειρήσεις που λειτουργούν ήδη.

(Παπαδόπουλος Αντώνιος, 2014 :17) Υπάρχουν δύο είδη επιχειρηματικότητας: η ενδοεπιχειρηματικότητα (intrapreneurship), η οποία αναπτύσσεται από τα στελέχη μιας υφιστάμενης επιχείρησης και η επιχειρηματικότητα που αποσκοπεί στη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης (start-up). Στην τελευταία περίπτωση, άλλοτε πρόκειται για επιχειρηματικότητα ευκαιρίας (διαπίστωση και αξιοποίηση κάποιας ευκαιρίας) και άλλοτε για επιχειρηματικότητα ανάγκης (υποχρεωτική επιλογή επιχειρηματικότητας ως μέσου βιοπορισμού).

Στο έργο “Principles of Economics” ο Alfred Marshall αναγνωρίζει ότι υπάρχουν τέσσερις παράγοντες της παραγωγικής διαδικασίας: η γη, η εργασία, το κεφάλαιο, και η οργάνωση. Η οργάνωση είναι ο συντονιστικός παράγοντας, που συνδυάζει τους υπόλοιπους τρεις παράγοντες, και η επιχειρηματικότητα αποτελεί την κινητήρια δύναμη πίσω από την οργάνωση ή τον παραγωγικό συντελεστή που θεμελιώνει την οικονομική σκέψη και συνδυάζει τους άλλους τρεις συντελεστές για τη διαδικασία της παραγωγής. Η επιχειρηματικότητα, λοιπόν, μπορεί να εμφανιστεί σε κάθε είδος οργάνωσης και σε όλα τα επίπεδα, και στην ουσία νοείται ως η εμφάνιση και ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων (Rosa et al., 1996 p41). Ο όρος έχει χρησιμοποιηθεί, κατά καιρούς για να υποδείξει μια σειρά δραστηριοτήτων από τη δημιουργία, ίδρυση, διαχείριση, μέχρι τη διοίκηση μίας επιχείρησης (Cunningham and Lischeron, 1991, p63-66).

2.1.2 Ορισμός και χαρακτηριστικά των MME

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (MME) εμφανίζονται να κατέχουν πάνω από 95% του συνόλου των επιχειρήσεων, αλλά και να απασχολούν το περισσότερο εργατικό δυναμικό. Διεθνείς έρευνες έχουν καταδείξει τη συμβολή των MME ως βασικό παράγοντα αύξησης της απασχόλησης, βελτίωσης της παραγωγικότητας και προώθησης της επιχειρηματικής καινοτομίας.

Η οικονομική θεωρία όμως μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1970 τόνιζε τα πλεονεκτήματα των μεγάλων επιχειρήσεων θεωρώντας ότι η επιτυχία μιας επιχείρησης συμβαδίζει με την τάξη μεγέθους της. Τα εμπειρικά όμως στοιχεία διεθνώς δείχνουν ότι τα οικονομικά αποτελέσματα δεν συμβαδίζουν με το μέγεθος των επιχειρήσεων.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των εταιριών στις αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες, και χαρακτηρίζονται ως «οι πραγματικοί γίγαντες» της Ευρωπαϊκής οικονομίας. Στην Ευρωπαϊκή κοινότητα έχει γίνει κατανοητό ότι η αντιμετώπιση των πιεστικών οικονομικών προβλημάτων, όπως η ανεργία, μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με την ενθάρρυνση των τομέων υψηλής τεχνολογίας και την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στην Ελλάδα, στα πλαίσια της επίτευξης των στόχων της αναπτυξιακής πολιτικής, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θεωρούνται βασικός μοχλός ανάπτυξης για τη μείωση της

ανεργίας, μέσω αύξησης της απασχόλησης, την αξιοπιστία των παραγωγικών δυνατοτήτων της χώρας, την στήριξη του εμπορίου, και την ανάπτυξη της επαρχίας.

Μέχρι τον Απρίλιο του 1996 δεν υπήρχε ένας κοινά αποδεκτός ορισμός για τις ΜΜΕ με αποτέλεσμα τα περισσότερα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να χρησιμοποιούν πολλά και διαφορετικά κριτήρια για τον ορισμό τους. Η ανυπαρξία ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού πλαισίου λειτουργίας και ανάπτυξης μιας μικρομεσαίας επιχείρησης, καθώς και η ανυπαρξία μιας κοινής έννοιας τους τι είναι μια μικρομεσαία επιχείρηση, προκάλεσε ανομοιογενείς καταστάσεις και στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, τόσο σε εθνικό, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. (Ματσάνης Ν, Γρηγορούδης Ε, 2010 σελ 63-66). Έτσι λοιπόν τον Απρίλιο του 1996, η Ευρωπαϊκή Ένωση, με απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, διατύπωσε ένα σαφή ορισμό για τις μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, καθορίζοντας τα συγκεκριμένα κριτήρια για τον προσδιορισμό τους, τα οποία χρησιμοποιούνται για τις κοινοτικές πολιτικές που εφαρμόζονται μέσα στην Κοινότητα και στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Στη συνέχεια και λόγω των συνεχόμενων μεταβολών στις Ευρωπαϊκές οικονομικές συνθήκες ο ορισμός των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων επικαιροποιήθηκε προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα μετά το 1996 (πληθωρισμός και αύξηση της παραγωγικότητας) καθώς και η εμπειρία που αποκτήθηκε.

Ο νέος ορισμός (Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003) διευκρινίζει τις ιδιότητες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και την έννοια της πολύ μικρής επιχείρησης. Με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των κοινοτικών προγραμμάτων και πολιτικών που αφορούν τις επιχειρήσεις αυτές. Στόχος είναι να αποφευχθεί ενδεχόμενη εκμετάλλευση των μηχανισμών υποστήριξης των εν λόγω επιχειρήσεων από επιχειρήσεις που διαθέτουν μεγαλύτερη οικονομική δύναμη από τις ΜΜΕ.

Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ορίζονται με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων ατόμων και τον κύκλο εργασιών τους ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού τους.

Ως μεσαία επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.

Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.

Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 2: Η Διάκριση των ΜμΕ σύμφωνα με την Ε.Ε.

Κατηγορία ΜμΕ	Εργαζόμενοι	Τζίρος	Σύνολο Ισολογισμού
Μεσαία	< 250	< 50 εκ.	ή < 43 εκ.

Μικρή	< 50	< 10 εκ.	ή < 10 εκ.
Πολύ μικρή	< 10	< 2εκ.	ή < 2 εκ.

Ανεξάρτητες, συνεργαζόμενες, συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Ο νέος ορισμός των ΜΜΕ προσδιορίζει τους τύπους των επιχειρήσεων. Κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων σε συνάρτηση με το είδος της σχέσης που αυτές διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο, το δικαίωμα ψήφου ή το δικαίωμα άσκησης κυρίαρχης επιρροής:

- ανεξάρτητες επιχειρήσεις·
- συνεργαζόμενες επιχειρήσεις·
- συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Οι ανεξάρτητες επιχειρήσεις είναι η πλέον συχνή περίπτωση. Πρόκειται απλώς για όλες τις επιχειρήσεις που δεν ανήκουν σε κανέναν από τους δύο άλλους τύπους επιχειρήσεων (συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες). Μια επιχείρηση είναι ανεξάρτητη αν:

- δεν διαθέτει συμμετοχή 25 % ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση·
- δεν κατέχεται άμεσα κατά 25 % ή περισσότερο από άλλη επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό ή από κοινού από περισσότερες επιχειρήσεις συνδεδεμένες μεταξύ τους ή από δημόσιους οργανισμούς, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων·
- δεν συντάσσει ενοποιημένους λογαριασμούς και δεν περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης η οποία συντάσσει ενοποιημένους λογαριασμούς και δεν είναι κατά συνέπεια συνδεδεμένη επιχείρηση.

Μια επιχείρηση μπορεί να συνεχίσει να θεωρείται ανεξάρτητη εάν το όριο του 25 % καλυφθεί ή ξεπεραστεί, όταν πρόκειται για ορισμένες κατηγορίες επενδυτών, όπως οι «επιχειρηματικοί άγγελοι» («business angels»).

Ως συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες δημιουργούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις με άλλες επιχειρήσεις, χωρίς η μία να μπορεί να ασκεί άμεσο ή έμμεσο ουσιαστικό έλεγχο στην άλλη. Συνεργαζόμενες είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι ανεξάρτητες, αλλά ούτε συνδέονται μεταξύ τους. Μια επιχείρηση είναι «συνεργαζόμενη» με μια άλλη επιχείρηση όταν:

- κατέχει συμμετοχή μεταξύ 25 % και κάτω του 50 % σε αυτήν·

αυτή η άλλη επιχείρηση έχει συμμετοχή μεταξύ 25 % και κάτω του 50 % στην αιτούσα επιχείρηση·

- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η εν λόγω άλλη επιχείρηση και δεν περιλαμβάνεται μέσω ενοποίησης στους λογαριασμούς εκείνης ή μιας επιχείρησης που συνδέεται με αυτή την τελευταία.

Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις αντιστοιχούν στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν μέρος μιας ομάδας, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου (συμπεριλαμβανομένων και μέσω των συμφωνιών ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, μέσω μετόχων που είναι φυσικά πρόσωπα) ή μέσω της εξουσίας άσκησης κυρίαρχης επιρροής σε μια επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για σπανιότερες περιπτώσεις που διακρίνονται γενικά κατά τρόπο ιδιαίτερα σαφή από τους δύο προηγούμενους τύπους. Στο πλαίσιο της μέριμνας αποφυγής δυσχερειών ερμηνείας από μέρους των επιχειρήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσδιόρισε αυτό τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, όταν αυτές προσαρμόζονται στο αντικείμενο του ορισμού, τις προϋποθέσεις που δίνονται από το πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του

Συμβουλίου για τους ενοποιημένους λογαριασμούς, το οποίο εφαρμόζεται από πολλών ετών. Μια επιχείρηση γνωρίζει λοιπόν κατά γενικό κανόνα κατά τρόπο άμεσο ότι οφείλει, δυνάμει της εν λόγω οδηγίας να καταρτίσει ενοποιημένους λογαριασμούς ή ότι περιλαμβάνεται μέσω ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης η οποία οφείλει να καταρτίζει τέτοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Αριθμός απασχολούμενων ατόμων για τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

Ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος ή οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME. Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση ή η διάρκεια των αδειών μητρότητας δεν συνυπολογίζονται.

Νομική αξία του ορισμού

Ο ορισμός των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων δεν είναι δεσμευτικός παρά μόνον όσον αφορά ορισμένους τομείς, όπως οι κρατικές ενισχύσεις, η χρηματοδότηση μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων ή τα κοινοτικά προγράμματα, και ιδιαίτερα το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνει, ωστόσο, τα κράτη μέλη, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων να κάνουν χρήση του ορισμού αυτού ως σημείου αναφοράς. Με τον τρόπο αυτόν, τα μέτρα που λαμβάνονται προς όφελος των MME θα χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη συνεκτικότητα και αποτελεσματικότητα.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:L:2003:124:TOC>)

2.2. Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Σημαντικά συμπεράσματα για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2012-13 προκύπτουν μελετώντας κανείς την έκθεση του IOBE. Το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών είναι εταίρος του ερευνητικού προγράμματος του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας (Global Entrepreneurship Monitor: GEM). Στην έρευνα παρουσιάζεται η πορεία επιμέρους επιχειρηματικών δεικτών που αναδεικνύει επιμέρους ζητήματα του επιχειρείν στην χώρα μας.

Ο πρώτος δείκτης είναι η «επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων» και αποτελεί το ποσοστό του πληθυσμού κάθε χώρας, ηλικίας 18-64 ετών, το οποίο βρισκόταν στη φάση εκκίνησης μιας νέας επιχειρηματικής πρωτοβουλίας.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε φάση εκκίνησης επιχειρηματικής δραστηριότητας το 2012 ήταν 6,5%. Το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά χαμηλότερο από το 8% που είχε καταγραφεί το προηγούμενο έτος. Έτσι, ενώ το 2011 η Ελλάδα κατατασσόταν στην 4η υψηλότερη θέση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας, το 2012 βρίσκεται στην 12η θέση.

Προφανώς, η πτώση του δείκτη δεν είναι άσχετη από τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα, καθώς η ύφεση συρρικνώνει τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που θεωρούνται βιώσιμες. Μάλιστα, τα πρώτα στοιχεία από την έρευνα του 2013 καταγράφουν μια περαιτέρω πτώση του δείκτη στο 5,5%. Ωστόσο, ακόμα και με αυτή την πτώση το 2012 ο δείκτης για την Ελλάδα βρίσκεται κάπου στο μέσο της κατάταξης ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Εκτός της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων, η έρευνα καταγράφει και άλλες κατηγορίες επιχειρηματιών όπως οι

«καθιερωμένοι» -το εγχείρημα των οποίων έχει ξεπεράσει την ηλικία των 3,5 ετών- και βεβαίως την συνολική επιχειρηματικότητα σε κάθε χώρα.

Το εντυπωσιακό εύρημα εδώ αφορά την καθιερωμένη επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Με ποσοστό 12,3%, η χώρα μας καταγράφει την υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Ας σημειωθεί δε ότι το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο ακόμα και από τον μέσο όρο των χωρών της ομάδας Α (οι οικονομίες των οποίων βασίζονται στην εκμετάλλευση πρωτογενών συντελεστών παραγωγής). Μολονότι λοιπόν το 2012 ήταν το χειρότερο έτος της ύφεσης στην οποία βρίσκεται η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και την ανεργία, η δομή της ελληνικής οικονομίας ως βασιζόμενης στη μικρή επιχείρηση δεν μεταβάλλεται. Η χώρα μας ήταν λοιπόν και παραμένει οικονομία μικροεπιχειρηματιών.

2.2.1 Κίνητρα επιχειρηματικής δραστηριότητας

Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος του GEM γίνεται διάκριση ανάμεσα σε δύο τύπους επιχειρηματικότητας, ανάλογα με τα κίνητρα τα οποία κινητοποιούν την απόφαση του ατόμου να εισέλθει στον επιχειρηματικό στίβο: Η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας, που αναφέρεται στο κίνητρο της αξιοποίησης μιας πραγματικής επιχειρηματικής ευκαιρίας και η επιχειρηματικότητα ανάγκης, όπου το άτομο ωθείται στην ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας λόγω έλλειψης άλλων επιλογών εργασίας.

Είναι σημαντικό να εξεταστεί η εξέλιξη της σχέσης επιχειρηματικότητας ανάγκης και ευκαιρίας στην Ελλάδα διαχρονικά, έτσι ώστε να διαφανεί ο τρόπος με τον οποίο η ύφεση έχει επιδράσει σε αυτήν. Είναι σαφής η διαφορά της τάσης στα χρόνια πριν και μετά την κρίση. Στην πρώτη περίοδο, το ποσοστό των επιχειρηματιών που δήλωναν ως βασικό κίνητρο την ανάγκη μειωνόταν σταθερά με τον άροδο των ετών. Αντίθετα, από το 2008 η τάση αυτή διακόπτεται απότομα, καθώς σχεδόν τρεις στους δέκα επιχειρηματίες ομολογούν ότι στράφηκαν στον επιχειρηματικό στίβο για λόγους ανάγκης.

Έχει ενδιαφέρον ότι το ποσοστό αυτό παραμένει σχετικά σταθερό καθ' όλη την τελευταία πενταετία. Αυτό σημαίνει ότι, όσο και αν βαθιάει η ύφεση, το ποσοστό εκείνων που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά κινητοποιούμενοι από την ύπαρξη πραγματικών επιχειρηματικών ευκαιριών παραμένει σαφώς υψηλότερο.

2.2.2 Κλαδική κατανομή επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

Σε όλες τις χώρες του κόσμου, ο κλάδος στον οποίο κατευθύνεται η πλειονότητα των νέων εγχειρημάτων είναι η παροχή προϊόντων και υπηρεσιών προς τον τελικό καταναλωτή. Ωστόσο, αυτό που διαφοροποιεί αποφασιστικά τις χώρες καινοτομίας από τις άλλες δύο ομάδες χωρών είναι ο δείκτης που αφορά τον κλάδο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, καθώς στις χώρες καινοτομίας είναι σταθερά υψηλότερος.

Στην Ελλάδα, το 2012 πάνω από το 50% των νέων εγχειρημάτων κατευθύνονταν στην διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών στον τελικό καταναλωτή. Ο δείκτης αυτός ήταν διαχρονικά υψηλός στη χώρα μας, αλλά έχει μειωθεί σημαντικά την περίοδο της κρίσης λόγω της μεγάλης κάμψης της καταναλωτικής ζήτησης. Αυτό λοιπόν που πρέπει να διερευνηθεί διεξοδικότερα είναι η επίδοση της χώρας στον τομέα υπηρεσιών προς επιχειρήσεις.

Η διαχρονική εξέλιξη της κλαδικής κατανομής των νέων εγχειρημάτων στην Ελλάδα αναδεικνύει τη σοβαρή αναδιάρθρωση που εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια. Από τη μία πλευρά, φαίνεται καθαρά η μείωση του ποσοστού των νέων εγχειρημάτων που απευθύνονται στον τελικό καταναλωτή τα χρόνια της κρίσης. Από την άλλη πλευρά, την ίδια περίοδο παρατηρείται άνοδος του ποσοστού των νέων εγχειρημάτων που προσφέρουν

υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, κάτι που ωθεί το σχετικό δείκτη κοντύτερα στο μέσο όρο των χωρών καινοτομίας. Η κρίση φαίνεται λοιπόν ότι έχει θέσει σε κίνηση διαδικασίες αναδιάρθρωσης, ακόμα και σε αυτό το επίπεδο της μικρής επιχειρηματικότητας.

2.2.3 Διακοπή επιχειρηματικής δραστηριότητας

Το ποσοστό λοιπόν των Ελλήνων που δήλωναν το 2012 ότι διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα ήταν 2,4%, σημαντικά χαμηλότερο από το 3% που είχε καταγραφεί το 2011. Παρ' όλη λοιπόν την ύφεση στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία, το ποσοστό διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας δεν φαίνεται ιδιαίτερα υψηλό.

Ωστόσο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι λόγοι για τους οποίους κάποιοι Έλληνες επιχειρηματίες διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Όπως και το προηγούμενο έτος, ο βασικός λόγος κρίνεται ότι είναι η έλλειψη κερδοφορίας.

Σε αντίθεση με τις άλλες χώρες καινοτομίας, όπου τον ίδιο λόγο επικαλείται το 28,6% (μέσος όρος των χωρών καινοτομίας) όσων διέκοψαν τη δραστηριότητά τους, στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει στο 48,9%. Από την άλλη πλευρά, στην Ελλάδα μόνο το 6,6% επικαλείται προβλήματα χρηματοδότησης, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος των χωρών καινοτομίας είναι 10,9%.

Προφανώς, τα ευρήματα αυτά δεν υπονοούν ότι το πρόβλημα της χρηματοδότησης δεν είναι οξύ για τους Έλληνες επιχειρηματίες, αλλά μάλλον αποκαλύπτουν ότι το μεγαλύτερο ακόμα πρόβλημα είναι η ύφεση και άρα η έλλειψη κερδοφορίας. Αυτό φαίνεται να υποδηλώνεται επίσης από το τεράστιο ποσοστό (37,3%) των Ελλήνων που δηλώνουν τη συνταξιοδότηση ως βασικό λόγο της εγκατάλειψης του επιχειρηματικού στίβου (6,8% ο μέσος όρος στις χώρες καινοτομίας). Πρόκειται για μαζική έξοδο από την επιχειρηματική σταδιοδρομία, η οποία δεν μπορεί να εξηγηθεί παρά μόνο από την υπόθεση ότι βλέπουν πολύ αρνητικές προοπτικές για την επιχείρησή τους και έτσι προτιμούν την ασφάλεια της σύνταξης.

2.2.4 Αντιλήψεις σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα

Τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν παραπάνω αντανakλούν μια μάλλον αρνητική εικόνα για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, όπως είναι άλλωστε αναμενόμενο με δεδομένη τη βαθιά κρίση που μαστίζει τη χώρα. Ωστόσο, υπάρχουν δύο ενδιαφέροντα ευρήματα, τα οποία φαίνεται πως υποδηλώνουν την αρχή μιας μεταστροφής του κλίματος. Το πρώτο αφορά το κατά πόσον οι πολίτες θεωρούν πως θα υπάρξουν επιχειρηματικές ευκαιρίες στον περίγυρό τους κατά το επόμενο εξάμηνο. Με 12,9% η Ελλάδα καταγράφει μια από τις χαμηλότερες επιδόσεις παγκοσμίως.

Ωστόσο, σημαντικά συμπεράσματα για την Ελλάδα εξάγονται από την απεικόνιση της εξέλιξης του δείκτη καθ' όλα τα έτη ελληνικής συμμετοχής στο ερευνητικό πρόγραμμα του GEM.

Η σταθερή πτώση του δείκτη μεταξύ 2008 και 2011 δικαιολογείται προφανώς από τη μεγάλη ύφεση στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία αυτό το χρονικό διάστημα. Ωστόσο, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η επίδοση του 2012, καθώς φαίνεται να υποδηλώνει μια σαφή αντιστροφή της πτωτικής τάσης. Το ποσοστό λοιπόν των Ελλήνων που δήλωναν το 2012 ότι βλέπουν επιχειρηματικές ευκαιρίες το επόμενο εξάμηνο ήταν 12,9%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 ήταν 10,9%. Το εύρημα αυτό ταιριάζει

απόλυτα με μια τάση που είχε ήδη διαφανεί από το προηγούμενο έτος. Ενώ μειωνόταν το ποσοστό εκείνων που έβλεπαν επιχειρηματικές ευκαιρίες, όταν ετίθετο το ερώτημα κατά πόσο προσδοκούν περισσότερες ευκαιρίες για το 2012 σε σύγκριση με το 2011, πάνω από δύο στα τρία άτομα απαντούσαν θετικά. Σε συνδυασμό τα δύο ευρήματα φαίνεται λοιπόν ότι διαγράφουν μια τάση ανάκαμψης της οικονομίας, καθώς περισσότερα άτομα από ό,τι στο παρελθόν διαπιστώνουν ότι υπάρχουν επιχειρηματικές ευκαιρίες γύρω τους.

Το δεύτερο ενδιαφέρον εύρημα είναι οι απαντήσεις που δόθηκαν στο ερώτημα κατά πόσο οι πολίτες εκτιμούν ότι η είσοδος στον επιχειρηματικό στίβο συνιστά μια καλή επιλογή σταδιοδρομίας. Και εδώ είναι βέβαια προφανής η σταθερή πτώση του δείκτη μετά το 2008, την περίοδο της κρίσης δηλαδή. Καθώς η οικονομία συρρικνωνόταν, όλο και λιγότερα άτομα εκτιμούσαν ότι η επιχειρηματική δραστηριοποίηση θα ήταν σε θέση να εξασφαλίσει στον επιχειρούμενο υψηλότερο εισόδημα, εργασιακή ασφάλεια και ανεξαρτησία, όλα δηλαδή τα θεωρούμενα ως θετικά επακόλουθα της επιχειρηματικότητας ως επαγγελματικής επιλογής. Ωστόσο, και εδώ έχει ενδιαφέρον η επίδοση του δείκτη κατά το 2012. Το 64,4% του δείγματος απαντά ότι η επιχειρηματικότητα είναι καλή επιλογή σταδιοδρομίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 ήταν μόνο 61%. Η αύξηση αυτή υποδηλώνει μια θετικότερη εκτίμηση για τις προοπτικές βιωσιμότητας νέων εγχειρημάτων σε σύγκριση με το παρελθόν, άρα την εκτίμηση ότι οι προοπτικές της οικονομίας αναμένεται να βελτιωθούν.

2.3. Οι ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 99% των επιχειρήσεων στην ΕΕ. Υπάρχουν περίπου 21 εκατομμύρια ΜΜΕ, που απασχολούν σχεδόν 33 εκατομμύρια άτομα και αποτελούν τη βασική πηγή επιχειρηματικού πνεύματος και καινοτομίας. Παρέχουν τα δύο τρίτα των θέσεων απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα και συμβάλουν περισσότερο από το ήμισυ της συνολικής προστιθέμενης αξίας που δημιουργούν οι επιχειρήσεις στην ΕΕ. Εννέα στις δέκα ΜΜΕ είναι στην πραγματικότητα πολύ μικρές επιχειρήσεις με λιγότερο από 10 εργαζομένους.

Η πολιτική της ΕΕ για τις ΜΜΕ έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές και οι δράσεις της Ένωσης είναι φιλικές προς τις μικρές επιχειρήσεις και συμβάλλουν στο να καταστεί η Ευρώπη ένας πλέον ελκυστικός τόπος για τη σύσταση εταιρειών και την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Πληθώρα προγραμμάτων δράσης έχουν εγκριθεί για την ενίσχυση των ΜΜΕ, όπως η Small Business Act (νομοθεσία για τις μικρές επιχειρήσεις), που συμπεριλαμβάνει όλα αυτά τα προγράμματα και αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής.

Τα προγράμματα Ορίζοντας 2020 και COSME έχουν επίσης εγκριθεί με τον σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ μέσω της έρευνας και της καινοτομίας, και την παροχή καλύτερης πρόσβασης σε χρηματοδότηση των ΜΜΕ. (<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice>)

2.3.1. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Η μεγάλη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται από το πλήθος ευρωπαϊκών και εθνικών πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την ενίσχυσή τους. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο σχεδιασμού της ευρωπαϊκής πολιτικής από το

2000 μέχρι και σήμερα, έχει αναπτυχθεί μια σειρά μέτρων στήριξης και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών – Στρατηγικών.

2.3.1.1 Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις στην Ευρώπη (Small Business Act –SBA)

Η Small Business Act (SBA), ή νόμος για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δημιουργεί ένα στρατηγικό πλαίσιο το οποίο οφείλει να οδηγήσει στην καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης και καινοτομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Αυτό θα πρέπει να επιτρέψει την ενίσχυση της αειφόρου ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την μετάβασή της προς μία οικονομία της γνώσης.

Η πρωτοβουλία με τίτλο Small Business Act (SBA) για την Ευρώπη στοχεύει στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την αειφόρο ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι κοινοτικές και εθνικές πολιτικές λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τους το ρόλο των ΜΜΕ στην οικονομική μεγέθυνση και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η SBA βασίζεται σε δέκα αρχές που στόχος τους είναι να πλαισιώσουν τη χάραξη των κοινοτικών και εθνικών πολιτικών, καθώς και σε πρακτικά μέτρα για την υλοποίηση αυτών των πολιτικών.

Ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για τους επιχειρηματίες προκειμένου να διευκολύνεται η δημιουργία ΜΜΕ και να ενθαρρύνεται η μεταβίβαση επιχειρήσεων, ιδίως των οικογενειακών ΜΜΕ.

Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, κυρίως μέσω της δικτύωσης των επιχειρήσεων και της ανταλλαγής εμπειριών. Τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της φορολογίας και της υποστήριξης στους επιχειρηματίες, ιδίως από συγκεκριμένες ομάδες, όπως οι γυναίκες και οι νέοι.

Στήριξη στους επιχειρηματίες καλής πίστης που επιθυμούν να κάνουν μία νέα αρχή μετά από μία πτώχευση.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει την ανάπτυξη μίας πολιτικής παροχής δεύτερης ευκαιρίας. Υπό αυτήν την έννοια, τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν προγράμματα υποστήριξης και να περιορίσουν τη διάρκεια των διαδικασιών παύσης λειτουργίας σε περίπτωση μη δόλιας πτώχευσης.

Διαμόρφωση κανόνων σύμφωνα με την αρχή προτεραιότητα στις ΜΜΕ.

Προσαρμογή των δημόσιων διοικήσεων στις ανάγκες των ΜΜΕ και εξάλειψη των διοικητικών φραγμών.

Τα κράτη μέλη πρέπει να προσφεύγουν ευρύτερα σε απλοποιημένες διαδικασίες, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στο σύστημα ενιαίας εξυπηρέτησης. Δεσμεύονται να επιταχύνουν τις διαδικασίες δημιουργίας επιχειρήσεων και έναρξης εμπορικών δραστηριοτήτων.

Προσαρμογή των μέσων τα οποία διαθέτει η πολιτική όσον αφορά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων.

Η Επιτροπή, συγκεκριμένα, πρέπει να υποβάλει κώδικα ορθής πρακτικής που να απευθύνεται στις αναθέτουσες αρχές των δημόσιων συμβάσεων, και έναν οδηγό για τις κρατικές ενισχύσεις που να απευθύνεται στις ΜΜΕ. Τα κράτη μέλη πρέπει να υιοθετήσουν ειδικά μέτρα για τις ΜΜΕ και να τις ενημερώνουν καλύτερα για τις υφιστάμενες δυνατότητες.

Προσφυγή σε διαφοροποιημένα είδη χρηματοδότησης, όπως κεφάλαια υψηλού κινδύνου, μικροπιστώσεις ή ενδιάμεση χρηματοδότηση.

Η Επιτροπή πρέπει να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για επενδύσεις, ιδίως σε διασυνοριακό επίπεδο. Τα κράτη μέλη πρέπει να ξεκινήσουν νέα προγράμματα κινήτρων, ενώ παράλληλα να αξιοποιούν τις δυνατότητες που προσφέρουν οι κοινοτικοί πόροι, όπως το πρόγραμμα-πλαίσιο ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας 2007-2013 (CIP), τα προγράμματα της πολιτικής για τη συνοχή και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Προσαρμογή της πολιτικής της ενιαίας αγοράς στα χαρακτηριστικά των ΜΜΕ και βελτίωση της διακυβέρνησης και της δημοσιότητάς της.

Η Επιτροπή πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι ΜΜΕ επωφελούνται από τις ευκαιρίες που προσφέρει η κοινή αγορά, ιδιαιτέρως μέσω των συστημάτων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και του κοινοτικού εμπορικού σήματος. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και της ορθής λειτουργίας του δικτύου SOLVIT.

Ενίσχυση του δυναμικού των ΜΜΕ για καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη, ιδίως μέσω της απόκτησης των αναγκαίων δεξιοτήτων εκ μέρους των επιχειρηματιών και του προσωπικού τους, της ομαδοποίησης των επιχειρήσεων σε συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters) και του συντονισμού των εθνικών πρωτοβουλιών.

Η Επιτροπή πρέπει να υποστηρίζει τη συμμετοχή των ΜΜΕ στα κοινοτικά προγράμματα, όπως στο πρόγραμμα Leonardo Da Vinci για την κινητικότητα των μαθητευόμενων και στο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη. Πρέπει να διευκολύνει την πρόσβασή τους στις κρατικές ενισχύσεις.

Μετατροπή των περιβαλλοντικών προκλήσεων σε ευκαιρίες, όσον αφορά την παραγωγή και εμπορία προϊόντων και υπηρεσιών.

Η Επιτροπή πρέπει κυρίως να διευκολύνει την πρόσβαση στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS). Τα κράτη μέλη παρέχουν κίνητρα στις ΜΜΕ προκειμένου αυτές να αναπτύξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες που σέβονται το περιβάλλον και να υιοθετήσουν οικολογικά αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης.

Άνοιγμα των ΜΜΕ στις αγορές εκτός ΕΕ.

Οι ΜΜΕ πρέπει να υποβοηθούνται περισσότερο προκειμένου να ξεπεράσουν τους φραγμούς στις συναλλαγές τους με τις τρίτες χώρες και ιδιαιτέρως τις αναδύμενες αγορές. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή δημιουργεί ευρωπαϊκά κέντρα πληροφόρησης επιχειρήσεων σε διεθνές επίπεδο, ξεκινώντας από την Κίνα και την Ινδία, και υποστηρίζει το άνοιγμα των δημόσιων και ιδιωτικών αγορών των τρίτων χωρών.

Νομοθετικές προτάσεις

Η ΣΒΑ προβλέπει επίσης ένα σύνολο νέων νομοθετικών διατάξεων, ανταποκρινόμενη στις ανάγκες των ΜΜΕ. Οι προτάσεις αυτές αφορούν τις δυνατότητες που προσφέρονται στις ΜΜΕ όσον αφορά συμβατές με την κοινή αγορά κρατικές ενισχύσεις, το καθεστώς της ευρωπαϊκής εταιρείας (ΕΙΕ), τη μείωση ορισμένων συντελεστών ΦΠΑ, την απλοποίηση και εναρμόνιση των κανόνων έκδοσης τιμολογίων, καθώς και τη μείωση των καθυστερήσεων πληρωμών.

Το εμπορικό περιβάλλον των ΜΜΕ βελτιώθηκε κυρίως χάρη στη δημιουργία ευρωπαϊκών πολιτικών μέσων, όπως η σύγχρονη πολιτική για τις ΜΜΕ και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις μικρές επιχειρήσεις. Ωστόσο, πρέπει να δοθεί κατάλληλη πολιτική απάντηση ενόψει των νέων οικονομικών εξελίξεων, κυρίως ενόψει της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και των επιπτώσεων της κρίσης αυτής στην πραγματική οικονομία.

Η Small Business Act υιοθετήθηκε επισήμως στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 1ης και 2ας Δεκεμβρίου 2008. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες, 23.2.2011, COM(2011) 78 τελικό)

2.3.1.2. Η Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισαβόνας υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2007 από τους Αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Μοναστήρι των Ιερωνυμιτών στη Λισαβόνα. Η Συνθήκη της Λισαβόνας τροποποιεί τις δύο βασικές Συνθήκες της ΕΕ: τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας χωρίς να τις αντικαθιστά. Η τελευταία αυτή θα

μετονομασθεί σε Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η νέα Συνθήκη παρέχει στην Ένωση το νομικό πλαίσιο και τα εργαλεία που χρειάζεται για ν' αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις και ν' ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των πολιτών. Για να τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας έπρεπε να επικυρωθεί και από τα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ. Η Κυπριακή Βουλή επικύρωσε τη Συνθήκη στις 3 Ιουλίου 2008. Η Συνθήκη τέθηκε σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου 2009.

Βασικές πρόνοιες της Συνθήκης της Λισαβόνας:

1. Ενισχύεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το οποίο εκλέγεται απευθείας από τους πολίτες της ΕΕ, θα αποκτήσει νέες σημαντικές εξουσίες όσον αφορά τις νομοθετικές και δημοσιονομικές αρμοδιότητές του, καθώς και τις αρμοδιότητές του σχετικά με την έγκριση διεθνών συμφωνιών. Ενισχύεται η χρήση της διαδικασίας συναπόφασης κατά την άσκηση της πολιτικής, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την ισότιμη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το Συμβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί τα κράτη-μέλη για το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν θα αριθμεί περισσότερα από 751 μέλη. Ο αριθμός των εθνικών αντιπροσώπων για κάθε χώρα έχει οριστεί από 6 τουλάχιστον μέχρι 96 για κάθε κράτος-μέλος. Ενισχύεται, επίσης, ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων σ' ό,τι αφορά τη λειτουργία της ΕΕ, κυρίως χάρη στην καινοτομία της Συνθήκης που προβλέπει την τήρηση της «αρχής της επικουρικότητας». Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η Ένωση παρεμβαίνει μόνον όταν η δράση της κρίνεται αποτελεσματικότερη από την αντίστοιχη δράση που αναλαμβάνεται σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, τα εθνικά κοινοβούλια θα παίζουν ισχυρότερο ρόλο στη διαδικασία υποβολής αίτησης ένταξης από ενδιαφερόμενες χώρες και στον τομέα δικαστικής συνεργασίας αστικού δικαίου, όπου παρέχεται στα εθνικά κοινοβούλια η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος αρνησικυρίας (βέτο). Εγκαθιδρύεται, επίσης, διακοινοβουλευτική συνεργασία μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
2. Η Συνθήκη της Λισαβόνας προβλέπει ρητά, για πρώτη φορά, τη δυνατότητα αποχώρησης ενός κράτους-μέλους από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
3. Προβλέπεται η δημιουργία νέας μόνιμης θέσης του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο οποίος θα εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για μια περίοδο δύομισι χρόνων. Η καινοτομία αυτή η οποία αντικαθιστά την εκ περιτροπής εξάμηνη Προεδρία από κάθε κράτος-μέλος, αναμένεται να προσδώσει μεγαλύτερη συνοχή και δυναμισμό στις κατευθύνσεις και δράσεις της ΕΕ.
4. Προβλέπεται η δημιουργία θέσης Υπατου Εκπροσώπου για τις Εξωτερικές Υποθέσεις και την Πολιτική Ασφάλειας, ο οποίος θα διορίζεται με ειδική πλειοψηφία από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο Υπάτος Εκπρόσωπος θα είναι ταυτόχρονα και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής και θα προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΕ θα παρουσιάζει μεγαλύτερη συνοχή στην εξωτερική της δράση και ταυτόχρονα θα αποκτήσει μια ενιαία και ενισχυμένη θέση εκπροσώπου συνομιλητή στην παγκόσμια σκηνή.
5. Δημιουργείται Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, η οποία θα συνεργάζεται με τις διπλωματικές υπηρεσίες των κρατών-μελών.
6. Η Συνθήκη προνοεί μείωση του αριθμού των Ευρωπαίων Επιτρόπων από την 1η Ιανουαρίου 2014, με σκοπό την πιο ευέλικτη και αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, δεν θα υπάρχει πλέον ένας Επίτροπος από κάθε κράτος-μέλος αλλά από τα δυο τρίτα των κρατών-μελών της ΕΕ. Οι Επίτροποι θα επιλέγονται στη βάση της ίσης, εκ περιτροπής εκπροσώπησης για μια πενταετή θητεία, διασφαλίζοντας περισσότερο την ίση συμμετοχή όλων των χωρών-μελών.

Αυτό σημαίνει ότι θα υπάρχει ένας Επίτροπος από κάθε κράτος-μέλος σε δυο από τρεις διαδοχικές Επιτροπές.

7. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων καθίσταται νομικά δεσμευτικός. Η Συνθήκη της Λισαβόνας παραπέμπει στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων τον οποίο θεωρεί ως το σύνολο των δικαιωμάτων που πρέπει να έχουν όλοι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι των θεσμικών οργάνων και των νομικών εγγυήσεων που παρέχει. Ως εκ τούτου, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα αλλά και τα κράτη-μέλη, όταν εφαρμόζουν κοινοτική νομοθεσία οφείλουν να σέβονται τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο Χάρτη. Το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, είναι αρμόδιο για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Χάρτη ο οποίος εξασφαλίζει καλύτερη κατοχύρωση των δικαιωμάτων και μεγαλύτερη ελευθερία για τους πολίτες. (www.moi.gov.cy)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο των στόχων που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας το 2000 για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση, την κοινωνική συνοχή και αξιολογώντας τον ρόλο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή οικονομία, αναπτύσσει πρωτοβουλίες που αφορούν στην επιχειρηματικότητα, που στοχεύουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στη δημιουργία φιλικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξή της και στην αντιμετώπιση προβλημάτων κατά την ίδρυση και τη λειτουργία των ΜΜΕ.

Η Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη είναι ένα κείμενο της Ε.Ε. που συντάχθηκε αξιοποιώντας την προηγούμενη εμπειρία και αποβλέπει στην ενθάρρυνση ανάληψης νέων πρωτοβουλιών. Είναι ένα κείμενο μέσω του οποίου τίθενται ερωτήματα και γίνεται εκτίμηση τόσο της κατάστασης όσον αφορά στην επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, όσο και των διαθέσιμων πολιτικών επιλογών που συνδέονται με αυτή. Επιδιώκεται η Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα να αποτελέσει τη βάση για τη συμμετοχή όσο το δυνατόν ευρύτερων ομάδων ενδιαφερομένων στη συζήτηση για τη μελλοντική διαμόρφωση αποτελεσματικότερης πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με την Ε.Ε., οι μακροοικονομικές πολιτικές που εκπονεί, με προσανατολισμό την ανάπτυξη και τη σταθερότητα, αποτελούν προϋπόθεση για δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες. Παρόλα αυτά, θεωρείται ότι η εφαρμογή επιμέρους πολιτικών για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας είναι απαραίτητη. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να στοχεύουν στην άρση των εμποδίων – προβλημάτων και στην ενίσχυση και ενθάρρυνση του επιχειρηματικού πνεύματος και της δημιουργίας κατάλληλου περιβάλλοντος σε όλες τις χώρες-μέλη.

Σύμφωνα με την Πράσινη Βίβλο για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, απαιτείται μια συντονισμένη προσέγγιση από όλους τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για την επιχειρηματικότητα, λόγω κυρίως του οριζόντιου χαρακτήρα της. Απαραίτητη επίσης είναι η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών-μελών, καθώς οι επιδόσεις ποικίλλουν και η αποτελεσματικότητα των μέτρων πολιτικής επηρεάζεται σημαντικά από το διαφορετικό εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο. Έτσι, η Ε.Ε. προωθεί τρεις «πυλώνες δράσης για μια κοινωνία που θα βασίζεται στην επιχειρηματικότητα»: α) Άρση των φραγμών στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, β) Εξισορρόπηση κινδύνων και ανταμοιβών σε επίπεδο επιχειρηματικότητας και γ) Δημιουργία μιας κοινωνίας που προκρίνει την επιχειρηματικότητα.

2.3.1.3 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020»

«Ευρώπη 2020» είναι η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση, που ξεκίνησε το 2010 με ορίζοντα το 2020. Στόχος της δεν είναι απλώς η

αντιμετώπιση της κρίσης, από την οποία εξάλλου οι οικονομίες μας ανακάμπτουν σταδιακά, αλλά και των μειονεκτημάτων του αναπτυξιακού μας μοντέλου, καθώς και η δημιουργία των συνθηκών για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε επίπεδο ΕΕ, έχουν τεθεί πέντε πρωταρχικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το τέλος του 2020. Οι στόχοι αυτοί αφορούν την απασχόληση, την έρευνα και την ανάπτυξη, το κλίμα/την ενέργεια, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας. Οι στόχοι της στρατηγικής αυτής ενισχύονται επίσης από επτά «εμβληματικές πρωτοβουλίες» βάσει των οποίων η ΕΕ και οι εθνικές αρχές των κρατών μελών εντείνουν αμοιβαία τις προσπάθειές τους στους τομείς που άπτονται των προτεραιοτήτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπως η καινοτομία, η ψηφιακή οικονομία, η απασχόληση, η νεολαία, η βιομηχανική πολιτική, η φτώχεια και η επάρκεια των πόρων. Άλλοι «μοχλοί» της ΕΕ, όπως η ενιαία αγορά, ο προϋπολογισμός και οι εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, συμβάλλουν επίσης στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». (<http://ec.europa.eu/europe2020>)

2.3.2. Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SME Review) 2013

Η SME Review αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώ ο γενικός της στόχος διακρίνεται σε δυο υπο-στόχους:

1. Πρώτον, να παρέχει μια επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης των ΜΜΕ των κρατών μελών, της δομής τους, της συμβολής τους στην απασχόληση και στην οικονομική ευημερία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αφετέρου,
2. Να αναλύσει πώς και σε ποιο βαθμό οι ΜΜΕ ανακάμπτουν από την οικονομική κρίση, και ποια είναι η προοπτική για τον τομέα των ΜΜΕ στο μέλλον. (<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme>)

2.3.2.1. Βασικά στοιχεία της ετήσιας έκθεσης της SME Review για το 2013:

1. Όπως αποδεικνύεται από τα στατιστικά στοιχεία, οι ΜΜΕ εξακολουθούν να φέρουν το κύριο βάρος της κρίσης περισσότερο από τις μεγάλες επιχειρήσεις
- Παρατηρώντας την κατάσταση σε βάθος, και σύμφωνα με την δύσκολη συγκυρία της οικονομικής κρίσης, ενώ την περίοδο 2008-2011 οι ΜΜΕ αντιστάθηκαν στην κρίση καλύτερα από τις μεγάλες επιχειρήσεις, το 2012 οι ΜΜΕ υπέστησαν απώλεια θέσεων εργασίας της τάξης των 610.000, ή μείωση 0,7 % σε σύγκριση με το 2011. Επιπλέον, η συμβολή των ΜΜΕ στο ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,3 %, από € 3,44 τρις το 2011 σε € 3.39 δις το 2012. Μια περαιτέρω συνέπεια της κρίσης ήταν ότι η κατανομή των απωλειών στην απασχόληση και στη δημιουργία της προστιθέμενης αξίας ήταν πολύ άνισα κατανομημένη μεταξύ των κρατών μελών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι απώλειες των θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ συγκεντρώνονται σε μεγάλο βαθμό στα πιο ευάλωτα κράτη μέλη που εξακολουθούν να επηρεάζονται από την κρίση του δημοσίου χρέους.
- Οι Ευρωπαϊκές ΜΜΕ ήταν σημαντικά πιο ανθεκτικές σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις στην κρίση του 2008, ιδιαίτερα σε όρους απασχόλησης. Ωστόσο, μετά την κρίση ήταν εξίσου δύσκολο για τις ΜΜΕ να ανακάμψουν.
- Οι μεγάλες επιχειρήσεις σημείωσαν πτώση της προστιθέμενης αξίας ύψους €8,6 δις. το 2012, οι μεσαίες επιχειρήσεις σημείωσαν την υψηλότερη απώλεια προστιθέμενης αξίας, ύψους €17δις, ακολουθούμενες από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις (€14 δις) και τις μικρού μεγέθους επιχειρήσεις (€13,2 δις). Η διαφορά

μεταξύ της απόδοσης προστιθέμενης αξίας των ΜΜΕ και των μεγάλων επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2008-2012 αντικατοπτρίζει την αδυναμία της εγχώριας ζήτησης, η οποία αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη της αγοράς για τις ΜμΕ, ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις επωφελήθηκαν από τις καλύτερες εξαγωγικές επιδόσεις.

- Το 2012 χαρακτηρίστηκε από τη μείωση της απασχόλησης και της προστιθέμενης αξίας από τις μεταποιητικές ΜΜΕ. Η κακή απόδοση των ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα εξηγείται από την απότομη μείωση των επενδύσεων σε σχηματισμό κεφαλαίου και στην καινοτομία, που προκαλούνται από τις δύσκολες χρηματοοικονομικές συνθήκες και την αδυναμία της εγχώριας ζήτησης. (Ανάπτυξη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Κείμενο Πολιτικής, σελ. 11, 2014)
- 2. Παρόλα αυτά, κατά τα τελευταία τρία χρόνια, έχει παρατηρηθεί σε έναν αυξανόμενο αριθμό Κρατών Μελών, πως οι ΜΜΕ επιστρέφουν στην αύξηση της απασχόλησης και τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας. Περίπου το ήμισυ των 27 χωρών της ΕΕ δημιούργησε νέες θέσεις απασχόλησης το 2012, προσθέτοντας περίπου 0,5 εκατ. καθαρές θέσεις εργασίας. Οι ΜΜΕ στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας καθώς και οι μεταποιητικές ΜΜΕ στο γενικότερο τομέα της τεχνολογίας, σημείωσαν σημαντική αύξηση της προστιθέμενης αξίας μεταξύ του 2008 και του 2012.
- 3. Τα αποτελέσματα της SME Review μπορεί να έχουν επηρεαστεί από διάφορους άλλους παράγοντες και κυρίως από τις επιπτώσεις της ύφεσης μετά την οικονομική κρίση του 2008. Ωστόσο όπως επισημαίνεται και στην περιληπτική έκθεση της SME Review, οι χώρες που έχουν δημιουργήσει μια σταθερή και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εφαρμογή της SBA, όπως η Αυστρία, το Βέλγιο και η Δανία, φαίνεται να είναι σε καλύτερη θέση να στηρίζουν τις ΜΜΕ τους κατά τη διάρκεια της ύφεσης
- 4. Οι βελτιώσεις στην απόδοση των ΜΜΕ υποστηρίζονται από διάφορα μέτρα πολιτικής από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, από το 2008, με κυρίαρχη την πρωτοβουλία για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (SBA). Η εφαρμογή της SBA έχει συμβάλει στη βελτίωση της θέσης των ΜΜΕ στην Ευρώπη, μέσω της δημιουργίας μιας πολιτικής δυναμικής και τη σύγκριση των πολιτικών μεταξύ των χωρών. Κατά την περίοδο 2010-2012, τα κράτη μέλη της ΕΕ προέβησαν σε εφαρμογή περίπου 2.400 μέτρων πολιτικής για τη στήριξη των ΜΜΕ. Όμως, η εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο της SBA έχει δημιουργήσει ποικίλα αποτελέσματα. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί άμεση σχέση μεταξύ της εφαρμογής των μέτρων της SBA και της ουσιαστικής βελτίωσης της θέσης των ΜΜΕ στην Ευρώπη. Ως συνέπεια της οικονομικής κατάστασης υπήρξε η δημιουργία ενός χάσματος μεταξύ του τομέα της πολιτικής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος εντός του οποίου λειτουργούν οι ΜΜΕ. Με άλλα λόγια, η εφαρμογή της SBA και τα επιθυμητά μέτρα πολιτικής μπορεί να μην ταιριάζουν ή να ταιριάζουν μόνο εν μέρει στις άμεσες ανάγκες των ΜΜΕ.
- Με βάση τα παραπάνω στοιχεία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται μια νέα χάραξη πολιτικής για τις ΜΜΕ η οποία θα δώσει την απαραίτητη ώθηση για την ανάκαμψη. Μερικά από τα ουσιαστικά συστατικά που απαιτούνται για την ανάκτηση και οικονομική ευημερία των ΜΕ περιλαμβάνουν εναρμονισμένες πολιτικές, βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ισχυρή δημόσια ζήτηση για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται από ΜΜΕ, κατάλληλη προσοχή στις πολιτικές για την αγορά εργασίας, μείωση στα τέλη

πληρωμών, και απλούστερες κανονιστικές και διοικητικές απαιτήσεις. (Ανάπτυξη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Κείμενο Πολιτικής, σελ 12, 2014)

2.4 Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Από το 1983 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανακήρυξε «Ευρωπαϊκό Έτος των ΜΜΕ και της Βιοτεχνίας» και δρομολόγησε μια σειρά πρωτοβουλιών για την ενθάρρυνση της ανάπτυξής τους. Έκτοτε, το Κοινοβούλιο επιδεικνύει σταθερά τη δέσμευσή του στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών ΜΜΕ. Παραδείγματος χάρη:

- Τον Ιούνιο του 2010, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την «Κοινοτική πολιτική για την καινοτομία σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο» (ΕΕ C 236 E της 12.8.2011, σ. 41.). Στο ψήφισμα αυτό, το Κοινοβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις με τις οποίες κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου θα είναι ευκολότερα διαθέσιμα για τις ΜΜΕ. Το Κοινοβούλιο ζητεί την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων για τις ΜΜΕ, όπως οι μικροπιστώσεις, τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου για άτομα που επιζητούν να επενδύσουν σε καινοτόμες επιχειρήσεις, και «καλούς αγγέλους επιχειρήσεων» οι οποίοι θα υποστηρίζουν επιχειρηματικά σχέδια από νέους ερευνητές. Ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να δημιουργήσουν φορολογικά, χρηματοοικονομικά, επιχειρηματικά και διοικητικά κίνητρα για επενδύσεις.
- Τον Μάρτιο του 2011, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης (ΕΕ C 199 E της 7.7.2012, σ. 131.). Μεταξύ άλλων, το Κοινοβούλιο καλεί την Επιτροπή να προχωρήσει στην εφαρμογή της SBA, έτσι ώστε να μειώσει τα διοικητικά βάση και εξασφαλίσει καλύτερη πρόσβαση σε ευκαιρίες χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ. Ζητεί επίσης την επικαιροποίηση του ορισμού των ΜΜΕ, με σκοπό να επιτρέψει την ύπαρξη μεγαλύτερης ευελιξία σε ειδικούς βιομηχανικούς τομείς. Επιπλέον, προτρέπει την Επιτροπή να αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής των ΜΜΕ στα προγράμματα-πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη.
- Τον Μάιο του 2011, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την επανεξέταση της Small Business Act. (ΕΕ C 377 E της 7.12.2012, σ. 102.) Στο ψήφισμα αυτό, το Κοινοβούλιο καλεί μεταξύ άλλων, τα κράτη μέλη να εγκρίνουν την τελευταία πρόταση που εκκρεμεί σχετικά με το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρείας. Το Κοινοβούλιο τονίζει επίσης την ανησυχία του για το γεγονός ότι «τα τεστ των ΜΜΕ» δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί σωστά και με συνεπή τρόπο σε όλες τις νέες νομοθετικές προτάσεις, ειδικότερα σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, το Κοινοβούλιο προειδοποιεί τα κράτη μέλη σχετικά με την αποφυγή του «κανονιστικού υπερθεματισμού» με την υπέρβαση των απαιτήσεων νομοθεσίας της ΕΕ όταν τα κράτη μεταφέρουν οδηγίες στο εθνικό τους δίκαιο.
- Τον Οκτώβριο του 2012, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με «τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ): ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικές ευκαιρίες» (Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2012)0387.). Στο ψήφισμα αυτό το Κοινοβούλιο επισημαίνει μία σειρά τομέων, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των διοικητικών βαρών, της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και της πρόσβασης στην πληροφορία και την χρηματοδότηση.
- Τον Ιανουάριο 2014, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την επαναβιομηχάνηση της Ευρώπης με στόχο την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας, που υπογραμμίζει τη σημασία των ΜΜΕ στην οικονομία

της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ζητεί να υπάρξει ειδική ενίσχυση και συνδρομή προς τις ΜΜΕ.

- Το 2014 το Κοινοβούλιο αναμένεται να εγκρίνει ψήφισμα στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συνέχεια που δόθηκε από την Επιτροπή στη διαδικασία διαβούλευσης “TOP-10” με τις ΜΜΕ σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ» (COM(2013)0446), όπου χαιρετίζει τις πρωτοβουλίες οι οποίες διευκολύνουν την αντιμετώπιση των διοικητικών βαρών για τις ΜΜΕ σε επίπεδο ΕΕ. Θα τονίζει ότι η δυσανάλογη και αναποτελεσματική εθνική εφαρμογή και η έλλειψη προσπάθειών απλοποίησης σε εθνικό επίπεδο αντιπροσωπεύουν αυξημένο βάρος για τις ΜΜΕ. Επιπλέον, θα εκφράσει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η ευρεία πλειοψηφία των ευρωπαϊκών ΜΜΕ δεν είναι σε θέση να επωφεληθούν από την ενιαία αγορά, και ότι οι ΜΜΕ οι οποίες εξάγουν εκτός της ΕΕ αντιπροσωπεύουν μια ιδιαίτερα μικρή μειοψηφία. Το ψήφισμα θα συνοδεύεται από προφορική ερώτηση προς την Επιτροπή.

2.5. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα της Κρίσης

Η Ελλάδα διανύει την πέμπτη χρονιά βαθιάς ύφεσης. Σε μια χώρα όπου το 85 % της ιδιωτικής απασχόλησης βρίσκεται συγκεντρωμένο στον τομέα των ΜΜΕ, και περισσότερο από το 50% στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (0-9 εργαζόμενοι), η παρατεταμένη ύφεση, την οποία επιδεινώνουν τα μέτρα λιτότητας και η καθυστέρηση των απολύτως απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, έχει πλήξει τις ΜΜΕ σοβαρά και σε δυσανάλογα μεγαλύτερο βαθμό από τις μεγάλες επιχειρήσεις.

Ενώ η Ε.Ε. επανέρχεται στα προ κρίσης επίπεδα με αύξηση θέσεων εργασίας ΜΜΕ, αύξηση προστιθέμενης αξίας ΜΜΕ, μείωση ανεργίας ΜΜΕ κλπ, η Ελλάδα συνεχίζει να έχει πρόβλημα στις πολιτικές για τις ΜΜΕ, σύμφωνα με τα στοιχεία της SME Performance Review 2013, (Πίνακας 3) που αποδεικνύουν την συνεχή μείωση τόσο της προστιθέμενης αξίας όσο και του αριθμού των εργαζομένων σε αυτές. Συνεπώς επιβάλλεται μια νέα πολιτική/ νέο πολιτικό πλαίσιο στήριξης για να σταματήσει η συγκεκριμένη καθοδική πορεία.

Πίνακας 3: Μέσος όρος της Ε.Ε (27) και αντίστοιχα τα στοιχεία της Ελλάδας σχετικά με τις ΜμΕ 2010-2013

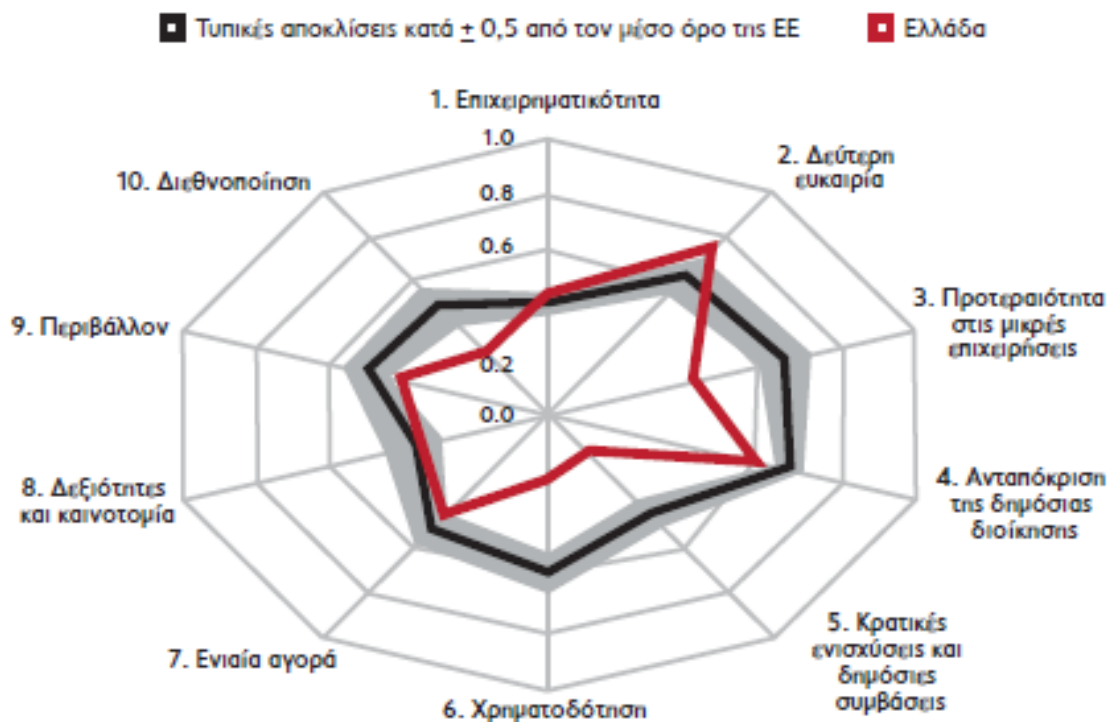
Ελλάδα	2010/2011	2012	2013 ¹²
Επιχειρήσεις	745 677	727 883	531 059
Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία (mil€)	55 000	47 000	34 000
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων	2 150 438	1 998 453	1 426 840
Μέσος όρος ΕΕ (27)	2010/2011	2012	2013
Επιχειρήσεις	770 973	753 920	763 486
Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία (mil€)	126 186	125 755	127 036
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων	3 239 916	3 215 360	3 225 641
Ελλάδα VS Μέσος όρος ΕΕ 27	2011	2012	2013
Επιχειρήσεις GR	745 677	727 883	531 059
Επιχειρήσεις Μέσος όρος ΕΕ 27	770 973	753 920	763 486
Ακαθ Προστιθέμενη Αξία (mil €) GR	55 000	47 000	34 000
Ακαθ Προστιθέμενη Αξία (mil €)	126 186	125 755	127 036
Μέσος όρος ΕΕ 27	126 186	125 755	127 036
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων GR	2 150 438	1 998 453	1 426 840
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων	3 239 916	3 215 360	3 225 641
Μέσος όρος ΕΕ 27	3 239 916	3 215 360	3 225 641

Πηγή: Ανάπτυξη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Κείμενο Πολιτικής, σελ.14 Σεπτέμβριος 2014

Είναι σαφές ότι οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν πληγεί σοβαρά από την παρατεταμένη ύφεση, σε βαθμό δυσανάλογα μεγαλύτερο σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς την τελευταία πενταετία καταγράφονται σταθερά αρνητικά ποσοστά μεγέθυνσης του ΑΕΠ σε τιμές του 2005. Η παρατεταμένη ύφεση και η σταθερή αύξηση των ποσοστών ανεργίας είχαν πολύ αρνητικό σωρευτικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μικρές και πολύ μικρές οι οποίες αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών ΜΜΕ. Όσον αφορά το συνολικό αριθμό, τη συμβολή στην απασχόληση και τη συνολική προστιθέμενη αξία, ο τομέας των ΜΜΕ στην Ελλάδα εξαρτάται από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις περισσότερο από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα των χωρών (μαζί με την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία) όπου οι ΜΜΕ αντιστοιχούν σε υψηλότερο ποσοστό της συνολικής απασχόλησης σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη· η απασχόληση αυτή συγκεντρώνεται κυρίως στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχουν περισσότερες από το ήμισυ του συνόλου των θέσεων εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της ΕΕ είναι περίπου 30%.

Το SBA fact sheet για την Ελλάδα το 2013, αναλύει την θέση της Ελλάδας στους 10 βασικούς τομείς της SBA σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. Στο παρακάτω σχήμα διακρίνεται η θέση της Ελλάδος καθώς και οι θετικές- αρνητικές αποκλίσεις με την ΕΕ. Συνολικά, το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA δεν είναι ικανοποιητικό, με λίγα σχετικά ισχυρά στοιχεία (κυρίως στους τομείς της «δεύτερης ευκαιρίας» και της «ενιαίας αγοράς») που όμως παρουσιάζουν και αδυναμίες.

Σχήμα 1:Αρνητικές και θετικές αποκλίσεις

Πηγή: Ανάπτυξη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Κείμενο Πολιτικής, σελ.18
Σεπτέμβριος 2014

Στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν δέκα μέτρα πολιτικής τα οποία αφορούν έξι από τους δέκα τομείς πολιτικής της SBA. Τα αποτελέσματα της κρίσης οδήγησαν την κυβέρνηση να αναδείξει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση ως προτεραιότητα πολιτικής και να προσφέρει επιπλέον υποστήριξη στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων για τη στήριξη της αυτοαπασχόλησης.

Σύμφωνα με το SBA fact sheet για την Ελλάδα το 2013, παρατίθενται οι ελληνικές πρωτοβουλίες για την SBA:

- Ελήφθησαν τα μέτρα που απαιτούνταν στον τομέα της «διεθνοποίησης» με την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές, αλλά η πιο σημαντική πρόοδος έγινε στους τομείς «δεξιότητες και καινοτομία», με το πρόγραμμα για τους συνεργατικούς σχηματισμούς (Clusters), τη δράση ICT4Growth και τον εξαγγελθέντα εκσυγχρονισμό του Εθνικού Γραφείου Ευρεσιτεχνίας. Η πρωτοβουλία για τους συνεργατικούς σχηματισμούς αποτελεί συνέχεια ενός μακροχρόνιου σχεδίου που αφορά τον καθορισμό ισχυρών πυρήνων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διαθέτουν δυναμικό για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών θα πρέπει να αποτελεί πιλοτικό στάδιο για την υλοποίηση μιας ευρύτερης πολιτικής. Παράλληλα, η επίδοση όσον αφορά την SBA παρουσίασε επιδείνωση σε ορισμένους τομείς, κυρίως στους τομείς «κρατικές ενισχύσεις» και «χρηματοδότηση».
- Εγκρίθηκε το σχέδιο δράσης «Ελλάδα φιλική στις επιχειρήσεις», μια σημαντική πρωτοβουλία για τη βελτίωση της επίδοσης της Ελλάδας σχετικά με την SBA (N.

4072, 2012). Αυτό περιλαμβάνει αρκετά μέτρα για την άρση των φραγμών στους οποίους προσκρούει η επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με το εταιρικό δίκαιο, την εκκίνηση, τη σύσταση και το κλείσιμο μιας επιχείρησης, απλούστερες διαδικασίες αδειοδότησης, δημόσιες συμβάσεις, φορολογία και απορρόφηση των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η ανάπτυξη των ΜΜΕ

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στην ανάπτυξη του κλάδου των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα η οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο βοηθά στη βελτίωση της διακυβέρνησης. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η ανταγωνιστικότητα των εθνικών οικονομιών στηρίζεται συχνά σε συναθροίσεις γεωγραφικά περιορισμένες —και άρα τοπικές ή περιφερειακές—, οι οποίες με τη σειρά τους, απαρτίζονται από μεγάλο αριθμό ΜΜΕ. Αυτοί οι «βιομηχανικοί πόλοι» τονίζουν τη μεγάλη σημασία των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο έχει συνεπώς μεγάλη σημασία να αυξηθούν οι αλληλεπιδράσεις και η συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ και των ΜΜΕ. Η οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ, δεδομένου ότι η άνοδος του επιπέδου δραστηριότητας των ΜΜΕ ενισχύει το αίτημα καλύτερης διακυβέρνησης και αποτελεί κίνητρο για την παροχή τοπικών δημοσίων υπηρεσιών. Έτσι, παρότι οι ΟΤΑ καλούνται να αναλάβουν ρόλο στην προώθηση της ανάπτυξης των ΜΜΕ κατά τα πρώτα τους βήματα, η επιτυχία των ΜΜΕ έχει κατόπιν ως αποτέλεσμα να μετατρέπονται οι ΟΤΑ από παράγοντες αλλαγής σε αντικείμενο αλλαγών. Μέσα από τις διαδικασίες αυτές, η επιτυχής τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, χάρη στη δημιουργία απασχόλησης και στη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης. Παρά τον σημαντικό αυτό ρόλο των ΟΤΑ, οι περισσότερες πρωτοβουλίες υπέρ της ανάπτυξης των ΜΜΕ στηρίζονται στην εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο, με παραμέληση του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Επιπλέον, ακόμη και όταν υπάρχουν τοπικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες, η αποτελεσματικότητά τους υποβαθμίζεται από τις περιορισμένες δυνατότητες της διοίκησης, τόσο σε επίπεδο δημοσιονομικών πόρων όσο και ανθρώπινων. Ως εκ τούτου, απαιτείται να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στις δράσεις των ΟΤΑ για να τονωθεί η επιχειρηματικότητα και η δημιουργία ΜΜΕ. Παράλληλα, πρέπει να παρασχεθούν στους ΟΤΑ τα απαραίτητα μέσα για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

3.1. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάκαμψη της Εθνικής Οικονομίας

Η οικονομική κρίση που πλήττει την Ελλάδα έχει αίτια, πολλάκις ειπωμένα, όπως τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα, η μη ορθολογική διαχείριση των δημόσιων δαπανών, το τεράστιο δημόσιο χρέος, η έλλειψη εξαγωγών, η έλλειψη ανταγωνιστικότητας και η λειτουργία της αγοράς εργασίας. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία καθώς και η πολιτική που ασκείται με στόχο την αντιστάθμιση των ελλειμματικών προϋπολογισμών και την ενδυνάμωση της προοπτικής διαχείρισης των δημοσιονομικών χρεών, απαιτεί εξορθολογισμό του δημοσίου τομέα τόσο σε επίπεδο δαπανών όσο και σε επίπεδο αποτελεσματικότητας και οργάνωσης.

Σε αυτό το πλαίσιο η Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί ούτε πρέπει να μείνει απλός παρατηρητής των αλλαγών. Όμως, δεν πρέπει να γίνει μέρος του προβλήματος αλλά οφείλει να γίνει μέρος της λύσης του. Σήμερα είναι περισσότερο πιο επιτακτική η ανάγκη από ποτέ να δημιουργηθεί ένα διαφορετικό μοντέλο διοίκησης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης σε σχέση με αυτό που επικρατούσε. Ο περιορισμός της σπατάλης, ο εξορθολογισμός των υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ανασυγκρότηση του

εισπρακτικού μηχανισμού, η αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων για έργα ουσίας και όχι βιτρίνας, η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, οι συμπράξεις με διάφορους φορείς για περιβαλλοντικές και κοινωνικές πρωτοβουλίες, οι διαδημοτικές και διαπεριφερειακές συνεργασίες με στόχο τις οικονομίες κλίμακας, η επένδυση στην τοπική ανάπτυξη (επιχειρηματικότητα, τουρισμός, πολιτισμός, τοπικά προϊόντα κτλ.) είναι μόνο μερικοί από τους τομείς στους οποίους πρέπει να στραφεί η τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες.

Από την άλλη πλευρά η δημιουργία δομών ανταγωνισμού, η προσέλκυση των επενδύσεων, η προαγωγή της επιχειρηματικότητας και η ανάπτυξη αποτελεσματικού ανθρώπινου δυναμικού είναι το νέο στοίχημα που θα πρέπει να κερδίσει η τοπική αυτοδιοίκηση. Με όραμα, δυναμικές πρωτοβουλίες και οργανωμένο σχέδιο θα μπορέσει να κινητοποιηθεί η τοπική αυτοδιοίκηση και η περιφερειακή ανάπτυξη και να βγει από την κρίση.

Η υπόθεση της οικονομικής ανάκαμψης, των διαρθρωτικών αλλαγών και των οικονομικών μεταρρυθμίσεων πρέπει να επεκταθεί από την κεντρική διοίκηση προς τις περιφέρειες και τους δήμους της χώρας.

Η επίλυση των οικονομικών προβλημάτων, η αποτροπή της πτώχευσης της χώρας, η εμπέδωση κλίματος διεθνούς οικονομικής αξιοπιστίας και η αναστροφή της βαθιάς οικονομικής ύφεσης πρέπει να γίνει «προσωπικό στοίχημα» των περιφερειαρχών, δημάρχων, όλων των εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το «διεθνές κλίμα» σε ότι αφορά την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις ήταν και παραμένει «πολύ αρνητικό» -ιδιαίτερα κατά την τριετία 2010– 2012.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη Doing Business 2012 της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank), μεταξύ 185 χωρών η Ελλάδα κατατάσσεται:

- μόλις στην 78η θέση σε ότι αφορά στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- στην 146η θέση στις συνθήκες δημιουργίας μιας νέας επιχείρησης,
- και στην 117η θέση στον τομέα της "προστασίας των επενδυτών".

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι η Ελλάδα βρίσκεται πάρα πολύ χαμηλά στους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Είναι προφανές ότι το «αντί-επιχειρηματικό και αντί-επενδυτικό κλίμα» που κυριαρχεί στην Ελλάδα αποτελεί την «κύρια πηγή κακοδαιμονίας» της κοινωνίας και της εθνικής οικονομίας.

Η αποτελεσματική αναστροφή του εξαιρετικά δυσμενούς επενδυτικού και επιχειρηματικού κλίματος –που πλήττει στο σύνολό τους τις περιφέρειες της χώρας- μπορεί να αλλάξει με την αποφασιστική παρέμβαση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες - που αποτελούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, χρειάζεται να εντείνουν τις προσπάθειές τους σε τρεις κύριους άξονες:

1. Πολιτικές οικονομικής εξυγίανσης των Δήμων και Περιφερειών.

Σε συνθήκες ύφεσης και μακροχρόνιας αδυναμίας της πολιτείας να συνεχίσει να ενισχύει την τοπική αυτοδιοίκηση, οι περιφέρειες και οι δήμοι οφείλουν να προχωρήσουν στις παρακάτω ενέργειες:

- Να προχωρήσουν στην οικονομική εξυγίανσή τους μέσα από τη συνεχή συμπίεση των δαπανών τους και όχι με τη μετακύλισή τους απευθείας στους δημότες.
- Να εφαρμόσουν πολιτικές οικονομικής εξυγίανσης αξιοποιώντας τη μακρά εμπειρία των επιχειρήσεων για εξορθολογισμό των δαπανών τους μέσω της συνεχούς βελτίωσης των λειτουργιών, της αύξησης της παραγωγικότητας ανά

απασχολούμενο και της παροχής δημοτικών υπηρεσιών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για τους δημότες.

- Να ετοιμάσουν προγράμματα αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτουν μέσα από διαδικασίες «πλήρους διαφάνειας», ώστε να βελτιώσουν ταχύτερα την οικονομική τους κατάσταση.

2. Κοινωνικές πολιτικές σε όφελος των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών κοινωνικής αλληλεγγύης συνδέεται με τους παρακάτω παράγοντες:

- Την ικανότητα των δήμων να εξοικονομούν πόρους μέσα από την οικονομική εξυγίανσή τους και τον εξορθολογισμό των εσόδων και των δαπανών.
- Την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.
- Τις πολιτικές πολλαπλής στήριξης της επιχειρηματικότητας και ενθάρρυνσης των ιδιωτικών επενδύσεων, που δημιουργούν εισοδήματα και αποφέρουν (άμεσα ή έμμεσα) αυξημένα έσοδα στους δήμους και τους δημότες.

3. Πολιτικές για την υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και πολιτικές ενθάρρυνσης και προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να συμβάλλει στην ανάκαμψη της εθνικής οικονομίας και στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, μέσω της πολλαπλής στήριξης της επιχειρηματικότητας και των ιδιωτικών επενδύσεων.

Η διεθνής εμπειρία είναι πλούσια σε παραδείγματα:

Η επίτευξη αυτού του Κεντρικού Στρατηγικού Στόχου δεν μπορεί να γίνει με πειραματισμούς ή χρησιμοποιώντας ξεπερασμένες οικονομικές πολιτικές και «δόγματα», αλλά πάντα με βάση τις διεθνείς εμπειρίες και πρακτικές. Συγκεκριμένα:

Πολλές περιφέρειες χωρών από τις πιο αναπτυγμένες στον κόσμο εφαρμόζουν Στρατηγικά Σχέδια για τον οικονομικό μετασχηματισμό τους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού δυναμικού τους με χρονικό ορίζοντα το 2035, το 2040 ή και το έτος 2060. Στο επίκεντρο αυτών των μακροχρόνιων προσπαθειών βρίσκονται οι εξής κύριοι στόχοι:

- ο Δημιουργία ενός ιδιαίτερα ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις και συνεχείς προσπάθειες για προσέλκυση και άλλων επιχειρήσεων.
- ο Ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των προς αξιοποίηση φυσικών πόρων για αξιοποίηση, προκειμένου να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και νέα εισοδήματα.
- ο Πολιτικές για την ενίσχυση των καινοτομιών και των τεχνολογιών σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε αυτές να αξιοποιηθούν από τις επιχειρήσεις και να προσελκυσθούν ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια.
- ο Υποστήριξη του οικονομικού μετασχηματισμού των περιφερειών ώστε να ενισχύεται συνεχώς η διεθνής ανταγωνιστικότητά τους με μετρήσιμους όρους.

Σε γενικές γραμμές οι περιφέρειες στις πιο αναπτυγμένες χώρες εφαρμόζουν:

1. Στρατηγικές Οικονομικής Ανάπτυξης που έχουν ως «ακρογωνιαίο λίθο» την πολλαπλή υποστήριξη του επιχειρηματικού δυναμικού, ώστε αυτό να γίνεται διεθνώς ολόένα και πιο ανταγωνιστικό.

2. Περιφερειακές πολιτικές και δράσεις με την επιχειρηματικότητα να αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία «Οικονομικά Βιώσιμων Περιφερειών του Μέλλοντος».

3. Πολιτικές και δράσεις με μετρήσιμα αποτελέσματα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και με έμφαση στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών μέσα στην παγκόσμια αγορά.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονισθούν ακόμη τα ακόλουθα:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τα τέλη του 2010 έχει υιοθετήσει ένα νέο δείκτη –τον Regional Competitiveness Index- με σκοπό τη μέτρηση της ανταγωνιστικότητας 271 περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε σχέση με το παρελθόν η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι:

- ο Τα Προγράμματα Περιφερειακής Ανάπτυξης εστιάζονταν περισσότερο στην αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος και κυρίως στην κοινωνική σύγκλιση με ενισχυμένες περιβαλλοντικές και κοινωνικές πολιτικές και λιγότερο σε οικονομικές πολιτικές και επενδύσεις.
- ο Τώρα τα Προγράμματα Περιφερειακής Ανάπτυξης εστιάζουν περισσότερο στον οικονομικό μετασχηματισμό και στην πολύπλευρη ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ώστε να υποστηρίζονται πιο αποτελεσματικά οι πολιτικές «κοινωνικής συνοχής», μέσω της αύξησης του Ακαθάριστου Περιφερειακού Εισοδήματος από επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- ο Οι δημόσιες επενδύσεις είχαν στο παρελθόν πρωταρχική προτεραιότητα λόγω της αναγκαιότητας κάλυψης πολλαπλών αναγκών των περιφερειών. Τώρα στο επίκεντρο των στρατηγικών πάρα πολλών περιφερειών –κυρίως λόγω έλλειψης δημοσίων πόρων- βρίσκονται οι πολιτικές προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων, μέσω των οποίων μπορούν να αναπτυχθούν επιχειρήσεις που θα δημιουργούν νέα εισοδήματα και βιώσιμες θέσεις εργασίας.

Μια τέτοια στρατηγική για την Ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση –που θα θέτει στο επίκεντρο των πολιτικών της την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την υλοποίηση μεγάλων ιδιωτικών επενδύσεων– είναι «μονόδρομος» για τους εξής λόγους:

ο Για πάρα πολλά χρόνια το Ελληνικό δημόσιο θα αδυνατεί να ενισχύει αφειδώς την τοπική αυτοδιοίκηση προκειμένου να ασκεί κοινωνικές πολιτικές.

ο Οι δημόσιες επενδύσεις και, κυρίως, για μικρά περιφερειακά και δημοτικά έργα, θα είναι πάρα πολύ περιορισμένες.

ο Οι μεγάλες οικονομικές δυσκολίες των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων θα αποτελούν ανυπέρβλητα εμπόδια έστω και για συγκρατημένες αυξήσεις των δημοτικών εσόδων.

ο Η πιστοληπτική ικανότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης –σχεδόν στο σύνολό της– θα εξακολουθήσει να παραμένει αρνητική για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, δημιουργώντας μεγάλα εμπόδια στην αύξηση των δαπανών και των επενδύσεων.

Λύσεις στα προβλήματα του παραγωγικού και του οικονομικού δυναμικού (επιχειρήσεων και νοικοκυριών) των περιφερειών μπορούν να εξασφαλίσουν πολιτικές που θα δημιουργούν ένα ιδιαίτερα ελκυστικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις και τους υποψήφιους επενδυτές.

Στο επίκεντρο των προσπαθειών των περιφερειαρχών θα πρέπει να είναι μια στρατηγική για το μετασχηματισμό των περιφερειών σε σύγχρονες δομές, που θα στηρίζουν την ανάπτυξη και την ευημερία τους σε επιχειρήσεις με ιδιωτικές επενδύσεις που θα χαρακτηρίζονται από:

- ☐ Δυναμισμό.
- ☐ «Εξωστρέφεια».
- ☐ Καινοτόμες επιχειρηματικές μεθόδους.
- ☐ Υψηλό βαθμό εξειδίκευσης προϊόντων και υπηρεσιών.

Γύρω από μια ορθά διαμορφωμένη στρατηγική που θα περιλαμβάνει σειρά πολιτικών και δράσεων για την προσέλκυση επιχειρήσεων και ιδιωτικών επενδύσεων, μπορούν να δημιουργηθούν «περιφερειακοί αναπτυξιακοί πόλοι» που θα δημιουργούν νέα περιφερειακά εισοδήματα και υψηλά επίπεδα απασχόλησης.

3.2. Η διαδικασία της ενδογενούς ανάπτυξης και οι κύριες συνιστώσες της

Το πρότυπο της ενδογενούς ανάπτυξης, υιοθετήθηκε ως απάντηση στην ανεπάρκεια της στρατηγικής της «εκ των άνω» ανάπτυξης. Το τεχνοκρατικό πρότυπο της «εκ των άνω» ανάπτυξης, που υιοθετήθηκε μέχρι την δεκαετία του '70 δέχθηκε έντονες επικρίσεις κυρίως όσον αφορά στην δημιουργία δυαδικών φαινομένων και την έντονη αντίθεση κέντρου-περιφέρειας. Η αδυναμία διάχυσης των θετικών αποτελεσμάτων που εμφανίστηκαν στους πόλους ανάπτυξης και η κυριαρχία των απομυζητικών φαινομένων είχαν ως αποτέλεσμα την παγίωση οικονομιών δύο ταχυτήτων, την αποψίλωση των περιμετρικών περιφερειών και την δημιουργία υπερσυγκεντρώσεων στους πόλους ανάπτυξης. Επιπλέον δέχθηκε επικρίσεις ότι συνέβαλε στη καθιέρωση του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας, με αρνητικά αποτελέσματα για τις αναπτυσσόμενες χώρες, γιατί περιορίστηκαν σημαντικά οι δυνατότητες τους για αυτοδύναμη και ισόρροπη ανάπτυξη.

Η ενδογενής ανάπτυξη συνιστά μία διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών, όπου ο χώρος αναδεικνύεται σε στρατηγικό παράγοντα αναπτυξιακών χαρακτηριστικών και ευκαιριών, ενώ η αναπτυξιακή διαδικασία υλοποιείται με την συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού και την ανάληψη τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Οι επιδράσεις είναι πολυεπίπεδες: Εκτός από την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών, συμβάλλει στην απορρόφηση της καινοτομίας και των τεχνολογικών μεταβολών και στην κοινωνική και την πολιτιστική πρόοδο των τοπικών κοινωνιών, αφού από τα θετικά χαρακτηριστικά τους εξαρτάται η επιτυχία της συνολικής διαδικασίας. Στην πραγματικότητα το πρότυπο της ενδογενούς ανάπτυξης περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις: Την οικονομική διάσταση, την κοινωνική-πολιτιστική και την πολιτική-διοικητική. Η οικονομική διάσταση περιλαμβάνει την οργάνωση των τοπικών πόρων από τους τοπικούς επιχειρηματίες, σε τοπικές επιχειρήσεις και στην παραγωγή προϊόντων ανταγωνιστικών στις τοπικές αλλά και στις διαπεριφερειακές αγορές. Η κοινωνική-πολιτιστική διάσταση αφορά στο σύνολο των κοινωνικών και πολιτιστικών θεσμών και αξιών που μπορούν να επηρεάσουν την αναπτυξιακή διαδικασία. Η πολιτική-διοικητική διάσταση συνδέεται με τη δημιουργία ενός ευνοϊκού οικονομικού και διοικητικού πλαισίου, που συμβάλλει στην ανάπτυξη και την προστατεύει από εξωγενείς αλλά και ενδογενείς δυσμενείς επιδράσεις.

Ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης, όπως είναι η σημερινή συγκυρία, η υιοθέτηση της στρατηγικής της ενδογενούς ανάπτυξης κρίνεται ως επιλογή άμεσης προτεραιότητας, γιατί αποφέρει άμεσα αποτελέσματα σε όρους απασχόλησης, εισοδήματος και ισόρροπης ανάπτυξης. Η επιτυχία όμως του προτύπου αυτού συνδέεται άμεσα με τα θεσμικά όργανα τα οποία ασκούν τη διοίκηση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο εξορθολογισμός του διοικητικού συστήματος, όπως αυτός που επιχειρείται με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες τοπικής ανάπτυξης και εφαρμογής πολιτικών ενδογενούς ανάπτυξης. (Μαρία-Αθηνά Αρταβάνη, 2011).

Οι συνιστώσες της ενδογενούς ανάπτυξης συνδέονται άμεσα με την επιχειρηματικότητα, την τεχνολογία, το δημιουργικό περιβάλλον και αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα θεσμικών και οικονομικών παραμέτρων. Ιδιαίτερης όμως σπουδαιότητας είναι οι παρακάτω τρεις συνιστώσες:

1. Η μικρομεσαία επιχείρηση συμβάλλει στην αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού, ενώ σε περιόδους διογκούμενης ανεργίας, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης η μικρομεσαία επιχείρηση αναδεικνύεται στην κυριότερη εστία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Το μικρό μέγεθος και η ευελιξία που χαρακτηρίζει αυτές τις επιχειρήσεις τους επιτρέπει να παίρνουν στρατηγικές αποφάσεις γρήγορα και να πρωτοπορούν στην εφαρμογή ενός σημαντικού αριθμού καινοτομιών. Επιπλέον, οι ειδικές σχέσεις συμπληρωματικότητας, που αναπτύσσονται μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, καθιστούν τις μικρές επιχειρήσεις σε φορείς διάχυσης καινοτομιών.

2. Η συνεισφορά της τεχνολογικής προόδου στην οικονομική ευημερία είναι σχεδόν αυταπόδεικτη. Η γνώση και η τεχνολογία σε πολλές περιπτώσεις αναπληρώνουν την έλλειψη των φυσικών πόρων ή της βιομηχανικής παράδοσης και παρέχουν δυνατότητες γρήγορης και εντυπωσιακής ανάπτυξης. Η νέα τεχνολογία αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα: το πρώτο επίπεδο αφορά στην παραγωγή νέων, πρωτότυπων ιδεών και εφευρέσεων, ενώ το δεύτερο επίπεδο αφορά στην εφαρμογή τους. Στην πράξη αναφερόμαστε στην υλοποίηση καινοτομικών δραστηριοτήτων, αρχικά με την εφαρμογή της καινοτομίας και στην συνέχεια με την διάχυση της καινοτομίας στο χώρο και την δημιουργία καινοτομικού περιβάλλοντος. Η λειτουργία του καινοτομικού περιβάλλοντος προϋποθέτει καλή ποιότητα εκπαίδευσης σε τοπικό επίπεδο, παρουσία ερευνητικών υποδομών και φορέων μεταφοράς τεχνολογίας και ενεργοποίηση της ενδογενούς επιχειρηματικότητας. Αναγκαίες προϋποθέσεις είναι η επαρκής χρηματοδοτική υποστήριξη με καινοτομικά χρηματοδοτικά μέσα, η πρόσβαση στην πληροφόρηση, η δικτύωση επιχειρήσεων και κέντρων έρευνας και παραγωγής νέας γνώσης, που θα δημιουργήσουν ευκαιρίες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε δυναμικούς κλάδους της υψηλής τεχνολογίας. (Κόνσολας, 1997.)
3. Τα επιχειρηματικά και τεχνολογικά πάρκα αποτελούν την χωρική συνιστώσα της ενδογενούς ανάπτυξης. Πρόκειται για οργανωμένους χώρους που προσφέρουν όλες τις αναγκαίες υποδομές καθώς και τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια και δημιουργούν το κατάλληλο περιβάλλον σύζευξης δύο βασικών συνιστωσών της ενδογενούς ανάπτυξης: της ερευνητικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικότητας. Τα επιχειρηματικά και τεχνολογικά πάρκα συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας, αφού μέσω της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής και της διάχυσης καινοτομιών, βοηθούν την οικονομική δραστηριότητα να αποσυρθεί από κλάδους στους οποίους αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό και να μετακινηθεί προς μορφές παραγωγής, που στοχεύουν να καλύψουν τις ανάγκες εξειδικευμένων αγορών και στις οποίες μπορούν να αναπτύξουν συγκριτικά πλεονεκτήματα.

3.3. Στρατηγικός Σχεδιασμός των ΟΤΑ και Τοπική Ανάπτυξη

Τα τελευταία χρόνια ο στρατηγικός σχεδιασμός αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις διαδικασίες προγραμματισμού σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής εξαρτάται από το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης. Στη διεθνή πρακτική της περιφερειακής και τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής δύο πρότυπα κυριαρχούν. Το Πολικό Πρότυπο, που συνδέεται με τον «εκ των άνω» προγραμματισμό και το Πρότυπο της Ολοκληρωμένης – Τοπικής Ανάπτυξης, που ταυτίζεται με τον «από τη βάση» προγραμματισμό. Οι βασικές παραλλαγές της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης αναφέρονται στη δημιουργία τοπικών παραγωγικών συστημάτων και στις πιο σύγχρονες εκδοχές του καινοτομικού (innovative) και δημιουργικού περιβάλλοντος (creativemilieu). Στην Ελλάδα, η παραδοσιακά ισχυρή συγκεντρωτική διοικητική δομή, φαίνεται να αντικαθίσταται σταδιακά τις τελευταίες δεκαετίες από πιο αποκεντρωμένες δομές διοίκησης και προγραμματισμού. Σε τοπικό επίπεδο, η τάση αυτή ενδυναμώνεται με την διαμόρφωση Επιχειρησιακών Σχεδίων σε επίπεδο Δήμου, κατά τα πρότυπα των (Περιφερειακών και Τομεακών) Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, αποτελώντας μία πρόκληση που θα πρέπει να αξιοποιηθεί από τους τοπικούς φορείς.

3.4. Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ. Θεσμικό πλαίσιο και Σκοπός των ΕΠ

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού. Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

1. την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
3. την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Α) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας / Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Της απασχόλησης

Β) Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού, με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

Γ) Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

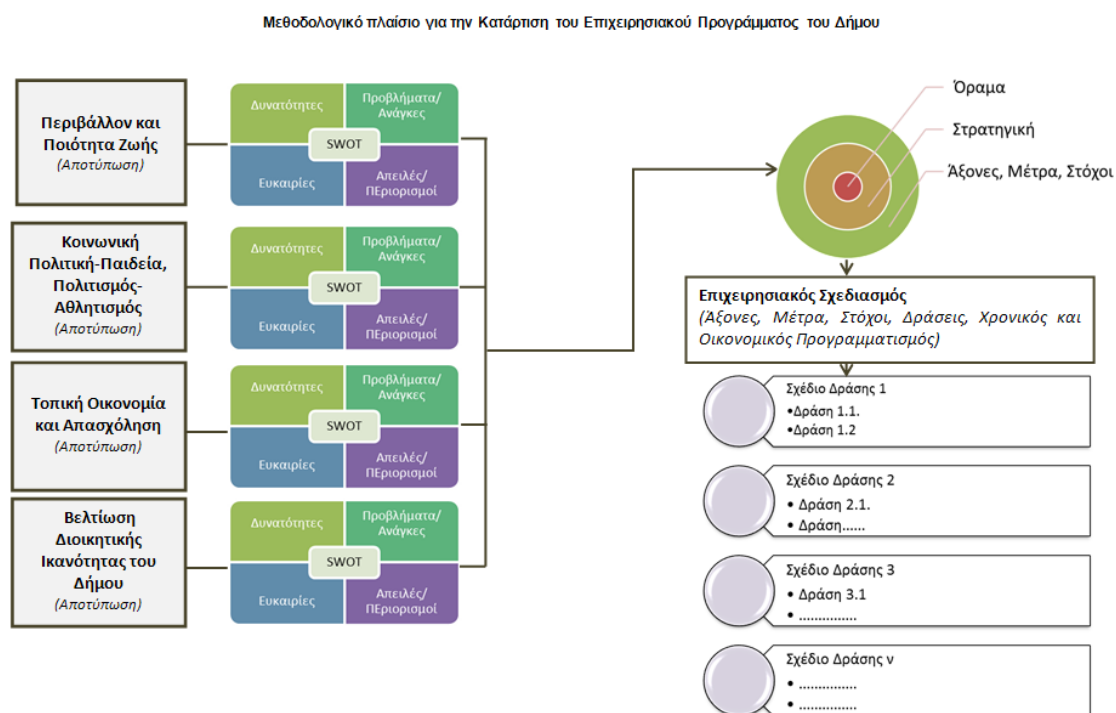
Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτες, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξή του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Σχήμα 2: Μεθοδολογικό πλαίσιο για την κατάρτιση του ΕΠ Δήμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Στρατηγικές προτεραιότητες για την ενίσχυση των ΜΜΕ και της επιχειρηματικότητας

4.1. Το προγραμματικό πλαίσιο για την περίοδο 2014 – 2020

Η ΕΕ στο πλαίσιο της νέας Πολιτικής Συνοχής, θα διαθέσει μέσω των διαρθρωτικών ταμείων περί τα 376 δις ευρώ τα έτη 2014 – 2020. Σε επίπεδο χώρας, η κατανομή των πόρων για τη νέα περίοδο αναμένεται (σε πλήρη αντίφαση με την τρέχουσα επιτακτική ανάγκη στήριξης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης), να είναι σημαντικά μικρότερη, σε σχέση με την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, γεγονός το οποίο πρακτικά οφείλεται στον τρόπο που έχει υιοθετήσει και αποφασίζει η ΕΕ να ακολουθεί, σχετικά με τον υπολογισμό των κατανομών. Συγκεκριμένα, για τον υπολογισμό αυτό, λαμβάνονται υπόψη δεδομένα ΑΕΠ και απασχόλησης για την περίοδο 2007 – 2008, χρονική περίοδο κατά την οποία η Ελλάδα δεν είχε πρακτικά εισέλθει στα έτη της κρίσης χρέους και το επίπεδο ανάπτυξης, εν πολλοίς, παρουσίαζε πολλά συμπτώματα πλασματικότητας, όπως αποδείχτηκε από την καταβαράθρωση των εισοδημάτων τα επόμενα έτη 2009, 2010, 2011, κατά τα οποία το ΑΕΠ παρουσίασε δραστική μείωση. Το θέμα αυτό, δηλαδή ο τρόπος μέτρησης του επιπέδου ανάπτυξης (που συνεπάγεται μικρότερη κατανομή σε πόρους), είναι υπό διαπραγμάτευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποτελεί προτεραιότητα της ελληνικής κυβέρνησης. Σε κάθε περίπτωση όμως, εάν δεν υιοθετηθεί κάποια έκτακτη πολιτική πρόσθετης στήριξης της ΕΕ συνολικά για τις χώρες που δοκιμάζονται από την κρίση χρέους, η Ελλάδα αλλά και όσοι εταίροι – δικαιούχοι προσβλέπουν στην αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων, θα πρέπει να προετοιμαστούν και να σχεδιάσουν ώριμες και «εμπροσθοβαρείς» πολιτικές με στόχο την αξιοποίηση των μειωμένων αυτών πόρων. Στη λογική αυτή, παρουσιάζονται δυνατότητες που δίνουν οι υπό διαμόρφωση Κανονισμοί της νέας Πολιτικής Συνοχής, και σε σχέση με τον τοπικό αναπτυξιακό προγραμματισμό και την υιοθέτηση τοπικών στρατηγικών. Πρόκειται για νέα χρηματοδοτικά εργαλεία όπως είναι η «Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων», η «Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση» και η «Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη». Τα προγράμματα αυτά επιτρέπουν την ανάληψη πρωτοβουλιών από τοπικούς φορείς και διευκολύνουν στην απορρόφηση κοινοτικών πόρων, παρακάμπτοντας την αβεβαιότητα και τη γραφειοκρατική καθυστέρηση, μέσα από τα τομεακά και περιφερειακά προγράμματα. Στα συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία, που προβλέπει το σχέδιο του Γενικού Κανονισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων της περιόδου 2014 – 2020, αναδεικνύεται η διττή πρόκληση για τους Δήμους της χώρας. Από τη μία πλευρά ευνοούν την αποκέντρωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων σε υπό-περιφερειακό επίπεδο, επιλύοντας σε πολλές περιπτώσεις καθυστερήσεις και στρεβλώσεις του συστήματος διαχείρισης (που κοστίζει σε ποιότητα και χρόνο απορρόφησης πόρων), αλλά και από την άλλη παρέχεται πλέον η δυνατότητα άσκησης ουσιαστικότερης και αποτελεσματικότερης τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής, μέσα από τον ολοκληρωμένο αναπτυξιακό προγραμματισμό τοπικών πολιτικών. Αποτελεί αδήριτη απαίτηση πλέον, στον αναπτυξιακό σχεδιασμό, η ανάλυση σε βάθος των αδυναμιών και των προκλήσεων

που αντιμετωπίζει ο ευρωπαϊκός χώρος, σε τοπικό επίπεδο. Οι αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να θέσουν τις βάσεις για την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχονται από το διαφοροποιημένο θεσμικό πλαίσιο της κατανομής των πόρων και την ανάληψη ουσιαστικής δράσης στο σχεδιασμό, προγραμματισμό αλλά και την απευθείας διαχείριση και διάθεση πόρων στις τοπικές τους κοινωνίες. Οι Δήμοι πλέον μπορούν να αξιοποιήσουν καινοτομίες των ενιαίων κανόνων του Κανονισμού των διαρθρωτικών ταμείων και, σε συνάρτηση με τοπικές πρωτοβουλίες και πολιτικές ανάπτυξης και να θεσπίσουν μια συμπαγή πρόταση χρηματοδότησης με θεματικά ολοκληρωμένο και πολύ-ταμειακό χαρακτήρα. Η λογική πλέον του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού κατευθύνεται και ευνοεί τη συμμετοχή σε αυτόν και φορέων της τοπικής κοινωνίας (ΜΚΟ, τοπικές οργανώσεις, κλπ) και οικονομίας (ενώσεις παραγωγικών φορέων, ιδιώτες, κ.α.). (Οι δήμοι στο κατώφλι της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, τα νέα χρηματοδοτικά Εργαλεία, Η οργάνωση της εταιρικής Σχέσης και της Διαβούλευσης ΕΕΤΑΑ, Σεπτέμβριος 2013)

4.2. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» και Τοπική Ανάπτυξη

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» , είναι το μοναδικό από τα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ, που παρουσιάζει στον προϋπολογισμό του ουσιαστική αύξηση, σε σχέση με τα αντίστοιχα ΕΠ των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων. Αυτό οφείλεται στις επιλογές και τις κατευθύνσεις της πολιτικής για το 2020, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις προτεραιότητες του νέου ΕΣΠΑ. Δε θα μπορούσε βέβαια να μη σημειωθεί ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ), αφορά στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης, που είναι και ο σχεδιαστής του νέου ΕΣΠΑ.

Τόσο από τον τίτλο του όσο και από την υλοποίηση των ανάλογων ΕΠ «Ανταγωνιστικότητας», σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, το (ΕΠΑνΕΚ) στοχεύει στη στήριξη και ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Οι αλλαγές και οι διαφοροποιήσεις του από τα προηγούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανταγωνιστικότητας» αναμένονταν, τουλάχιστον όσον αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, να μην περιορίζονται μόνο σε τομεακές προτεραιότητες που επιβάλλει η κρίση, αλλά αντίθετα να λάβουν υπόψη τους τις νέες Ευρωπαϊκές στρατηγικές και το νέο ρόλο της ΤΑ στο τοπικό αναπτυξιακό γίγνεσθαι.

Η Στρατηγική για το νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα

Η στρατηγική για τη μετάβαση στο νέο μοντέλο ανάπτυξης οικοδομείται και στηρίζεται σε τέσσερις (4) πυλώνες:

1. Ενίσχυση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις Τα αποτελέσματα που επιδιώκονται, με τον πυλώνα αυτόν, είναι:

- Προσαρμογή των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις επικρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της αγοράς.
- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων που θα υποστηρίξουν την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις.

- Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων, βιώσιμων θέσεων απασχόλησης.

2. Επικέντρωση σε τομείς παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και δυνάμει εξωστρεφείς και καινοτόμους

- Αγροδιατροφή / Βιομηχανία τροφίμων.
- Ενέργεια.
- Εφοδιαστική Αλυσίδα.
- Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες.
- Περιβάλλον.
- Τουρισμός.
- Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- Υγεία.
- Υλικά – Κατασκευές.

3. Στοχευμένη επιλογή επενδύσεων / επιχειρήσεων/ δραστηριοτήτων που διαθέτουν τα ζητούμενα χαρακτηριστικά για το νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα

- Εξωστρέφεια (δημιουργούμενο εξαγωγικό δυναμικό)
- Καινοτομία /δημιουργικότητα
- Σημαντικό μέγεθος σε κύκλο εργασιών και απασχόληση / επαρκές γκάμα προϊόντων για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου ανταγωνισμού.
- Στόχευση σε “niche” παγκόσμιες αγορές.
- Θετικά αποτελέσματα και οικονομική προοπτική / ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.
- Επανακυκλοφορία των πόρων στην εσωτερική αγορά (μεγιστοποίηση του ποσοστού της εγχώριας προστιθέμενης αξίας).
- Νέες εταιρείες.
- Μικρό αποτύπωμα CO₂ / χαμηλή επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
- Ομάδες εταιρειών / συνεργασίες.
- Προϊόντα / Υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας (Premium brands).

4. Εξασφάλιση των παραγόντων που διευκολύνουν τη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων στο Ελληνικό επιχειρησιακό περιβάλλον

- Αναδιάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης.
- Ανάπτυξη δομών και υποδομών
- Υποδομές για την έρευνα και την καινοτομία
- Υποδομές ΤΠΕ
- Εθνικές Υποδομές

Άξονες Προτεραιότητας

Οι Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι ουσιαστικά τρεις (3), εάν δεν συνυπολογιστεί η Τεχνική Βοήθεια:

Ο ΑΠ1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» συνδέεται και αφορά του Στρατηγικούς Πυλώνες 2 & 3.

Ο ΑΠ2 «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις», συνδέεται και αφορά το Στρατηγικό Πυλώνα 1.

Ο ΑΠ3 «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας», συνδέεται και αφορά το Στρατηγικό Πυλώνα 4.

Οι βασικότεροι Θεματικοί Στόχοι του (ΕΠΑνΕΚ) είναι:

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των πληροφοριών και των τεχνολογιών επικοινωνίας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα και της αλιείας και του τομέα της υδατοκαλλιέργειας.
- Στήριξη της στροφής προς μια χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος οικονομία σε όλους τους τομείς.
- Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποτελεσματικής αξιοποίησης των πόρων.
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και τον περιορισμό των προβλημάτων σε βασικές δικτυακές υποδομές.
- Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της εργασιακής κινητικότητας.
- Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση.
- Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων μερών για μία αποτελεσματική δημόσια διοίκηση.

Ενδεικτικοί Θεματικοί Στόχοι του ΕΠ που θα μπορούσαν να είναι δικαιούχοι οι δήμοι.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι δήμοι εμφανίζονται να έχουν πολύ περιορισμένο ρόλο στο σχεδιασμό του προγράμματος. Θα μπορούσαν να είναι άμεσα δικαιούχοι στις δράσεις που εντάσσονται στους Θεματικούς Στόχους: «Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για δεξιότητες» και «Διά βίου μάθηση και Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων μερών για μία αποτελεσματική δημόσια διοίκηση».

Όπως αναφέρεται και στο ΕΠ, η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών είναι περιορισμένη γιατί χρηματοδοτούνται κυρίως από το ΕΠ «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα 2014-2020».

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στο τρέχον Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη διά βίου μάθησή 2007- 2014, υπάρχει ένας «άτυπος» καταμερισμός. Την επαγγελματική εκπαίδευση έχουν οι περιφέρειες και τη γενική διά βίου μάθηση οι δήμοι.

Οι δήμοι θα πρέπει να προετοιμαστούν με τη δημιουργία των νέων υποδομών. Θα πρέπει να συνεργαστούν και να προγραμματίσουν με τις αρμόδιες υπηρεσίες (ΔΕΗ, ΟΤΑ, ΔΕΥΑ), τέτοιες παρεμβάσεις, ώστε ο πολεοδομικός ιστός να υποφέρει την μικρότερη δυνατή ενόχληση. Παράλληλα, θα πρέπει να επανατοποθετηθεί το ζήτημα της κάλυψης του κόστους των δήμων από τη δημιουργία και χρήση των υποδομών αυτών σε κοινόχρηστους δημοτικούς χώρους.

Η παντελής έλλειψη της αποκέντρωσης είναι πρώτη παρατήρηση που προκύπτει, από τη μελέτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία». Την εποχή που σε όλη την Ευρώπη αναγνωρίζεται ο ρόλος των δήμων, όχι μόνο ως βασικών παικτών στη διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης, αλλά ως ρυθμιστικού της παράγοντα, το ΕΠΑνΕΚ ουσιαστικά τους αγνοεί.

Η Εταιρική Σχέση στηρίζεται στη θεωρία του «τριμερούς αναπτυξιακού έλικα» (δημόσιος-ιδιωτικός τομέας- ΑΕΙ). Πώς θα εκφραστεί το δημόσιο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο; Από τα κεντρικά υπουργεία; Όλοι γνωρίζουν ότι με τη δημοσιονομική κρίση το κεντρικό κράτος έχει αποσυρθεί από τις τοπικές κοινωνίες και το στελεχικό του δυναμικό έχει αποδιαρθρωθεί.

Οι αναπτυξιακές στρατηγικές για «ανάπτυξη από τα κάτω» (Bottom up), που αποτελούν βασική στρατηγική της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ, για το ΕΠΑνΕΚ είναι «άγνωστος τόπος», terra incognita. Δεν είναι τυχαίο ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη κέντρα επιχειρηματικότητας, θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, κέντρα καινοτομίας κ.λπ. αποτελούν δημοτικές πρωτοβουλίες. Στη χώρα μας για άλλη μία φορά θριαμβεύει ο συγκεντρωτισμός.

Αναγνωρίζεται, από το ΕΠΑνΕΚ, ο σημαντικός ρόλος που παίζουν οι Μικρο- Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ελληνική οικονομία. Αλλά οι ΜΜΕ έχουν χωρική αναφορά. Ο παράγοντας «χώρος» δεν υπάρχει στο σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος. (Ράλλης Γκέκας, 2011)

4.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) ανήκει από κοινού στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ρόλος της συνίσταται στη χρηματοδότηση σχεδίων που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ. Πρόεδρος είναι ο Βέρνερ Χόγιερ και το Συμβούλιο Διοικητών: απαρτίζεται από ένα μέλος ανά χώρα της ΕΕ και έναν εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ιδρύθηκε το 1958 και έδρα της είναι το Λουξεμβούργο.

Οι στόχοι της συνίστανται στα εξής:

- τόνωση του δυναμικού της Ευρώπης σε θέσεις εργασίας και ανάπτυξη
- στήριξη δράσεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- προώθηση των ευρωπαϊκών πολιτικών και εκτός των συνόρων της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δανείζεται χρήματα από τις κεφαλαιαγορές και στη συνέχεια τα διαθέτει με τη μορφή δανείων υπό ευνοϊκούς όρους σε σχέδια που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Περίπου το 90% των δανείων χορηγούνται εντός της ΕΕ. Κανένα μέρος των χρημάτων δεν προέρχεται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Η ΕΤΕ παρέχει 3 κύρια είδη προϊόντων και υπηρεσιών:

- ο Χορήγηση δανείων: τουλάχιστον το 90% των συνολικών χρηματοοικονομικών δεσμεύσεων της. Η ΕΤΕ χορηγεί δάνεια σε πελάτες όλων των μεγεθών με στόχο την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, και η στήριξη αυτή συχνά συμβάλλει στην προσέλκυση άλλων επενδυτών.
- ο Συνδυαστική πόρων: επιτρέπει στους πελάτες της να συνδυάσουν τη χρηματοδότηση από την ΕΤΕ με άλλες επενδυτικές πηγές.
- ο Παροχή συμβουλών και τεχνική υποστήριξη: για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των πόρων.

Η ίδια η ΕΤΕ χορηγεί δάνεια άνω των 25 εκατ. ευρώ. Όταν πρόκειται για μικρότερα δάνεια, ανοίγει πιστωτικές γραμμές για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία στη συνέχεια χορηγούν δάνεια σε πιστωτές. Η ΕΤΕ λαμβάνει δανειοληπτικές και δανειοδοτικές αποφάσεις, με βάση τα πλεονεκτήματα κάθε σχεδίου και τις δυνατότητες που προσφέρουν οι χρηματοοικονομικές αγορές. Εντός της ΕΕ, έχει συγκεκριμένες δανειοδοτικές προτεραιότητες. Εκτός της ΕΕ, στηρίζει τις ευρωπαϊκές πολιτικές ανάπτυξης και συνεργασίας ανά τον κόσμο. Ως ανεξάρτητο σώμα, η Τράπεζα λαμβάνει η ίδια τις αποφάσεις της για λήψη και χορήγηση δανείων. Συνεργάζεται με άλλα όργανα της

ΕΕ, ιδίως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και το Συμβούλιο της ΕΕ.

Σημαντικά εργαλεία για την αναπτυξιακή δραστηριότητα της Τ.Α. αποτελούν θεσμοί που λειτουργούν σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Τέτοιοι είναι :η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, η πρωτοβουλία JEREMIE και η JESSICA.

Η Ε.Τ.Επ αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα για πρωτοβουλίες περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης στις χώρες μέλη της Ε.Ε. καθότι χορηγεί πιστώσεις σε επενδυτικά σχέδια που προωθούν την ανάπτυξη, την κοινωνική και οικονομική συνοχή. Στην χώρα μας χρηματοδότησε σημαντικά έργα όπως η Αττική Οδός, η γέφυρα Ρίο-Αντίρριο, το αεροδρόμιο στα Σπάτα, ο μετρό της Αθήνας, τον εκσυγχρονισμό του δικτύου της ΔΕΗ, την κατασκευή αερίου υψηλής πίεσης, έργα με συμπράξεις ΣΔΙΤ κλπ.

Η ΕΤΕπ στηρίζει την αειφόρο ανάπτυξη, την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι χρηματοδοτήσεις της Τράπεζας έχουν ως αντικείμενο τα δίκτυα επικοινωνίας, έργα βασικής υποδομής, φυσικό και αστικό περιβάλλον, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, παιδεία, υγεία, ενεργεία, βιομηχανία, υπηρεσίες, διευρωπαϊκά δίκτυα, τηλεπικοινωνιών μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η ΕΤΕπ εξακολουθεί να στηρίζει έργα αστικής ανάπτυξης και βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Ειδικότερα, η Τράπεζα χορήγησε δάνεια συνολικού ύψους 250 εκατ. ευρώ για τον σχεδιασμό, την κατασκευή, τη διενέργεια δοκιμών και τη θέση σε λειτουργία της πρώτης φάσης του μετρό της Θεσσαλονίκης. Η περαιτέρω ανάπτυξη δικτύων μετρό υψηλής ποιότητας στις μητροπολιτικές περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης (που συγκεντρώνουν περισσότερο από το 60% του ελληνικού πληθυσμού) θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής περιορίζοντας τη χρήση των οδικών μέσων μεταφοράς (ιδιωτικό αυτοκίνητο/ λεωφορείο) και μειώνοντας έτσι τις επιβλαβείς επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Από το 1991, η ΕΤΕπ έχει χορηγήσει συνολικά σχεδόν 2,2 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη δικτύων μετρό στην Ελλάδα.

4.4. Πρωτοβουλία JEREMIE

Η πρωτοβουλία JEREMIE (Joint European Resources for Small and Medium-sized Enterprises – Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις πολύ μικρές ως μεσαίες επιχειρήσεις) παρέχει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), διαμέσου των εθνικών και περιφερειακών Διαχειριστικών Αρχών τους, τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν μέρος των ενισχύσεων που λαμβάνουν από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ, για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) με ίδια κεφάλαια, δάνεια ή εγγυήσεις, μέσω ενός ταμείου ανακυκλούμενων πιστώσεων («Ταμείο Χαρτοφυλακίου»), το οποίο λειτουργεί ως κεντρικός φορέας διοχέτευσης των πόρων (fund of funds). Η πρωτοβουλία αυτή αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), το οποίο ανήκει στον Όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Βασικός στόχος του JEREMIE είναι η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων με τη χρήση επιστρεπτέων ενισχύσεων (δάνεια, εγγυήσεις, συμμετοχές σε επιχειρηματικά κεφάλαια κ.λπ – αλλά όχι επιχορηγήσεις). Αυτό δύναται να έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη γιατί στα κονδύλια που δεσμεύονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, προστίθενται και ιδιωτικά κεφαλαία σε επίπεδο χρηματοοικονομικών εργαλείων. Το γεγονός ότι οι ενισχύσεις που δίνονται στις ΜΜΕ είναι επιστρεπτέες, επιτρέπει τη συνεχή ανατροφοδότηση των πόρων που κατευθύνονται στις δράσεις αυτές. Μεταξύ των βασικών λόγων που υιοθετείται το JEREMIE είναι ότι οι

επιχορηγήσεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία μετά το 2013 ενδέχεται να μειωθούν. Συνεπώς, είναι αναγκαία η μετάβαση σε βιώσιμα μέτρα πολιτικής.

Η Ελλάδα είναι μεταξύ των χωρών που επέλεξαν να εφαρμόσουν την πρωτοβουλία JEREMIE ως χρηματοδοτικό εργαλείο για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Για πρώτη φορά χρησιμοποιούνται νέα χρηματοδοτικά εργαλεία προς τις ελληνικές επιχειρήσεις που θέλουν να επενδύσουν στην καινοτομία, π.χ. στην πληροφορική και τις επικοινωνίες. Πρόκειται για εργαλεία και πόρους που θα παραμείνουν στη χώρα μας ακόμα και μετά το τέλος του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προωθεί η πρωτοβουλία JEREMIE είναι:

1. Funded Risk Sharing - αφορά σε χορήγηση δανείων (έως 500.000 ευρώ) σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Για τα εν λόγω προϊόντα οι επιλεγέντες Ενδιάμεσοι Οργανισμοί (Τράπεζες) συνεισφέρουν αντίστοιχο με τη δημόσια δαπάνη ποσό ώστε να επιμεριστεί ο κίνδυνος και να μειωθούν οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για τη χορήγηση των δανείων, ενώ παράλληλα εφαρμόζεται η χορήγηση μειωμένου σε σχέση με την αγορά επιτοκίου.
2. Microfinance - αφορά σε χορήγηση μικροπιστώσεων (έως 25.000 ευρώ) σε πολύ μικρές επιχειρήσεις. Και εδώ, για το εν λόγω προϊόν οι επιλεγέντες Ενδιάμεσοι Οργανισμοί (Τράπεζες) συνεισφέρουν αντίστοιχο με τη δημόσια δαπάνη ποσό ώστε να επιμεριστεί ο κίνδυνος και να μειωθούν οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για τη χορήγηση των δανείων, ενώ παράλληλα εφαρμόζεται η χορήγηση μειωμένου σε σχέση με την αγορά επιτοκίου.
3. Equity risk capital financing— αφορά σε χορήγηση κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών. Με δεδομένο το κενό που υπάρχει αυτή τη στιγμή στην αγορά, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, δημιουργούνται εργαλεία για επένδυση σε πραγματικά start-ups τεχνολογικής καινοτομίας που βρίσκονται ακόμη σε πολύ πρώιμο στάδιο όπως και σε early stage εταιρίες. Τα εργαλεία αυτά στοχεύουν επίσης στη προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων ακόμα και από το εξωτερικό έτσι ώστε οι νέοι επιστήμονες, το αξιόλογο νέο ανθρώπινο δυναμικό αλλά και οι υπάρχουσες εταιρίες που διαθέτει η χώρα σε αυτό τον τομέα, να μπορέσουν, επιτέλους, να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση για επενδύσεις σε καινοτόμες αγορές.

4.5. Πρωτοβουλία JESSICA

Η πρωτοβουλία αυτή αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB).

Μέσω των νέων διαδικασιών, παρέχεται στα κράτη μέλη η ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν μέρος των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων που λαμβάνουν από την ΕΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, για να επενδύουν, υπό μορφή επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων, σε έργα που εντάσσονται στο πλαίσιο ολοκληρωμένων σχεδίων για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι επενδύσεις αυτές, μπορούν να έχουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων, πραγματοποιούνται μέσω Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης και, εάν είναι απαραίτητο μέσω Ταμείων Χαρτοφυλακίου.

Η πρωτοβουλία JESSICA δεν αποτελεί νέα πηγή χρηματοδοτήσεων για τα κράτη μέλη. Αποτελεί ένα νέο μέσο αξιοποίησης των υφιστάμενων επιχορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη σχεδίων αστικής ανάπτυξης. Τα οφέλη από τη χρήση του JESSICA είναι τα ακόλουθα:

1. Ανακύκλωση των πόρων – εφόσον οι πόροι του JESSICA έχουν επενδυθεί από Ταμεία Αστικής Ανάπτυξης (ΤΑΑ) σε επιλέξιμες δαπάνες έργων πριν από την

ημερομηνία λήξης της περιόδου προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων (n+2, ήτοι μέχρι το τέλος του 2015), όλες οι επιστροφές και τα έσοδα που γεννά η επένδυση αυτή μπορούν είτε να παρακρατούνται από τα ΤΑΑ είτε να επιστρέφονται στις Διαχειριστικές Αρχές για επανεπένδυση σε νέα σχέδια αναζωογόνησης αστικών περιοχών. Το JESSICA παρέχει τη δυνατότητα σε όσα από τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν την προοπτική μείωσης των κοινοτικών επιχορηγήσεων κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, να αξιοποιήσουν σε μακροπρόθεσμη βάση τους πόρους που τους διατίθενται.

2. Μόχλευση – ένα σημαντικό, έμμεσο πλεονέκτημα του JESSICA είναι ότι μπορεί, δυνητικά, να προσελκύσει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, προσελκύοντας έτσι όχι μόνο επιπρόσθετες επενδύσεις αλλά και – γεγονός ίσως ακόμη σημαντικότερο – επιπρόσθετη τεχνογνωσία για την υλοποίηση και τη διαχείριση των έργων. Οι ιδιωτικές επενδύσεις μπορούν, σε μερικές περιπτώσεις, να πληρούν τις απαιτήσεις για συγχρηματοδότηση από το οικείο κράτος μέλος (Οι Κανονισμοί απαιτούν από τα κράτη μέλη να εισφέρουν πόρους στα Επιχειρησιακά τους Προγράμματα, παράλληλα με τους πόρους που παρέχουν τα διαρθρωτικά ταμεία. Αυτό το ποσοστό «ιδίων πόρων» μπορεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών). Παρά το γεγονός ότι το JESSICA επιτρέπει την «μετατροπή» μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων σε επιστρεπτέες χρηματοδοτήσεις, οι τελευταίες δεν επιστρέφονται στην Επιτροπή και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να θεωρούνται ως δημόσιο χρέος.
3. Ευελιξία – το JESSICA επιτρέπει ευέλικτη προσέγγιση, αφενός διότι διευρύνεται το φάσμα των επιλέξιμων δαπανών και, αφετέρου, διότι οι πόροι του JESSICA μπορούν να χρησιμοποιούνται για επενδύσεις υπό μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή εγγυήσεων.
4. Τεχνογνωσία και δημιουργικότητα – Τα κράτη μέλη, οι διαχειριστικές αρχές και οι πόλεις θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν την εμπειρία του τραπεζικού και του ιδιωτικού τομέα. Το JESSICA μπορεί επίσης να δράσει ως καταλύτης σε αστικές περιοχές, ενισχύοντας την αγορά επενδύσεων και συμπληρώνοντας έτσι άλλες πρωτοβουλίες ή πηγές χρηματοδότησης που ενδεχομένως υφίστανται ήδη στα κράτη μέλη. Ωστόσο, για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα θα εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι κανόνες όσον αφορά τις «κρατικές ενισχύσεις».

4.6. Πρωτοβουλίες από το ETEAN για τη στήριξη των ΜΜΕ

Το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης συστάθηκε με την υπ' αριθμ.1217/1245(ΦΕΚ 1697/Β/27.10.2010) Κοινή Υπουργική Απόφαση ως χωριστή λογιστική χρηματοδοτική μονάδα εντός της ETEAN ΑΕ για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων των επιχειρησιακών προγραμμάτων, που αποσκοπούν στη βελτίωση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των ελληνικών επιχειρήσεων σε συγκεκριμένους τομείς και κλάδους. Η χρηματοδότηση του Ταμείου γίνεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από εθνικούς πόρους μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ. Το συνολικό ύψος των κεφαλαίων του Ταμείου είναι 460 εκατ. €

Το Ταμείο Επιχειρηματικότητας της ETEAN ΑΕ απευθύνεται σε επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής, που βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο λειτουργίας (υφιστάμενες, νεοφυείς και υπό σύσταση). Οι Δράσεις του Ταμείου στοχεύουν στην κάλυψη των εξόδων ίδρυσης ή/και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, την υλοποίηση επενδύσεων, την κάλυψη

αναγκών ρευστότητας, την ενίσχυση εξωστρέφειας και τη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Σήμερα, το Ταμείο Επιχειρηματικότητας χρηματοδοτεί τις παρακάτω Δράσεις:

«Επιχειρηματική Επανεκκίνηση»: Η Δράση συνολικού προϋπολογισμού €550 εκατ. αφορά στη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και χορήγηση κεφαλαίων κίνησης.

«Νησιωτική Τουριστική Επιχειρηματικότητα»: Η Δράση συνολικού προϋπολογισμού €80 εκατ. αποσκοπεί στη διευκόλυνση των νησιωτικών τουριστικών επιχειρήσεων για τη λήψη δανείων επενδυτικού σκοπού ή/και επιχειρηματικής ανάπτυξης, έως €30.000 ανά επιχείρηση, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

«Ταμείο Εγγυοδοσίας»: Το Ταμείο δραστηριοποιείται στην παροχή εγγυήσεων σε δάνεια βιώσιμων επενδυτικών σχεδίων και σχεδίων επιχειρηματικής ανάπτυξης, στα οποία περιλαμβάνονται κεφάλαια κίνησης και προκαταβολές έναντι επιχορήγησης εγκεκριμένων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

«Ταμείο Δανειοδοτήσεων»: Αποσκοπεί στην παροχή στοχευμένων χρηματοδοτικών προϊόντων για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την ενίσχυση των υφιστάμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, σε συνεργασία με τις ανά θεματικό πολώνα συμβαλλόμενες Τράπεζες.

4.7. Future Enterprise: Υποστήριξη Επιχειρηματικής Καινοτομίας από ΕΕ

Το Future Enterprise είναι μία νέα πρωτοβουλία που χρηματοδοτείται από την ΕΕ και έχει στόχο την υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας στους τομείς της διαδικτυακής επιχειρηματικής καινοτομίας και του διαδικτύου του μέλλοντος προς όφελος των επιχειρήσεων, ενώ οι δράσεις της θα είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις προτεραιότητες της Γενικής Διεύθυνσης για Επικοινωνιακά Δίκτυα, Περιεχόμενο και Τεχνολογίες της ΕΕ και του τμήματός της για τη Δικτυακή Καινοτομία. Το Future Enterprise είναι δομημένο στους εξής άξονες:

1) Διασύνδεση όσων δραστηριοποιούνται στην ψηφιακή επιχειρηματικότητα με εκπαιδευτικά/επιχειρηματικά/ερευνητικά αποτελέσματα: Το FutureEnterprise θα σχεδιάσει ένα Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (Massive Open Online Course - MOOC) για διαδικτυακούς επιχειρηματίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θέλουν να γίνουν ένα νέο, σύγχρονο είδος επιχείρησης, παρέχοντας τους πρόσβαση σε βιβλιοθήκες εκπαιδευτικών/επιχειρηματικών/ερευνητικών αποτελεσμάτων.

2) Βοήθεια στους ερευνητές, τους ψηφιακούς επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στις νέες εξελίξεις και γνώση των μελλοντικών προκλήσεων: Το FutureEnterprise θα καταστήσει διαθέσιμο έναν χάρτη πορείας για τα νέα είδη επιχειρήσεων, καθώς και σχετικές κατευθυντήριες γραμμές.

3) Συνεισφορά στην προώθηση της Ψηφιακής Επιχειρηματικότητας και Ψηφιακής Αλλαγής σε επίπεδο χάραξης πολιτικής: Το Future Enterprise θα παρέχει συγκεκριμένες συστάσεις στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και την ΕΕ, προκειμένου να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν νέα είδη επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο των στόχων που έχει θέσει και της αποστολής του, το FutureEnterprise δημοσίευσε στο διαδίκτυο τον χάρτη πορείας Research Roadmap on new forms of the Enterprises, με σκοπό την υποστήριξη των επιχειρήσεων, ώστε να μετατραπούν σε "νέους οργανισμούς" στην Ψηφιακή Εποχή και να εξελιχθούν σε ένα μελλοντικό περιβάλλον όπου η τεχνολογία θα παίζει καθοριστικό ρόλο.

4.8. Θερμοκοιτίδες και επενδυτικά κεφάλαια για start-ups

Η νεανική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα αναπτύσσεται σιγά-σιγά και αυτό τεκμηριώνεται και από την εμφάνιση διαφόρων θερμοκοιτίδων και επενδυτικών κεφαλαίων προς υποστήριξή της.

Οι θερμοκοιτίδες τύπου accelerators/incubators παρέχουν ευρεία γκάμα εργαλείων και υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρηματικών ομάδων με στόχο την επιτάχυνση της αναπτυξιακής τους πορείας. Σε αυτού του τύπου θερμοκοιτίδες περιλαμβάνονται:

IQbility, EGG, Metavallon, StartIgniter, Innovation Farm, Aephoria.net, ID-GC, Κυψέλες Επιχειρηματικότητας (Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς), Microsoft Innovation Center, Velti incubator, Bic Athens (& Τεχνολογικό πάρκο Λαυρίου) και Τεχνολογικό πάρκο Αττικής.

Μια άλλη κατηγορία θερμοκοιτίδων είναι τα co-working spaces όπου παρέχεται στέγαση και συμβουλευτική υποστήριξη. Σε αυτού του τύπου θερμοκοιτίδες περιλαμβάνονται:

Regus, Colab, Loft2work, Synergypjproject, 123P, Attp και Carteco.

Κάθε θερμοκοιτίδα έχει τους δικούς της κανόνες κριτήρια για την ένταξη μιας επιχειρηματικής μονάδας σε αυτή, για το ποιο χρονικό διάστημα θα φιλοξενηθεί, και στη τιμολογιακή πολιτική (ορισμένες θερμοκοιτίδες παρέχουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν). Αρα είναι απαραίτητο οι ενδιαφερόμενοι να κάνουν σχετική έρευνα πριν αποφασίσουν να ενταχθούν σε τέτοιου είδους ιδιωτικούς ή μη κερδοσκοπικούς φορείς, εξετάζοντας προσεκτικά τα οφέλη αλλά και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν από μια τέτοια συνεργασία.

Παράλληλα, διαπιστώνεται η εμφάνιση διαφόρων επενδυτικών κεφαλαίων που στοχεύουν στη χρηματοδότηση νεανικών επιχειρήσεων, έναντι ενός μικρού σχετικά ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου της start-up και ενδεχόμενης συμμετοχής στο μάνατζμεντ της εταιρίας, και την πλαισίωσή τους με σχετική/συμπληρωματική τεχνογνωσία. Ενδεικτικά τέτοια funds είναι:

Jeremie, PJ Tech Catalyst, Openfund II, Odyssey Venture Partners, First Athens

Με παρόμοιο τρόπο λειτουργούν και ιδιώτες επενδυτές (angel investors), ένας θεσμός ευρέως διαδεδομένος στο εξωτερικό, που αναδύεται σταδιακά και στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Επιτυχημένα παραδείγματα ΟΤΑ για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων

Ο Δήμος Αθηναίων είναι έδρα του Κεντρικού Τομέα στο Αθηναϊκό πεδίο της Αττικής. Καταλαμβάνει έκταση 38,96 τ.χμ, έχει πληθυσμό 664.046 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και αναπτύσσεται σε υψόμετρο κέντρου 90 μ. Έχει επτά (7) Δημοτικές Κοινότητες και το Δημοτικό του Συμβούλιο αποτελείται από 48 δημοτικούς συμβούλους.

Το οργανόγραμμα του Δήμου Αθηναίων περιλαμβάνει 3 Γενικές Διευθύνσεις την Γενική Διεύθυνση Διοίκησης, την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και την Γενική Διεύθυνση Ποιότητας Ζωής καθώς και 12 εποπτευόμενους φορείς Αθήνα 9,84 FM Stereo, Αθηναϊκό Αέριο Α.Ε., Εταιρεία Ανάπτυξης και τουριστικής προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ), Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών, Διπλή Ανάπλαση Α.Ε., Επιχείρηση Μηχανογράφησης - ΔΑΕΜ Α.Ε., Εταιρεία Ασφαλιστικών - Συμβουλευτικών Υπηρεσιών ΑΑΕ ΟΤΑ, Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης, Κέντρο Πρόληψης της Εξάρτησης και Αγωγής Υγείας "Αθηνά Υγεία", Κέντρο Υποδοχής & Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (ΚΥΑΔΑ), "Τεχνόπολις" Δήμου Αθηναίων, Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.

5.1. Η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών

Η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ) είναι ένας δυναμικός οργανισμός που έχει προορισμό τη βελτίωση των δομών της πόλης, μέσω του σχεδιασμού, προγραμματισμού και της υλοποίησης αναπτυξιακών έργων. Υποστηρίζει την επιχειρησιακή λειτουργία του Δήμου Αθηναίων και υπηρετεί το όραμα της διαρκούς εξέλιξης της Αθήνας σε μία σύγχρονη, ευρωπαϊκή μητρόπολη.

Η μεταβολή των οικονομικών συνθηκών αποτελεί την αφετηρία για την αλλαγή και για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Αθήνας. Σε αυτή την δυναμική προσπάθεια, η ΕΑΤΑ διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, υλοποιώντας ένα ολοκληρωμένο 10ετές σχέδιο δράσης με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, με την αξιοποίηση όλων των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων και εργαλείων πολιτικής. Πρόκειται για ένα κρίσιμο στοίχημα, στο οποίο η ΕΑΤΑ ανταποκρίνεται επιτυχημένα, με προσήλωση και με γοργούς ρυθμούς. Με τη νέα διευρυμένη αποστολή της, η ΕΑΤΑ σχεδίασε ένα ολοκληρωμένο 10ετές Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την Αθήνα, το οποίο αναπτύσσεται σε πέντε (5) άξονες:

1. Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας. Ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της πόλης, με στρατηγική προτεραιότητα την ανάδειξη του τουριστικού προϊόντος.
2. Βελτίωση Ποιότητας Ζωής. Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων με αιχμή την πράσινη ανάπτυξη.

3. Αναζωογόνηση του αστικού ιστού. Αναζωογόνηση του αστικού ιστού με στοχευμένες παρεμβάσεις σε κτήρια, πλατείες, υπαίθριους χώρους και γενικότερα στις υποδομές της πόλης.
4. Διαχείριση της κοινωνικής κρίσης. Η αποτελεσματική διαχείριση της κοινωνικής κρίσης με βασικούς πυλώνες την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.
5. Διασφάλιση της υλοποίησης και της βιωσιμότητας του προγράμματος (Τεχνική Βοήθεια). Η υποστήριξη των Υπηρεσιών του Δήμου με στόχο την απρόσκοπτη υλοποίηση του προγράμματος και τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς του.

Προκειμένου να μπορέσει να υλοποιήσει η ΕΑΤΑ τους % παραπάνω άξονες έχει προβεί σε μία σειρά συντονισμένων ενεργειών και αποφάσεων είτε αυτόνομα ως εταιρεία είτε με τη στήριξη και τη συνδρομή του Δήμου της Αθήνας. Παρακάτω αναφέρονται συνοπτικά οι σημαντικότερες:

- Τον Απρίλιο του 2012, ο Δήμος της Αθήνας, υπέγραψε Σύμφωνο Συνεργασίας με τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Εργασίας ύψους 120 εκ. ευρώ για την υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων και έργων που εντάσσονται στο Αναπτυξιακό του Σχέδιο.
- Η ΕΑΤΑ λειτουργεί ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) του ΕΣΠΑ 2007-2013, ενώ ανέλαβε από την Περιφέρεια Αττικής τη διαχείριση έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ύψους 85 εκ. ευρώ.
- Ταυτόχρονα, η ΕΑΤΑ εκτελεί χρέη Τελικού Δικαιούχου όντας φορέας πρότασης ή/και υλοποίησης για ένα πλήθος έργων που εντάσσονται στον αναπτυξιακό της σχεδιασμό. Παράλληλα, στόχος της είναι η αξιοποίηση και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων (JESSICA JASMINE).
- Σημαντική είναι η συμμετοχή της ΕΑΤΑ σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα (INTERREG, LIFE, URBACT κ.α.) που έχουν ως στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών στους πέντε αναπτυξιακούς άξονες του προγράμματος.
- Η ΕΑΤΑ απασχολεί εξειδικευμένα στελέχη και επιστήμονες, στελέχη της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης του ΥΠΑΑΝ, συνεργάζεται στενά με τον ιδιωτικό και ευρύτερο δημόσιο τομέα και διαθέτει δίκτυο συνεργατών σε όλη την Ελλάδα.
- Το Γραφείο Συνεδρίων και Επισκεπτών Αθηνών (Athens Convention & Visitors Bureau – ACVB) είναι μια ειδική δομή της ΕΑΤΑ για την ανάπτυξη του συνεδριακού και επιχειρηματικού τουρισμού σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Υπηρετεί τους εξής βασικούς στόχους: Την προβολή της Αθήνας ως συνεδριακού προορισμού, την προσέλκυση διεθνών συνεδρίων, εταιρικών συναντήσεων και κάθε άλλης μορφής διοργάνωση ή εκδήλωση διεθνούς ενδιαφέροντος και την υπεύθυνη και διεξοδική εξυπηρέτηση αιτημάτων από meeting planners και κάθε άλλη ενδιαφερόμενη πλευρά (RFPs).

5.2. Έργο Αθήνα: Οι άξονες του προγράμματος

Το Αναπτυξιακό Σχέδιο του Δήμου Αθηναίων, «Έργο Αθήνα» περιλαμβάνει έναν μεγάλο αριθμό πολυεπίπεδων έργων και προγραμμάτων τα οποία εντάσσονται σε τέσσερις άξονες που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους:

1. Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Επιχειρηματικότητας. Θα ενισχυθούν κλάδοι αιχμής της τοπικής οικονομίας που προωθούν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, ενισχύοντας την απασχόληση, κυρίως των νέων. Επίσης, προβλέπεται η αξιοποίηση σημαντικών υποδομών του κέντρου της Αθήνας (ανακαίνιση και επισκευή κτιρίων) με στόχο τη μετατροπή τους σε «φυτώρια» επιχειρηματικότητας με επίκεντρο τις νέες τεχνολογίες. Παράλληλα, έχουν σχεδιαστεί δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη και την διαφημιστική προώθηση της Αθήνας, με άξονες τον συνεδριακό τουρισμό και τα ταξίδια του Σαββατοκύριακου.
2. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής. Τα έργα αυτά θα έχουν ως αποτέλεσμα την ποιοτική αναβάθμιση της καθημερινότητας των κατοίκων της Αθήνας, με τη βελτίωση των μετακινήσεων και των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, την εφαρμογή «πράσινων λύσεων» σε υποδομές και σε κεντρικά σημεία της πόλης, πράσινες στέγες στα σχολεία, κ.α.
3. Αναζωογόνηση του Αστικού Ιστού. Πρόκειται για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αστικό ιστό της πόλης, μέσω αναπλάσεων, βελτιώσεων και ανακτήσεων δημόσιων χώρων. Έχουν σχεδιαστεί έργα για την αισθητική αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων, την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της πόλης, την αναβάθμιση υπηρεσιών καθαριότητας, την αποκατάσταση υποβαθμισμένων περιοχών και γενικότερα δράσεις που αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης.
4. Διαχείριση της Κοινωνικής Κρίσης. Περιλαμβάνει δράσεις με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας, την κοινωνική ένταξη και τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων. Σε αυτό το πλαίσιο, εκπονούνται πλήθος προγραμμάτων, που αφορούν σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την ένταξη των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας, καθώς και ειδικά προγράμματα κοινωνικού εργάσιμου και καταπολέμησης της φτώχειας, ενώ αναπτύσσεται σχέδιο για ολοκληρωμένο δίκτυο παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας για την Υγεία. Επίσης, περιλαμβάνει επενδύσεις για την αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, καθώς και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Τα έργα που εντάσσονται στον άξονα 1. Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Επιχειρηματικότητας αποσκοπούν στη δημιουργία των συνθηκών και των υποδομών για την ανάπτυξη δυναμικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που μπορούν να καταστήσουν την Αθήνα πρότυπο και κινητήρια δύναμη για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Τα προγράμματα αποβλέπουν στην ενίσχυση των κλάδων αιχμής της τοπικής οικονομίας που προωθούν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, με παράλληλη αύξηση της απασχόλησης, κυρίως των νέων. Ειδικότεροι στόχοι είναι η ανάπτυξη της εξωστρέφειας, η στήριξη των νέων επιχειρηματιών, η τόνωση της ερευνητικής δραστηριότητας και η διασύνδεσή της με την παραγωγή καθώς και η στόχευση σε συγκεκριμένους κλάδους, όπως ο τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες, η δημιουργική βιομηχανία και η στήριξη της παραδοσιακής οικονομίας της πόλης.

Η στρατηγική του άξονα διαμορφώθηκε από την Εταιρεία Ανάπτυξης & Τουριστικής Προβολής του Δήμου (ΕΑΤΑ), μέσα από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του στόχου.

Συγκεκριμένα, η ΕΑΤΑ:

1. Εκπόνησε ειδική μελέτη για την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας της Αθήνας.

2. Έγιναν εκτενείς διαβουλεύσεις με τις εθνικές αρχές και τους επιχειρηματικούς φορείς, οι οποίοι κατέθεσαν τις απόψεις τους τόσο σε ερωτηματολόγια όσο και σε κατ' ιδίαν συναντήσεις που έγιναν γι' αυτό το σκοπό.
3. Ήρθε σε επαφή με φορείς της αγοράς προκειμένου να χαρτογραφήσει τις ανάγκες του χώρου.
4. Μελέτησε βέλτιστες διεθνείς πρακτικές από άλλες πόλεις της ΕΕ που αναπτύσσουν δράσεις που στηρίζουν την επιχειρηματικότητα, όπως το Άμστερνταμ, το Βερολίνο, η Βαρκελώνη κ.α.

Παράλληλα με τη συμβατική επιχειρηματικότητα και λόγω των οξύτατων κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Αθήνα ως πρωτεύουσα της χώρας που επλήγη πρώτη από την οικονομική κρίση, ο Δήμος της Αθήνας διαπιστώνει ότι άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και ειδικότερα Δήμοι, προωθούν την κοινωνική καινοτομία προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι μη καλυπτόμενες και ολοένα αυξανόμενες κοινωνικές ανάγκες, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και διασφαλίζοντας υψηλής ποιότητας κοινωνικών υπηρεσιών. Γι' αυτό το σκοπό, η ΕΑΤΑ εκπόνησε μελέτη για τη Στρατηγική του Δήμου για την Κοινωνική Καινοτομία και την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, η οποία ολοκληρώθηκε και είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Δήμου για διαβούλευση με τους πολίτες. Οι άξονες της στρατηγικής προβλέπουν σειρά θεσμικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του δήμου όπως η δημιουργία Τμήματος Κοινωνικής Καινοτομίας, αλλά και αξιοποίηση σειράς εργαλείων μέσω της ανάπτυξης του μοντέλου της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, ως ένα εργαλείο ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο που συνδυάζει ένα βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο με τον κοινωνικό σκοπό. Επιχειρησιακός βραχίονας ανάπτυξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας είναι η ΕΑΤΑ, η οποία εδώ και 8 μήνες, μέσω της πρωτοβουλίας Επιχειρώ Κοινωνικά, διενεργεί σειρά δράσεων για τη διάγνωση των αναγκών της κοινότητας και την ανάπτυξη στοχευμένων εργαλείων για την κάλυψη των αναγκών αυτών των νέων μορφών επιχειρήσεων. (<http://social.developathens.gr/>)

Στο Πρόγραμμα έχουν ενταχθεί 66 έργα, συνολικού προϋπολογισμού 132,14 εκατ. Ευρώ.

Βιώσιμη Επιχειρηματικότητα στην Αθήνα, συνολικού προϋπολογισμού 993.280 ευρώ. Βασικός στόχος της πράξης είναι η δημιουργία οργανωμένου περιβάλλοντος ευνοϊκού για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας των νέων και/ή υπό σύσταση επιχειρήσεων στο Δήμο Αθηναίων. Αντικείμενο της πράξης αποτελεί η δημιουργία δομής στήριξης νέων επιχειρήσεων και ομάδα – στόχο αποτελούν τα επιχειρηματικά σχήματα που σχεδιάζουν την ίδρυση μιας επιχείρησης με χαρακτηριστικά εξωστρέφειας, καινοτομίας και/ή αξιοποίησης υψηλής τεχνολογίας και στοχεύουν στην ωρίμανση της επιχειρηματικής τους ιδέας, καθώς και νέες επιχειρήσεις με τα παραπάνω χαρακτηριστικά που βρίσκονται στα πρώτα βήματα (early stage) και αναζητούν στήριξη, καθοδήγηση και δικτύωση με σκοπό την επιτάχυνση της ανάπτυξής τους. Αναμένεται να φιλοξενηθούν στη δομή στήριξης και να υποστηριχθούν περίπου 60 επιχειρηματικά σχήματα σε χρονική διάρκεια 2 ετών. Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών

Περιγραφή παρεχόμενων υπηρεσιών δομής στήριξης:

1. Φιλοξενία των επιχειρηματικών σχημάτων στη δομή στήριξης
2. Παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης (coaching) και συμβουλευτικής υποστήριξης στα επιχειρηματικά σχήματα
3. Πλάνο επικοινωνίας και προώθησης των προϊόντων/υπηρεσιών των επιχειρηματικών σχημάτων

4. Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης
5. Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας
6. Οργάνωση, διοίκηση, συντονισμός και αξιολόγηση των επιχειρηματικών σχημάτων

Επιπλέον στο πλαίσιο του Προγράμματος Έργο Αθήνα βρίσκονται στο στάδιο της μελέτης ακόμα τα έργα:

- Κόμβος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας του ΕΜΠ με προϋπολογισμό 1.614.500
- Κόμβος Ανοικτής καινοτομίας και δημιουργικής Αριστείας ΕΚΤ για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας προϋπολογισμό 2.180.40
- Υποστήριξη των Αθηναϊκών επιχειρήσεων στην προσαρμογή τους για την διείσδυση στις διεθνές αγορές με προϋπολογισμό 3.000.000 και φορέα υλοποίησης την ΕΑΤΑ
- Κόμβος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας για Διπλωματούχους Μηχανικούς με προϋπολογισμό 3.140.584 και φορέα υλοποίησης το ΤΕΕ

5.3. Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας

Το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας είναι μια καινοτόμος δράση για την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν νέο θεσμό στήριξης της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης στην πόλη της Αθήνας.

Ο ρόλος του Κέντρου είναι διττός:

Προσφέρει δωρεάν υποστήριξη στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον Δήμο, καθώς και σε υποψήφιους επενδυτές από το εξωτερικό, με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και αξιόπιστης πληροφόρησης για το επιχειρηματικό περιβάλλον σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Υποστηρίζει τον Δήμο τόσο στη χάραξη στρατηγικής, όσο και στον συντονισμό του συνόλου των ενεργειών και δράσεων του στον τομέα της επιχειρηματικότητας.

Το Κέντρο εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σύνολο έργων και δράσεων που υλοποιεί ο Δήμος - το αναπτυξιακό πρόγραμμα «Έργο Αθήνα» - που αποσκοπεί στη δημιουργία των συνθηκών και των υποδομών για την ανάπτυξη δυναμικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που μπορούν να καταστήσουν την Αθήνα πρότυπο και κινητήρια δύναμη για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττική 2007-2013 του ΕΣΠΑ.

5.3.1. Οι υπηρεσίες του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων

Σε όποιο στάδιο βρίσκεται η επιχείρησή στην περιοχή του Δήμου Αθηναίων, το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υποστήριξης χωρίς κανένα κόστος για την επιχείρησή. Οι υπηρεσίες μπορούν να βοηθήσουν στην κατάρτιση στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη της επιχείρησής, στην αξιοποίηση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών, καθώς και στον εμπλουτισμό της τεχνογνωσίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω:

- Η ιστοσελίδα του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων όπου μπορεί να βρει κανείς πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται με το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη λειτουργία της επιχείρησής , καθώς και αποτελέσματα εξειδικευμένων μελετών και ερευνών που εκπονούνται από το ΚΣΕ για την επιχειρηματικότητα στην Αθήνα.
- Συμβουλευτική και Υποστήριξη: Έμπειροι σύμβουλοι επιχειρήσεων μπορούν να προσφέρουν πληροφόρηση για τα εξής θέματα:
  - Επιχειρηματικό σχεδιασμό
  - Τάσεις και δεδομένα αγοράς
  - Εξεύρεση χρηματοδότησης
  - Οργάνωση και λειτουργία επιχείρησης
  - Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
  - Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο
  - Ανάπτυξη εξαγωγών
  - Ανάπτυξη νέων συνεργασιών & ανάπτυξη πελατολογίου
  - Ευέλικτη κατάρτιση σε σειρά θεμάτων ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε επιχείρησης
- Ημερίδες και Σεμινάρια: Δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής σε σεμινάρια κατάρτισης και ημερίδες, για ενημέρωση σε μια σειρά θεμάτων που μπορεί να ενδιαφέρουν την επιχείρησή ή τον επιχειρηματία.
- Ενημέρωση και πρόσβαση στο Δίκτυο Φορέων Στήριξης Επιχειρηματικότητας του «Έργο Αθήνα»: ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε επιχείρησής, οι Σύμβουλοι του Κέντρου παρέχουν ενημέρωση για τις δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο του «Έργο Αθήνα» και τις προϋποθέσεις συμμετοχής.

Πιο αναλυτικά οι υπηρεσίες διακρίνονται σε 4 βασικούς πυλώνες υποστήριξης:

1. Ανάπτυξη Επιχείρησης

Στο Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων υποστηρίζεται η προσπάθεια ανάπτυξης της επιχείρησης και παρέχονται εξειδικευμένες πληροφορίες, βασικές κατευθύνσεις και εξατομικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες που αφορούν στα εξής:

- Επιχειρησιακό σχεδιασμό
- Πρόσβαση σε δεδομένα αγοράς
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- Ανάπτυξη συνεργασιών
- Ευέλικτη κατάρτιση
- Άνοιγμα σε ξένες αγορές

2. Ίδρυση Νέας επιχείρησης

Στο Κέντρο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων υποστηρίζεται κάθε προσπάθεια εκκίνησης της νέας επιχείρησης και παρέχεται:

Πληροφόρηση και Συμβουλευτική υποστήριξη

Οι έμπειροι σύμβουλοι του Κέντρου μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία ίδρυσης μιας νέας επιχείρησης, παρέχοντας ενημέρωση για θεσμικά, νομικά και φορολογικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, παρέχεται πληροφόρηση για θέματα όπως το πλαίσιο ίδρυσης

και λειτουργίας, ασφαλιστικά εργασιακά θέματα, κρατικές ενισχύσεις, θέματα ανταγωνισμού και θέματα λειτουργίας των αγορών. Παράλληλα, οι σύμβουλοι έχουν την τεχνογνωσία και ενημερώνουν για τα απαραίτητα βήματα και δικαιολογητικά που θα χρειαστεί κάθε νέος επιχειρηματίας για την δημιουργία του απαραίτητου φακέλου.

Επιπλέον, οι σύμβουλοι του Κέντρου μπορούν να βοηθήσουν και να καθοδηγήσουν στην κατάρτιση του επιχειρηματικού πλάνου με οδηγίες σε θέματα επιχειρησιακού σχεδιασμού, υποδείγματα και εργαλεία για την κατάρτισή του καθώς και χρήσιμα κλαδικά στοιχεία από την Βάση Δεδομένων του Κέντρου. Τέλος, υποστηρίζουν στην παρακολούθηση του επιχειρηματικού σας σχεδίου σε πραγματικό χρόνο.

Ενημέρωση και πρόσβαση σε φορείς υποστήριξης νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στην Αθήνα. Από το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας παρέχεται ενημέρωση για όλα τα προγράμματα και τις δράσεις που υλοποιούνται για την υποστήριξη νέων επιχειρήσεων στο πλαίσιο του «Έργο Αθήνα» .

Τέλος, το Κέντρο μπορεί να παρέχει άμεση επικοινωνία με τους φορείς στήριξης επιχειρηματικότητας του Έργου Αθήνα ώστε να πραγματοποιούνται συναντήσεις που βοηθούν στην συμπλήρωση αιτήσεων συμμετοχής στα προγράμματα που ενδιαφέρουν την κάθε επιχείρηση ξεχωριστά.

3. Ευκαιρίες χρηματοδότησης

Στο Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας παρέχεται ενημέρωση για τις δυνατότητες χρηματοδότησης που υπάρχουν συμπεριλαμβανομένων και των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, όσο και καθοδήγηση στην επιλογή του κατάλληλου προγράμματος. Οι δυνατότητες χρηματοδότησης μπορούν να αφορούν:

- Κρατικές ενισχύσεις
- Τραπεζικό δανεισμό
- Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης

4. Υποστήριξη εξαγωγικών δραστηριοτήτων

Η εξειδικευμένη υποστήριξη των επιχειρήσεων με στόχο τη διεύρυνσή τους σε ξένες αγορές αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, το Κέντρο προσφέρει

- Υποστήριξη στην οργάνωση της επιχείρησής
- Πρόσβαση σε απαραίτητα δεδομένα και πληροφορίες
- Συμμετοχή σε εκθέσεις και επιχειρηματικές αποστολές

5.3.1.1. Εξατομικευμένη Συμβουλευτική

Εκτός της στοχευμένης πληροφόρησης, κατάρτισης και δικτύωσης που προσφέρει το ΚΣΕ στις επιχειρήσεις της Αθήνας, προσφέρεται και η δυνατότητα εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ωφελούμενου. Ειδικότερα:

Η υφιστάμενη επιχείρησή θα πρέπει να:

- είναι μικρομεσαία επιχείρηση που ήδη δραστηριοποιείται στον Δήμο
- έχει άδεια λειτουργίας
- παραθέσει οικονομικά αποτελέσματα της τελευταίας τριετίας (για επιχειρήσεις με περισσότερα από τρία χρόνια δραστηριότητας) ή του τελευταίου έτους (για επιχειρήσεις με λιγότερο από δύο χρόνια δραστηριότητας)
- διαθέτει στόχευση στον τομέα που θα ήθελε να αναπτυχθεί (π.χ. πρόσβαση σε νέες αγορές, νέες ευκαιρίες χρηματοδότησης κ.ο.κ)

Η νεοϊδρυόμενη επιχείρησή θα πρέπει να:

- διαθέτει μια ώριμη επιχειρηματική ιδέα
- παραθέσει στοιχεία του δυνητικού επιχειρηματία

Η αίτηση υποστήριξης συμπληρώνετε από κοινού με τους συμβούλους του Κέντρου, και στη συνέχεια εφόσον επιλεγεί η ωφελούμενη επιχείρηση διαμορφώνετε από κοινού το πακέτο των υπηρεσιών υποστήριξής σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαγνωστικής αναγκών.

5.4. Το Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων

Το Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων δημιουργήθηκε με στόχο τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης της πόλης, με την συμμετοχή και συνεργασία δημοσίων οργανισμών, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, κλαδικών φορέων και του ιδιωτικού τομέα.

Μέσω του Δικτύου χαράσσεται η στρατηγική για την επιχειρηματικότητα του Δήμου Αθηναίων και γίνεται μία δομημένη παρακολούθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Παράλληλα, έμφαση δίνεται στη στήριξη των επιχειρήσεων σε θέματα εξωστρέφειας, καινοτομίας και τεχνογνωσίας.

Βασικές υπηρεσίες του Δικτύου είναι η παροχή εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, οι ενημερωτικές εκδηλώσεις, ημερίδες και συνέδρια και η εξατομικευμένη συμβουλευτική προς επιχειρήσεις και ιδιώτες.

Το Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων εντάσσεται στο αναπτυξιακό πρόγραμμα “Έργο: Αθήνα” και υλοποιείται από την Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ – www.developathens.gr), που εργάζεται για τη βελτίωση των δομών της πόλης μέσω του σχεδιασμού, προγραμματισμού και της υλοποίησης αναπτυξιακών έργων. Η ΕΑΤΑ υποστηρίζει την επιχειρησιακή λειτουργία του Δήμου Αθηναίων και υπηρετεί το όραμα της διαρκούς εξέλιξης της Αθήνας σε μία σύγχρονη, ευρωπαϊκή μητρόπολη.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττική 2007-2013 του ΕΣΠΑ.

5.4.1. Τα μέλη του Δικτύου Επιχειρηματικότητας

- Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας Δήμου Αθηναίων
- INNOVATHENS, Τεχνόπολις του Δήμου Αθηναίων
- Θερμοκοιτίδα Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων (Θ.Ε.Α.), ΕΒΕΑ
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- επιΝοώ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- EkinisiLab, ΣΕΒ
- ΙΜΕ – ΓΣΕΒΕΕ
- COINS, Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών

Το INNOVATHENS είναι ένας ολοκληρωμένος κόμβος στήριξης της Καινοτομίας και της Επιχειρηματικότητας, όπου μπορεί κανείς να συναντήσει έμπειρα στελέχη της αγοράς και του ακαδημαϊκού χώρου, καθώς και επιτυχημένους επιχειρηματίες που θα βοηθήσουν με πρακτικό τρόπο στην ωρίμανση μιας επιχειρηματικής ιδέας ώστε να αναπτυχθεί και να μετασχηματιστεί σε επιχείρηση. Επιπλέον, παρέχεται δωρεάν πρόσβαση σε εξειδικευμένη τεχνογνωσία, πληροφορίες και συμβουλές στα διάφορα πεδία ενδιαφέροντος.

Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα για:

- Παρακολούθηση Ομιλιών, Σεμιναρίων και Εργαστηρίων ανάπτυξης εξειδικευμένων τεχνικών ή άλλων δεξιοτήτων, απαραίτητων για τη δημιουργία και επιτυχή λειτουργία μιας καινοτομικής επιχείρησης
- Δικτύωση με επιχειρηματίες, ερευνητές, πανεπιστημιακούς, δημιουργικούς ανθρώπους με κοινά ενδιαφέροντα
- Συμβουλές από Συνδέσμους Επιχειρήσεων που εκπροσωπούν καινοτόμες επιχειρήσεις της πόλης
- Ενίσχυση και στήριξη νεοφυών και υφισταμένων επιχειρήσεων, που συμμετέχουν στον Επιχειρηματικό Επιταχυντή
- Ενημέρωση για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες, που δημιουργούνται στο ραγδαία αναπτυσσόμενο οικοσύστημα καινοτομίας της πόλης
- Παρουσίαση Καλών Πρακτικών και Πρότυπων Επιχειρηματικών Παραδειγμάτων
- Διεξαγωγή Διαγωνισμών και Φεστιβάλ Καινοτομίας

Το INNOVATHENS βρίσκεται στην καρδιά του πιο αναγνωρίσιμου τοπόσημου της Αθήνας, την ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ του Δήμου Αθηναίων, την οποία επισκέπτονται περισσότεροι από 900.000 επισκέπτες κάθε χρόνο. Εκεί, το ιστορικό Αεριοφυλάκιο 2, έχει μετατραπεί σε έναν υπερσύγχρονο πολυχώρο, ο οποίος λειτουργεί σαν ένα ολοκληρωμένο κέντρο δικτύωσης, ανταλλαγής γνώσεων και εμπειρίας μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητών και γενικά δημιουργικών ανθρώπων.

Στο ισόγειο του INNOVATHENS μπορεί κανείς να παρακολουθήσει σεμινάρια, ομιλίες, διαλέξεις και να πάρει μέρος σε ανοιχτές συζητήσεις. Μπορεί επίσης να πάρει μέρος σε εκδηλώσεις που γίνονται ειδικά για την παρουσίαση νέων ιδεών. Στον Α όροφο μπορεί κανείς να επισκεφθεί εκθέσεις καινοτομικών προϊόντων και παρουσιάσεις καινοτομικών υπηρεσιών και ιδεών, να συναντηθεί με έμπειρους επαγγελματίες που ήδη καινοτομούν και να συζητήσει για τις πλευρές της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Στον Β όροφο, μπορεί κανείς να κλείσει ραντεβού με εξειδικευμένους επαγγελματίες που

βοηθήσουν εξατομικευμένα για το θέμα που απασχολεί τον φιλόδοξο επιχειρηματία και να πιστοποιηθεί μέσα από ειδικά σεμινάρια που προσφέρει το INNOVATHENS.

Στους κοινόχρηστους συνεργατικούς χώρους που σου προσφέρει το INNOVATHENS σε κάθε όροφο, μπορεί κανείς να γνωρίσει και να χρησιμοποιήσει σύγχρονα τεχνολογικά προϊόντα, να συνεργαστεί με μέλη των συνδέσμων ή μέλη άλλων ομάδων ή απλά να κλείσει ραντεβού για να χρησιμοποιήσεις το χώρο για τη δική του ομάδα.

Το INNOVATHENS δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Τεχνόπολης του Δήμου Αθηναίων, για να προσφέρει στους ανήσυχους και δημιουργικούς ανθρώπους την ευκαιρία να επωφεληθούν από υψηλού επιπέδου προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης και να δημιουργήσουν ή να εξελίξουν τη δική τους επιχείρηση παραγωγής και προσφοράς καινοτομικών προϊόντων ή υπηρεσιών.

Η Τεχνόπολη συνέταξε, υπέβαλε και υλοποιεί το εγκεκριμένο έργο στα πλαίσια του ΕΣΠΑ, και συμπράττει με 6 Συνδέσμους Επιχειρήσεων (το Athens Synergies):

- Τον Σύνδεσμο Εταιρειών Κινητών Εφαρμογών Ελλάδος (ΣΕΚΕΕ)
- Την Ένωση Ελληνικής Βιομηχανίας Ημιαγωγών (ΕΝ.Ε.Β.Η.)
- Την Ελληνική Ένωση Βιοτεχνολογίας (ΗΒΙΟ)
- Την Ένωση Ελληνικών Βιομηχανιών Διαστημικής Τεχνολογίας & Εφαρμογών (ΕΒΙΔΙΤΕ)
- Την Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ)
- Την Ελληνική Ένωση Νεοφυών Επιχειρήσεων (ΕΕΝΕ)

Το INNOVATHENS έχει ενταχθεί στο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΤΤΙΚΗ 2007-2013», στον Άξονα Προτεραιότητας (2): «ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ» του Π.Ε.Π. «Αττικής 2007-2013», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ε.Τ.Π.Α. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης).

Η υλοποίηση του INNOVATHENS βασίστηκε σε μελέτη η οποία προτείνει δράσεις που εντάσσονται σε ένα συνολικό στρατηγικό πλαίσιο για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις και με την ενεργή συμμετοχή κάθε εμπλεκόμενου και ωφελούμενου έχοντας χαρακτήρα τόσο top down, όσο και bottom up.

5.5 Έννοια, ρόλος και στόχοι των θερμοκοιτίδων.

Οι Θερμοκοιτίδες είναι τυποποιημένοι χώροι οι οποίοι δημιουργούνται για να παρέχουν ένα περιβάλλον που προσφέρει κοινές υποδομές και ειδικές υπηρεσίες, για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα διευκολύνοντας το ξεκίνημα και την ανάπτυξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, οι οποίες στη συνέχεια μετακινούνται σε δικούς τους επαγγελματικούς χώρους και τη θέση τους στη Θερμοκοιτίδα καταλαμβάνουν άλλες νεώτερες επιχειρήσεις. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η μείωση του κόστους, η μείωση του χρόνου έναρξης λειτουργίας, η δικτύωση των επιχειρήσεων και η ανάπτυξη συνεργιών.

Βασική υπογράμμιση, αποτελεί το γεγονός ότι οι Θερμοκοιτίδες, δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Επίσης η μορφή μιας Θερμοκοιτίδας καθορίζεται από ένα συνδυασμό των παρακάτω βασικών παραγόντων:

- Των αποτελεσμάτων που αναμένει από τη λειτουργία της.
- Των μορφών της βοήθειας που παρέχει στις επιχειρήσεις – ενοίκους της.
- Των κύριων πηγών χρηματοδότησής της.

Οι Θερμοκοιτίδες έχουν ως βασικό στόχο την προώθηση των καινοτομιών οι οποίες οδηγούν σε επενδύσεις μέσω της παρεχόμενης βοήθειας προς τις νεοϊδρυόμενες (start up) επιχειρήσεις που εγκαθίστανται σε αυτές.

Οι επιχειρήσεις αυτές, κατά κανόνα, αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα κατά την έναρξη της δραστηριότητάς τους, τα οποία ποικίλουν ανάλογα με το ακριβές αντικείμενο κάθε μονάδας και το περιβάλλον (αγορά) στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Οι βασικές ανάγκες και τα προβλήματα που προσπαθούν να αντιμετωπίσουν οι θερμοκοιτίδες για λογαριασμό των επιχειρήσεων – ενοίκων τους, είναι:

- το υψηλό αρχικό κόστος επένδυσης της καινοτομίας
- η έλλειψη πρόσβασης σε πηγές κεφαλαίων
- η ανεπαρκής πληροφόρηση αγοράς και τεχνικής πληροφόρησης (τεχνογνωσίας)
- η αδυναμία διοίκησης και οργάνωσης
- η αδυναμία της αποταμίευσης ολόκληρης ή μέρους της υπεραξίας που θα προκύψει από την καινοτομία
- η αδυναμία διατήρησης και επέκτασης των όποιων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων
- η έλλειψη ορίζοντα προγραμματισμού
- η έλλειψη εκτίμησης του επιχειρηματικού κινδύνου
- η δυσκολία πρόσβασης στη νέα τεχνολογία

5.5.1. Κοινωνική διάσταση και οφέλη από τη λειτουργία θερμοκοιτίδων

Ωφελούμενοι από τη δημιουργία της θερμοκοιτίδας είναι κυρίως τα νέα επιχειρηματικά σχήματα που θα προκύψουν με αφορμή τη δράση και που θα υποστηριχθούν κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας τους, καθώς και οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τη δραστηριότητά της. Ειδικότερα, αναμένεται η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας μέσα από τη δημιουργία και υποστήριξη νέων επιχειρήσεων, η ανάπτυξη των οποίων βασίζεται στην εξωστρέφεια (εξαγωγικός προσανατολισμός) και την καινοτομία (χρήση νέων τεχνολογιών κλπ).

Επιπλέον εκτιμάται πως πέρα από τα οφέλη που θα αποκομίσουν οι επιχειρηματικές ομάδες που θα υποστηριχθούν, θα αναπτυχθούν επιπλέον α) εκπαιδευτικό υλικό σε μορφή θεματικών *case studies* και β) εφαρμοσμένη μεθοδολογική προσέγγιση για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, πολλαπλασιάζοντας με τον τρόπο αυτό τα θετικά αποτελέσματα.

Παράλληλα, σημαντική είναι η επίδραση του έργου της θερμοκοιτίδας στην αναζωογόνηση του υποβαθμισμένου κέντρου της Αθήνας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών, μέσω της προσέλκυσης δυναμικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που στηρίζουν ή απορρέουν από τη λειτουργία της θερμοκοιτίδας, όπως η αύξηση των επισκεπτών της περιοχής και η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.

Οι Θερμοκοιτίδες εκτός από τον οικονομικό ρόλο που διαδραματίζουν, έχουν και την παρακάτω κοινωνική διάσταση :

- Επιτρέπουν την ίδρυση και δραστηριοποίηση επιχειρήσεων με καινοτόμες οργανωτικές δομές, όπως για παράδειγμα τη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών μέσα από ένα δίκτυο αυτοδιοικούμενων επιχειρήσεων.
- Επιτρέπουν τη δημιουργία επιχειρήσεων από κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση ή εξειδικευμένο management.
- Δραστηριοποίηση σε αυτές Ατόμων με Αναπηρία (Α με Α).
- Εκμεταλλεύονται εναλλακτικές στρατηγικές που προσεγγίζουν μη παραδοσιακές τεχνολογικές εφαρμογές για να δραστηριοποιήσουν προϊόντα, αναζητώντας νέο αγοραστικό κοινό σε αντίθεση με τις παραδοσιακές εφαρμογές που δίνουν έμφαση σε λύσεις που ελαχιστοποιούν τα παραγωγικά κόστη.

5.5.2. Θερμοκοιτίδα Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων στο Δήμο Αθηναίων (Θ.Ε.Α)

Το έργο «Θερμοκοιτίδα Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων στο Δήμο Αθηναίων» (Θ.Ε.Α.) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες του Ε.Β.Ε.Α. για την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη του μητροπολιτικού δήμου της Αθήνας, καθώς η στήριξη νέων επιχειρηματιών αποτελεί τη βάση για την αναγέννηση της επιχειρηματικότητας. Αναπτύχθηκε από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών και εντάσσεται στο χρηματοδοτούμενο από το ΕΣΠΑ πλαίσιο του αναπτυξιακού προγράμματος «Έργο Αθήνα», που υλοποιείται από τον Δήμο Αθηναίων.

Η πρωτοβουλία του ΕΒΕΑ

Η πρωτοβουλία του ΕΒΕΑ αφορά στη δημιουργία και λειτουργία θερμοκοιτίδας επιχειρηματικότητας, όπου θα φιλοξενηθούν νεοφυείς επιχειρήσεις (startups), για χρονικό διάστημα ως 18 μηνών. Στόχος είναι η ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας, σε τομείς που είτε παραδοσιακά σχετίζονται με τις τεχνολογίες και τις τεχνολογικές καινοτομίες είτε όχι, όπως παραδοσιακά επαγγέλματα διαφοροποιώντας τα όμως και στηρίζοντας τα μέσω της εισαγωγής τεχνολογικών καινοτομιών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω κλάδοι: Βιομηχανικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Νέων Προϊόντων, Ανάπτυξη Εμπορικής Δραστηριότητας σε συνδυασμό με καινοτόμες Διαδικασίες / Προϊόντα της Εμπορικής Επιχείρησης, Εφαρμογών και Μελετών σε θέματα Ενεργειακής Πολιτικής, Τεχνολογία Περιβάλλοντος κ.α. Σχεδιάζεται, συνολικά, η φιλοξενία 50 επιχειρηματικών σχημάτων. Το έργο, με τον τίτλο «Δημιουργία Θερμοκοιτίδας Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων στο Δήμο Αθηναίων», υλοποιείται μετά από την έγκριση της σχετικής πρότασης που υποβλήθηκε από το ΕΒΕΑ και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ «ΑΤΤΙΚΗ».

Η Θερμοκοιτίδα Νεοφυών Επιχειρήσεων Αθήνας «Θ.Ε.Α.» αρέχει στις επιχειρήσεις που θα φιλοξενηθούν, τις παρακάτω υπηρεσίες:

1. Φιλοξενία – Στέγαση των επιχειρηματικών ομάδων
2. Εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες (ανάλυση αγοράς, νομικά και λογιστικά θέματα, ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου, θέματα ανθρώπινου δυναμικού)
3. Εξειδικευμένες υπηρεσίες εκπαίδευσης / κατάρτισης
4. Ενέργειες δικτύωσης για τη στήριξη των επιχειρηματικών ομάδων
5. Συντονισμό και αξιολόγηση της πορείας των επενδυτικών ομάδων

Το Ε.Β.Ε.Α. αποτελεί έναν από τους πλέον κατάλληλους και ιδανικούς φορείς για την υποστήριξη και λειτουργία θερμοκοιτίδων νεοφυών επιχειρήσεων γιατί :

1. κατέχει σημαντική εμπειρία στην παροχή υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα σε θέματα επικοινωνίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης,
2. διαθέτει ευρύ δίκτυο συνεργατών, κατάλληλη διοικητική δομή και ανθρώπινο δυναμικό υψηλού επιπέδου με εμπειρία στην υλοποίηση παρόμοιων έργων και
3. επιδιώκει την απόκτηση επιπλέον εξειδικευμένης τεχνογνωσίας στις δράσεις για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας ώστε να ανταποκριθεί με μεγαλύτερη επιτυχία στο θεσμικό του ρόλο.

7 λόγοι για να συμμετέχει κάποιος στη Θ.Ε.Α.

1. Εγγύηση αναγνώρισης. Όταν δεν υπάρχει αναγνωρισιμότητα της επιχειρησής σας , με την ένταξη σας στη θερμοκοιτίδα του ΕΒΕΑ, ενός οργανισμού που χαίρει γενικής εκτίμησης και αναγνώρισης, θα υπάρχει η δυνατότητα να παρουσιαστούν κάποια διαπιστευτήρια..
2. Διοικητική υποστήριξη. Έχει πολύ μεγάλη σημασία να υπάρχει πρόσβαση σε υποστήριξη για κάποιες καθημερινές ασχολίες, ώστε εξασφαλίζεται περισσότερος χρόνος στην ανάπτυξη της επιχείρησής.
3. Εγκαταστάσεις. Η Θ.Ε.Α. προσφέρει έναν αξιοπρεπή χώρο γραφείων, με αίθουσες συσκέψεων, ιδιωτικών συναντήσεων και επαγγελματική ατμόσφαιρα.
4. Αλληλεπίδραση. Οι νεοφυείς εταιρείες σε θερμοκοιτίδες συνήθως βοηθούν η μία την άλλη, συχνά, δε, συνεργάζονται και γίνονται η μία πελάτης της άλλης.
5. Μέντορες και επαγγελματικές υπηρεσίες. Οι θερμοκοιτίδες λειτουργούν ως καταλύτες για μέντορες και συμβούλους. Μπορεί κανείς να βρει εξειδικευμένη βοήθεια πιο εύκολα απ' ό,τι αν εργαζόταν μόνος. Όσες επιχειρήσεις ενταχθούν στη Θ.Ε.Α. θα έχουν παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης από Μητρώο Εξειδικευμένων Συμβούλων Επιχειρήσεων σε θέματα διοίκησης, μάρκετινγκ - προώθησης πωλήσεων, νομικών και φοροτεχνικών θεμάτων κ.ά.
6. Πρόσβαση σε κεφάλαια. Κάθε είδους επενδυτές αρχικών σταδίων –επιχειρηματικοί άγγελοι, κεφάλαια εκκίνησης, κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών– έχουν τις «κεραίες» τους στραμμένες στις θερμοκοιτίδες. Οι επιχειρήσεις που είναι ενταγμένες σε θερμοκοιτίδες συχνά προσεγγίζονται από επενδυτές, είτε κατ' ιδίαν είτε σε ενημερωτικές ή επιχειρηματικές εκδηλώσεις. Επίσης, οι θερμοκοιτίδες καταφέρνουν να ανοίγουν τα μάτια ώστε να διακρίνετε χρηματοδοτικές ευκαιρίες που ούτε καν ξέρατε ότι υπήρχαν, μεταξύ των οποίων κοινοτικές επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και επιδοτούμενα δάνεια.
7. Μηδενικό κόστος.

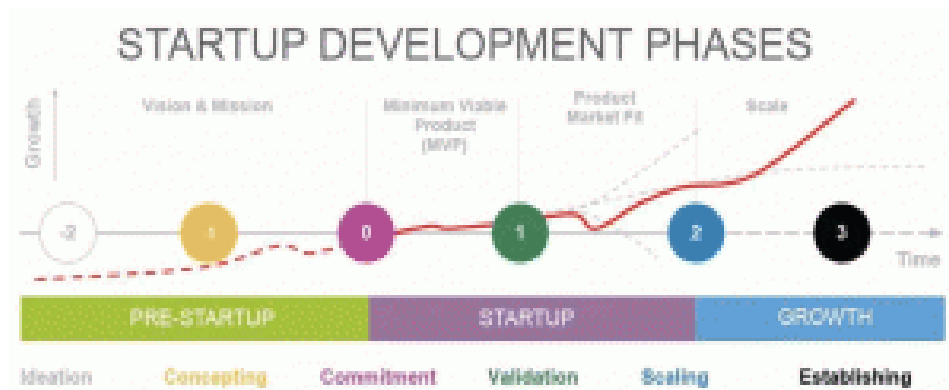
5.6. ΕΠΙ.νοώ

Το ΕΠΙ.νοώ ΕΠΙΣΕΥ – ΕΜΠ αποτελεί πρωτοβουλία του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, μέσω της Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜοΚΕ ΕΜΠ) και του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ), σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων. Η ίδρυση και αρχική λειτουργία της χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2007-2013».

Σκοπός είναι η προσέλκυση πρωτότυπων και καινοτόμων ιδεών, η ανάδειξη των δυνατοτήτων επιχειρηματικής δράσης και η υποστήριξη της μετεξέλιξής τους σε εμπορικά

αξιοποιήσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, μέσα από την παροχή ενός ολοκληρωμένου πακέτου υπηρεσιών.

Το ΕΠΙ.νοώ διαδραματίζει το ρόλο του «επιχειρηματικού επιταχυντή», αποτελώντας ένα θύλακα για φοιτητές και ερευνητές μηχανικούς, μικρού και μεσαίου, κυρίως, μεγέθους επιχειρήσεις και εν δυνάμει επιχειρηματικές ομάδες, λειαινώντας το έδαφος για τη σύνδεση έρευνας και επιχειρηματικότητας μέσω εξατομικευμένης καθοδήγησης, συμβουλευτικής και υποστήριξης. Συνιστά εν ολίγοις ένα ολοκληρωμένο κέντρο δικτύωσης (hub), ανταλλαγής γνώσης και υποστήριξης ερευνητών, μηχανικών και μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που επιθυμούν να κάνουν το «άλμα» από την έρευνα στην επιχειρηματική κοινότητα, μετατρέποντας το ερευνητικό έργο σε βιώσιμη επιχείρηση ή προϊόν.

Ωφελούμενοι από ΕΠΙ.νοώ:

- Νέοι ερευνητές, υποψήφιοι διδάκτορες, διδάκτορες που έχουν καταλήξει σε δυνητικά εμπορικά αξιοποιήσιμα ερευνητικά αποτελέσματα.
- Ομάδες ερευνητών που έχουν δημιουργικές ιδέες και επιθυμούν να τις μετατρέψουν σε βιώσιμες επιχειρήσεις ή προϊόντα.
- Υπό σύσταση επιχειρήσεις και νέες επιχειρήσεις ερευνητών.
- Ερευνητές που θέλουν να επιχειρήσουν σε δυναμικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.
- Επιχειρήσεις που επιθυμούν να μετασχηματίσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο μέσω αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Δράσεις και Υπηρεσίες του ΕΠΙ.νοώ:

Διοργάνωση εκδηλώσεων διάχυσης και ενημέρωσης σε κοινό & ημερών επιχειρηματικότητας.

- Ομιλίες από επιχειρηματίες, ιδρυτές startups, στελέχη της αγοράς, μέντορες και ακαδημαϊκούς.
- Ομιλίες για την επιχειρηματική δραστηριοποίηση, ειδικά θέματα διαχείρισης επιχειρήσεων, θεματικές ομιλίες για τεχνολογίες και κλάδους της αγοράς καθώς και διακρατικές συζητήσεις.

Διοργάνωση διαγωνισμών κοινωντομίας & διαγωνισμών Venture Capital Academy

- Διαγωνιστική διαδικασία ομάδων ή φυσικών προσώπων πάνω σε μία πρωτότυπη ιδέα, υπηρεσία ή προϊόν.
- Φυσικά πρόσωπα και ομάδες με επιχειρηματικές ιδέες μαθαίνουν τεχνικές παρουσίασης και εξοικειώνονται στη συμμετοχή σε διαγωνιστικές διαδικασίες μέσα από συζητήσεις, παροχή οδηγιών και συμβουλών από ειδικούς κριτές και μέντορες.

Υποδομές

- Παροχή ολοκληρωμένων φυσικών και άυλων υποδομών στις εγκαταστάσεις μας.

Υπηρεσίες Mentoring-Coaching

- Καθοδήγηση ομάδων / νέων επιχειρήσεων και εμβάθυνση σε όλα τα στάδια μετατροπής μιας ιδέας σε ένα προϊόν ή μια επιχείρηση.

Οι στόχοι του προγράμματος ΕΠΗνοώ:

1. Ενημέρωση
  - Οριζόντια θέματα συμβουλευτικής υποστήριξης νέων επιχειρήσεων, όπως σε θέματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας και πατεντών, χρηματοοικονομικών, μάρκετινγκ, διοίκησης κοκ.
  - Εκδηλώσεις ενημέρωσης.
2. Δικτύωση και αλληλεπίδραση
  - Προσέλκυση καινοτόμων ιδεών, ερευνητών και επιχειρηματιών
  - Δικτύωση και αλληλεπίδραση με δυναμικά μέλη του οικοσυστήματος της επιχειρηματικότητας (Μονάδες Καινοτομίας των Ελληνικών Πανεπιστημίων, Σύνδεσμοι επιχειρήσεων κ.λπ.)
3. Υποδομές
  - Δημιουργία επαναχρησιμοποιήσιμων υποδομών.
  - Παροχή ολοκληρωμένων φυσικών και άυλων υποδομών.
4. Καθοδήγηση
  - Καθοδηγητικό ρόλο απέναντι στις ομάδες νέων και νέων επιχειρήσεων.
  - Εμβάθυνση σε όλα τα στάδια μετατροπής μιας ιδέας σε ένα προϊόν ή μια επιχείρηση.

5.7 Μηχανισμός παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών στην κοινωνική επιχειρηματικότητα

Για περισσότερα από είκοσι χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί την ιδέα της κοινωνικής οικονομίας, δηλαδή στην ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν το γενικότερο κοινωνικό συμφέρον. Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι ένα μοντέλο επιχειρηματικότητας που συνδυάζει την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα μιας

επιχείρησης με τους σκοπούς και τις αξίες μιας οργάνωσης κοινωνικού σκοπού. Στόχος είναι, λειτουργώντας προσοδοφόρα και ανεξάρτητα, να παρέχει ένα θετικό κοινωνικό έργο. Το πρόγραμμα ΕΠΙΧΕΙΡΩ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ (συνολικός προϋπολογισμός 984.000 €) αποβλέπει στην στήριξη υποψήφιων κοινωνικών επιχειρηματιών στο Δήμο Αθηναίων, με στόχο την προώθηση του κοινωνικού επιχειρείν και την ευρύτερη στήριξη του οικοσυστήματος γύρω από αυτό. Ειδικότερα περιλαμβάνει:

1. Δράσεις ενημέρωσης και προβολής και πληροφόρησης για τη διάδοση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ως επιχειρηματικό μοντέλο και την προσέλκυση υποψήφιων κοινωνικών επιχειρηματιών
2. Συμβουλευτική υποστήριξη των επιλεγθεισών υποψήφιων επιχειρηματικών σχημάτων και νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων η οποία περιλαμβάνει την παροχή κατευθύνσεων σε θέματα νομικά, λογιστικά, επιχειρηματικού σχεδιασμού, κλπ.
3. Υποστήριξη σε ενέργειες δικτύωσης και εξωστρέφειας.

Παραλήπτες των παρεχόμενων υπηρεσιών μπορούν να είναι άτομα ή ομάδες ατόμων που έχουν διαμορφώσει ιδέες και προτίθενται να προχωρήσουν στην ίδρυση κοινωνικής επιχείρησης, καθώς και υπό σύσταση και νεοσυσταθείσες κοινωνικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν αναπτύξει κάποια λύση σε υπάρχουσα κοινωνική ανάγκη. Στόχος είναι λάβουν τις συμβουλευτικές υπηρεσίες 100 επιχειρήσεις και να ιδρυθούν τουλάχιστον 40 νέες κοινωνικές επιχειρήσεις, αλλά και ευρύτερα να προωθηθεί το μοντέλο της βιώσιμης κοινωνικής επιχείρησης. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2015 και ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του ίδιου έτους.

5.8 Αναμενόμενα αποτελέσματα του προγράμματος

Η σημαντική αναβάθμιση του αστικού χώρου, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και η άνθιση της νέας επιχειρηματικότητας σε συνδυασμό με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, είναι τα κορυφαία αποτελέσματα που θα προκύψουν από την υλοποίηση του Έργου Αθήνα το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ενδεικτικά αποτελέσματα από τα μέτρα που υλοποιούνται είναι τα εξής:

- 1.600 εγγεγραμμένοι άνεργοι ευπαθών κοινωνικά ομάδων ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μέσα από τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.
- 180 τουλάχιστον επιχειρήσεις ωφελούνται από τις υποδομές φυτωρίου επιχειρηματικότητας στις οποίες θα δραστηριοποιηθούν δημιουργώντας 750 νέες θέσεις εργασίας.
- 350 μικρομεσαίες επιχειρήσεις με 7.000 υπαλλήλους περίπου υποστηρίζονται, μέσω της παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις και την ενίσχυση τους μέσω της επικοινωνίας με τα εθνικά προγράμματα στήριξης επιχειρήσεων.
- 1200 άτομα εξυπηρετούνται από πρόγραμμα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.
- 650 άτομα δικαιούνται εκχώρηση χρηματοδότησης start-ups, για τη δημιουργία 130 κοινωνικών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Το ασφυκτικό οικονομικό κλίμα που επικρατεί στην Ευρώπη σε συνδυασμό με την εξασθένηση των προσδοκιών για ταχύτερη ανάκαμψη συνθέτουν ένα ομιχλώδες τοπίο για το μέλλον της Ελλάδας. Η έλλειψη ρευστότητας καθηλώνει την παραγωγική βάση της χώρας, πλήττοντας έτσι την ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας.

Η Ελλάδα σε αυτή την κρίσιμη στιγμή καλείται να προβεί σε ριζικές μεταρρυθμίσεις διασφαλίζοντας έτσι την οικονομική της ανάπτυξη και ευημερία. Οι προσδοκίες των Ελλήνων για εξασφάλιση μιας θέσης εργασίας στο δημόσιο τομέα θα πρέπει να αντικατασταθούν με την στροφή στην επιχειρηματικότητα και την δημιουργία νέων καινοτόμων επιχειρήσεων με εξαγωγικό προσανατολισμό. Η πολιτεία, η οικογένεια και το πανεπιστήμιο καλούνται να δείξουν νέους δρόμους προς τους νέους για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Οι ΜΜΕ αποτελούν σήμερα έναν σημαντικό παράγοντα της οικονομικής ζωής, λόγω του μεγάλου αριθμού τους, αλλά κυρίως λόγω της συμβολής τους στην απασχόληση. Ωστόσο ένα μεγάλο ποσοστό των ΜΜΕ έρχεται αντιμέτωπο με σοβαρά προβλήματα μάνατζμεντ, αύξηση του κόστους του χρήματος και μείωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους. Η ανάπτυξη των ΜΜΕ και η ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας αποτελούν πλέον βασικούς πυλώνες της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και κυρίως της Ελλάδας. Η ανάγκη συνειδητοποίησης της αξίας των ΜΜΕ και της προώθησης της επιχειρηματικότητας είναι επιτακτική.

Ως αποτέλεσμα αυτού οι ΜΜΕ θα πρέπει να έχουν την ικανότητα αλλά και την ταχύτητα να ανταποκριθούν στις συνθήκες της νέας πραγματικότητας. Για να επιτευχθεί ο στόχος της κερδοφορίας και ανάπτυξης θα πρέπει να διαθέτουν υψηλού επιπέδου οργάνωση και υποδομές και παράλληλα να εξασφαλίσουν χαμηλότερο κόστος απόκτησης δανειακών κεφαλαίων εκμεταλλευόμενες το σύνολο των προσφερόμενων χρηματοδοτικών εργαλείων και κυρίως την υιοθέτηση και προώθηση ενός επιχειρηματικού κλίματος που θα ευνοεί την παραγωγή, την καινοτομία και την ανάπτυξη υγιών επιχειρήσεων.

Πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάπτυξη και διασφάλιση αυτών των προϋποθέσεων οφείλουν να έχουν οι ΟΤΑ ως ο πιο κοντινός στον πολίτη φορέας εξουσίας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι υποχρέωση των τοπικών αρχών και κυρίως της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα έχει παραχωρήσει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μικρότερο αριθμό αρμοδιοτήτων σε σχέση με την Ευρώπη όμως το τελευταίο διάστημα οι αρμοδιότητες έχουν αυξηθεί και μάλλον αργά αλλά σταθερά θα συγκλίνουν με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα.

Αρα ο ρόλος της Τοπικής αυτοδιοίκησης είναι καθοριστικός για τη χάραξη της στρατηγικής. Για να μπορέσουν όμως να αναπτύξουν αυτές τις πρωτοβουλίες οι ΟΤΑ θα πρέπει να εξασφαλιστούν δύο βασικοί παράμετροι.

Πρώτη και βασική παράμετρος είναι η συμμετοχή των Δήμων στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας με σεβασμό στις τοπικές ιδιαιτερότητες και χαρακτηριστικά των περιοχών.

Δεύτερη προϋπόθεση είναι οι καθαρές λύσεις σε επίπεδο αρμοδιοτήτων αυτοδιοίκησης και κεντρικής διοίκησης. Η επικάλυψη αρμοδιοτήτων που παρατηρείται σε πολλές περιπτώσεις δημιουργεί προβλήματα και στέκεται τροχοπέδη στην ανάπτυξη και την επιχειρηματικότητα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να συμβάλλει στην ανάκαμψη της εθνικής οικονομίας και στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, μέσω της πολλαπλής στήριξης της επιχειρηματικότητας και των ιδιωτικών επενδύσεων. Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας, βρίσκονται οι εξής κύριοι στόχοι:

- Η τακτοποίηση μεγάλων πολεοδομικών ζητημάτων που αφορούν σε χρήσεις γης, ζώνες οικιστικού ελέγχου, τοπικά χωρικά και άλλα σχέδια που λιμνάζουν εδώ και χρόνια σε πολεοδομικά γραφεία Δήμων και υπουργείων
- Δημιουργία ενός ιδιαίτερα ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις και συνεχείς προσπάθειες για προσέλκυση και άλλων επιχειρήσεων.
- Ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των προς αξιοποίηση φυσικών πόρων για αξιοποίηση, προκειμένου να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και νέα εισοδήματα.
- Πολιτικές για την ενίσχυση των καινοτομιών και των τεχνολογιών σε τοπικό επίπεδο, ώστε αυτές να αξιοποιηθούν από τις επιχειρήσεις και να προσελκυσθούν ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί και οφείλει να γίνει η «γέφυρα» και ο «κύριος πόλος» για την προσέλκυση και διευκόλυνση της πραγματοποίησης ιδιωτικών επενδύσεων, δίνοντας έμφαση στην υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας με:

- Δημιουργία Γραφείου Υποστήριξης Νέων Επιχειρηματιών, σε επίπεδο Δήμου.
- Ίδρυση Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων (start up) για τη «φιλοξενία» καινοτόμων επιχειρήσεων, που θα αξιοποιούν το τοπικό παραγωγικό δυναμικό.
- Συνεργασία με πιστωτικά ιδρύματα για την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων από νέους.

Σε όλα τα παραπάνω, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει και η ΕΕΤΑΑ, η οποία είναι ο πλέον κατάλληλος και εγγύς φορέας προς του Δήμους προκειμένου να σχεδιάσει έργα ανάπτυξης για τους Δήμους.

Το «Έργο: Αθήνα» αποτελεί ένα τέτοιο ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης, αποτελεί το όχημα του Δήμου Αθηναίων ώστε να μεταμορφώσει την Αθήνα σε μια δυναμική και σύγχρονη ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Μια πόλη με νέες παραγωγικές και κοινωνικές δομές και ανθηρή καινοτομική οικονομία, που θα σφύζει από δημιουργικότητα, με έντονα εξωστρεφή και νεανικό χαρακτήρα. Μια πόλη λειτουργική για τους κατοίκους της και ελκυστική για τους επισκέπτες της. Το πολυδιάστατο αναπτυξιακό σχέδιο «Έργο: Αθήνα»,

υλοποιείται υπό την εποπτεία της Εταιρείας Ανάπτυξης & Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ) και στοχεύει μέχρι την ολοκλήρωσή του να χρηματοδοτήσει συνολικά έργα ύψους 189 εκατ. ευρώ περίπου. Ήδη υλοποιούνται 66 έργα, προϋπολογισμού 132,14 εκατ. ευρώ, ενώ μελετώνται 20 έργα ύψους 40 εκατ. ευρώ.

Σχεδόν 11 χιλιάδες εταιρείες εδρεύουν και ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αθηναίων, με τη συντριπτική πλειοψηφία να ανήκει στην κατηγορία των Μικρών και Πολύ Μικρών επιχειρήσεων. Οι εν λόγω εταιρείες καλύπτουν ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με την πλειοψηφία να συγκεντρώνεται στους ευρύτερους τομείς του Εμπορίου, του Τουρισμού, της Κατασκευής και Διαχείρισης Ακινήτων, καθώς και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας.

Το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας προσφέρει ουσιαστική βοήθεια και υποστήριξης στις επιχειρήσεις αυτές καθώς και στους υποψήφιους επενδυτές, με την παροχή υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και αξιόπιστης πληροφόρησης για το επιχειρηματικό περιβάλλον σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Το Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων στηρίζει την επιχειρηματικότητα και την οικονομική ανάπτυξη της πόλης, με την συμμετοχή και συνεργασία δημοσίων οργανισμών, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, κλαδικών φορέων και του ευρύτερου ιδιωτικού τομέα ενώ μέσω του Δικτύου Επιχειρηματικότητας χαράσσεται η στρατηγική για την επιχειρηματικότητα του Δήμου Αθηναίων και γίνεται μία δομημένη παρακολούθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Αθηναίων και ο στόχος για την ενίσχυση και στήριξη της επιχειρηματικότητας, δεν αποτελεί δυστυχώς τον κανόνα μεταξύ του συνόλου των ΟΤΑ της χώρας. Πολλοί ΟΤΑ καλυπτόμενοι πίσω από το ασαφές θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα (μικρός αριθμός αρμοδιοτήτων σε σχέση με την Ευρώπη) δεν χαράσσουν στρατηγική επιχειρηματικότητας. Απουσιάζει από μεγάλος μέρος των ΟΤΑ και κυρίως των μικρότερων, των ορεινών και των νησιωτικών περιοχών κάθε σχεδιασμός για την ενίσχυση και ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, την παροχή δυνατότητας δημιουργίας καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, την αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινο κεφάλαιό τους ώστε να θέσουν τις προϋποθέσεις για να αποτελέσουν τον φορέα της αλλαγής.

Σε αυτή την κατεύθυνση του σχεδιασμού αναπτυξιακών στρατηγικών και μέσω ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ οφείλει να στραφεί το σύνολο των ΟΤΑ της χώρας μας. Ο ρόλος της ΤΑ κρίνεται σε αυτό το επίπεδο κεφαλαιώδους σημασίας καθώς έτσι θα συμβάλλει όχι μόνο στην ανάπτυξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο αλλά σε εθνικό. Ως εκ τούτου, απαιτείται να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στις δράσεις των ΟΤΑ για να τονωθεί η επιχειρηματικότητα και η δημιουργία ΜΜΕ και ταυτόχρονα να παρασχεθούν στους ΟΤΑ τα απαραίτητα μέσα για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

Βιβλιογραφία

Πρωτογενείς Πηγές

Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α'), Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2003/361/ΕΚ), Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων)

Βιβλία

Ματσάνης Ν., Γρηγορούδης Ε., (2010) Ανάπτυξη και λειτουργία μικρομεσαίων επιχειρήσεων, Εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα

Γεωργιάδης Π., (2008), Εγχειρίδιο Επιχειρηματικότητας για Υποψηφίους και Νέους Επιχειρηματίες, Γραφείο Ενθάρρυνσης & Υποστήριξης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας, Αθήνα.

Παπαδόπουλος Ε. Αντώνιος (2014), Η συμβολή της επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, Αθήνα

Δεληθέου, Β., Kawadia, Hel.,(Επιστ. Συμβολή), Αθανασόπουλος., Κ., ΓΕ., (2008), Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, Άλλες Χώρες, Τόμ. Β', Νέα έκδ. Αθήνα

Δερβιτσιώτης Κ., Λαγοδήμος Α., (2007), Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων, Β Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη.

Ηλιάκης Σ., 2011, Αναβάθμιση και Επέκταση της Λειτουργίας των Θυρίδων Επιχειρηματικότητας για την Ενθάρρυνση και Στήριξη της Νεανικής Επιχειρηματικότητας, Ινστιτούτο Νεολαίας, Αθήνα.

Δεληθέου, Β., (2008), Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί. Κρατικές Ενισχύσεις και Ιδιωτικές Επενδύσεις

Παπαδασκαλόπουλος, Α., Χριστοφάκης, Μ., (2009), Περιφερειακός Προγραμματισμός, Δεύτερη Βελτιωμένη Έκδοση, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Πετράκος, Γ., Ψυχάρης, Ι., (2004), Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, Εκδόσεις Κριτική

Χριστοφάκης, Μ., (2001), Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Άρθρα

Ελληνικά

Ράλλης Γκέκας, (2015), Ποιες δράσεις Δήμων μπορούν να ενταχθούν στο ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020»

Μιχάλης Φεφές, (2012), Συνοπτικά οι στόχοι της Συνθήκης της Λισαβόνας

Μαρία-Αθηνά Αρταβάνη, (2011), Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος «Καλλικράτης» σε Περίοδο Κρίσης

Ξένα

Cunningham, Barton, Lischeron, (1991) Academic journal article from Journal of Small Business Management

Μελέτες – Εκθέσεις

Icap Group (2012) Ετήσια Έκθεση 2011 Η κατάσταση και οι προοπτικές των ΜμΕ στην Ελλάδα .

Ιωαννίδης Σ., Γιωτόπουλος Ι., Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (2015), Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2013-2014: Η δυναμική της νεανικής Επιχειρηματικότητας

Ιωαννίδης Σ., Γιωτόπουλος Ι., Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (2014), Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2012-2013: Η δυναμική της νεανικής Επιχειρηματικότητας

Ιωαννίδης Σ., Γιωτόπουλος Ι., Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (2013), Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2011-2012: Η δυναμική της νεανικής Επιχειρηματικότητας

Παπαδασκαλόπουλος Α., Χριστοφάκης Μ. (2008) Μελέτη Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Δήμου Ροδίων, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, Δήμος Ροδίων

Ιωαννίδης Σ., (2007), IOBE, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα: 2007-2013.

Ειδικές Εκδόσεις

Ε.Ε., Γ.Σ.Ε.Β.Ε., Ε.Σ.Ε.Ε., Κ.Ε.Ε.Ε., Σ.Ε.Τ.Ε., (2014), Ανάπτυξη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Κείμενο Πολιτικής

Μανιατάκειον Ίδρυμα, (2013), Τοπική Αυτοδιοίκηση και Επιχειρηματικότητα: Στρατηγική και Πολιτικές για Ταχεία Περιφερειακή Ανάπτυξη, Ισχυρές Επιχειρήσεις και Αποτελεσματικό Ανθρώπινο Δυναμικό

Ε.Ε.Τ.Α.Α., (2013), Οι δήμοι στο κατώφλι της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, Η οργάνωση της εταιρικής Σχέσης και της Διαβούλευσης

Δήμος Αθηναίων, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, Πανεπιστήμιο Πατρών, (2012), Δράσεις για την προώθηση και ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητάς

C.E.M.R. (2012) Local and Regional Authorities in Europe

Ε.Ε.Τ.Α.Α. (2011), Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ά Βαθμού Ο.Τ.Α.

Διαδικτυακές πηγές

http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_el.htm, Επίσημος δικτυακός τόπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

www.moi.gov.cy, Επίσημος δικτυακός τόπος της Κυπριακής Δημοκρατίας

http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_el.htm, Επίσημος δικτυακός τόπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://www.kemel.gr/articles/protovoylies-apo-to-etean-gia-ti-stirixi-ton-mme>, Επίσημος δικτυακός τόπος του Κέντρου Εθελοντών Μάνατζερ Ελλάδος

<http://www.kemel.gr/articles/futureenterprise-ypostirixi-epiheirimatikis-kainotomias-apo-ee>, Επίσημος δικτυακός τόπος του Κέντρου Εθελοντών Μάνατζερ Ελλάδος

<https://www.eetaa.gr/> Επίσημος δικτυακός τόπος της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης

<http://www.developathens.gr/el/node/698>, Επίσημος δικτυακός τόπος της Εταιρείας Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών

<http://www.athensbsc.gr/el/node/366>, Επίσημος δικτυακός τόπος της Εταιρείας Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών για το Κέντρο Στήριξης Επιχειρηματικότητας

<http://diktio.co/to-diktio/>, Επίσημος δικτυακός τόπος του Δίκτυο Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων

<http://www.innovathens.gr/innovathens/>, Επίσημος δικτυακός τόπος του INNOVATHENS , Κόμβου Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας της Τεχνόπολης του Δήμου Αθηναίων

<http://www.theathensincube.gr/pages/activity>, Επίσημος δικτυακός τόπος της Θερμοκοιτίδας Υποστήριξης Νεοφυών Επιχειρήσεων του Δήμου Αθηναίων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παρουσίαση των βασικών αρμοδιοτήτων της πρωτοβάθμιας ΤΑ ανά χώρα στην Ευρώπη.

Αλβανία

Η Αλβανία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκησή της αποτελείται από 308 κοινότητες (KOMUNA) και 65 δήμους (BASHKIA).

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελεί το σώμα διαβούλευσης της τοπικής αρχής. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών.

Ο **Δήμαρχος** αποτελεί το εκτελεστικό όργανο του δήμου ή της κοινότητας και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Αλβανικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- Ύδρευση και αποχέτευση.
- Τοπικοί δρόμοι, πεζοδρόμια και πλατείες.
- Δημόσια φωτισμός.
- Δημόσιες συγκοινωνίες.
- Διαχείριση αποβλήτων.
- Χωρική και αστική ανάπτυξη.
- Κοινωνικές υπηρεσίες.
- Πολιτισμός.
- Τοπική οικονομική ανάπτυξη.
- Ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων.
- Κτηνιατρικές υπηρεσίες.
- Δημόσια τάξη και ασφάλεια των πολιτών.
- Νεκροταφεία

Συντρέχουσες αρμοδιότητες με την εθνική κυβέρνηση:

- Προσχολική Αγωγή και προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση.
- Δημόσια υγεία.
- Κοινωνικές Υποθέσεις.
- Προστασία του περιβάλλοντος

Αυστρία

Η Αυστρία έχει ομοσπονδιακή συνταγματική οργάνωση. Υπάρχουν 2 επίπεδα Αυτοδιοίκησης: 9 ομόσπονδα κρατίδια και 2.357 δήμοι, που αποτελούν την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Η Βιέννη έχει ειδικό καθεστώς δήμου και ομόσπονδου κρατιδίου, ταυτόχρονα.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το όργανο διαβούλευσης του δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, με βάση το αναλογικό σύστημα, για περίοδο πέντε ή έξι ετών, ανάλογα με την περιοχή. Διορίζει το ίδιο τα μέλη του τοπικού διοικητικού συμβουλίου.

Το **Τοπικό Διοικητικό Συμβούλιο** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Αποτελείται από το δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και εκπροσώπους από τα διάφορα πολιτικά κόμματα, αναλογικά με τα εκλογικά αποτελέσματα του κάθε κόμματος, ως μέλη του.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται είτε από το δημοτικό συμβούλιο ή με άμεση και καθολική ψηφοφορία, ανάλογα με την περιοχή.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Αυστριακής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- Κοινωνικές υπηρεσίες.
- Δημόσια τάξη.
- Πολεοδομικός σχεδιασμός και ανάπτυξη γης.
- Ύδρευση.
- Αποχέτευση.
- Δρόμοι και αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων.
- Υγεία
- Αστικές Μεταφορές

Βέλγιο

Το Βέλγιο έχει ομοσπονδιακή συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση του αποτελείται από 589 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο έξι ετών. Αποτελεί το νομοθετικό όργανο του Δήμου και αποφασίζει σχετικά με την τοπική πολιτική.

Το **Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Αντιδημάρχου** αποτελείται από τον δήμαρχο, τους δημοτικούς συμβούλους του και τον πρόεδρο του δημόσιου κέντρου για την κοινωνική πρόνοια. Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο. Το συλλογικό αυτό όργανο είναι εκτελεστικό όργανο του δήμου. Υλοποιεί τις αποφάσεις που ελήφθησαν από το δημοτικό συμβούλιο και είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του δήμου σε καθημερινή βάση.

Ο **Δήμαρχος** είναι υπεύθυνος για τη διοίκηση του δήμου και επικεφαλής της δημοτικής αστυνομίας. Στην Φλάνδρα και στις Βρυξέλλες, ο δήμαρχος ορίζεται από την περιφερειακή κυβέρνηση, μετά από εισήγηση του δημοτικού συμβουλίου, για θητεία έξι ετών. Στην Βαλονία, ο δήμαρχος εκλέγεται άμεσα και η εκλογή του επικυρώνεται, στη συνέχεια, από την περιφερειακή κυβέρνηση.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Βέλγικης πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ Δημόσια τάξη.
- ☐ Ληξιαρχείο.
- ☐ Χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Ύδρευση και αποχέτευση.
- ☐ Περιβάλλον.
- ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ Διαχείριση οδικού δικτύου και της κινητικότητας.
- ☐ Πολιτισμός, αθλητισμός και νεολαία.
- ☐ Κοινωνική πολιτική.
- ☐ Τοπική οικονομία.
- ☐ Απασχόληση.
- ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ Τοπική χρηματοδότηση και φορολογία.

Βοσνία Ερζεγοβίνη

Η Βοσνία Ερζεγοβίνη έχει ομοσπονδιακή συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 137 δήμους.

Η **Δημοτική Συνέλευση** είναι το σώμα χάραξης πολιτικής της τοπικής αρχής. Τα μέλη της εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο της τοπικής αρχής. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Μπορεί να υποβάλει σχέδια νομοθετικών προτάσεων στη δημοτική συνέλευση, υλοποιεί την τοπική πολιτική, εκτελεί τον προϋπολογισμό του δήμου και προωθεί τις εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, που θα εφαρμοστούν σε τοπικό επίπεδο

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Βοσνία Ερζεγοβίνη είναι:

- ☐ Οικονομική ανάπτυξη.
- ☐ Χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός.
- ☐ Κοινωνική φροντίδα.
- ☐ Πολιτική προστασία και άμυνα.
- ☐ Περιβάλλον.
- ☐ Θέρμανση.
- ☐ Τοπικοί δρόμοι.
- ☐ Λύματα και διάθεση στερεών αποβλήτων.
- ☐ Ύδρευση.
- ☐ Πολιτισμός και τουρισμός.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Προσχολική εκπαίδευση.
- ☐ Αθλητισμός.
- ☐ Σχολεία, συντήρηση και επισκευές.
- ☐ Μεταφορά μαθητών.
- ☐ Ασθενοφόρα.
- ☐ Προμήθειες υγειονομικής περίθαλψης

Βουλγαρία

Η Βουλγαρία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκησή της αποτελείται από 264 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελεί το διαβουλευτικό όργανο του δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, με βάση το πλειοψηφικό σύστημα, και έχει τετραετή θητεία. Διαχειρίζεται, συντονίζει και εφαρμόζει τις πολιτικές που υιοθετούνται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Βουλγάρικης πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ Υγεία (ιατρική και κοινωνική περίθαλψη, αποχέτευση, υγιεινή, κλπ).
- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Πολιτισμός.
- ☐ Δημόσιες υπηρεσίες.
- ☐ Αθλητισμός και αναψυχή.
- ☐ Ύδρευση και Αποχέτευση.
- ☐ Τουρισμός.
- ☐ Οικιακά απορρίμματα.
- ☐ Οδικό δίκτυο, πάρκα και συντήρηση φωτισμού.
- ☐ Χωρική ανάπτυξη.
- ☐ Μεταφορές.
- ☐ Κατασκευή και συντήρηση δημόσιων κτιρίων.

Κροατία

Η Κροατία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκησή της αποτελείται από 429 δήμους, με πληθυσμό μικρότερο των 10.000 κατοίκων, 106 πόλεις με πληθυσμό μεταξύ 10.000 και 35.000 κατοίκων και μεγάλες πόλεις με πληθυσμό που υπερβαίνει τις 35.000 κατοίκους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το αντιπροσωπευτικό όργανο του δήμου. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Διευθύνει τις δραστηριότητες των διοικητικών οργάνων και εξασφαλίζει την υλοποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Κροατικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Περιφερειακή και πολεοδομική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Φύλαξη παιδιών.
- ☐ ☐ Κοινωνική πρόνοια.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.
- ☐ ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Αθλητισμός.
- ☐ ☐ Προστασία των καταναλωτών.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Πρόληψη των πυρκαγιών.
- ☐ ☐ Πολιτική προστασία.
- ☐ ☐ Περιφερειακή διαχείριση της κυκλοφορίας

Κύπρος

Η Κύπρος έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκησή της αποτελείται από 350 κοινότητες και 30 δήμους.

Κοινότητες

Το **Κοινοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για πενταετή θητεία. Το συμβούλιο αποτελείται επίσης από έναν πρόεδρο και έναν αντιπρόεδρο.

Ο **Πρόεδρος** της κοινότητας εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών και προεδρεύει του Κοινοτικού Συμβουλίου.

Δήμοι

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο του δήμου και τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο πέντε ετών. Είναι αρμόδιο για την παροχή βοήθειας και συμβουλών προς τον δήμαρχο, όσον αφορά στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

Ο **Δήμαρχος** είναι η εκτελεστική εξουσία του δήμου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για μια πενταετή θητεία. Εκπροσωπεί το δήμο σε δικαστικές υποθέσεις, αλλά και σε οποιαδήποτε κρατική αρχή. Ο δήμαρχος εποπτεύει επίσης τη διοίκηση του δήμου και είναι πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Κυπριακής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Προστασία του περιβάλλοντος.
- ☐ ☐ Ύδρευση.

- ☐ ☐ Ανάπτυξης γης.
- ☐ ☐ Οικιακά απορρίμματα.

Τσεχία

Η Τσεχία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκησή της αποτελείται από 6.250 δήμους. Η Πράγα, έχει ταυτόχρονα το καθεστώς της περιφέρειας και του δήμου.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το όργανο διαβούλευσης του δήμου και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Διορίζει επίσης, τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής. Η **Δημορχιακή Επιτροπή** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και τα μέλη της εκλέγονται από και μέσα από το δημοτικό συμβούλιο, για τετραετή θητεία. Ο Δήμαρχος και οι Αντιδήμαρχοι είναι επίσης μέλη της επιτροπής. Η επιτροπή μπορεί να σχηματίσει ειδικές επιτροπές, όπως είναι η οικονομική επιτροπή, η πολιτιστική επιτροπή και η επιτροπή των μειονοτήτων. Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται από και μέσα από το δημοτικό συμβούλιο για τετραετή θητεία. Είναι ο επικεφαλής της δημοτικής επιτροπής και της διοίκησης και εκπροσωπεί το δήμο. Σε δήμους με λιγότερα από δεκαπέντε μέλη στο δημοτικό συμβούλιο, η εκτελεστική εξουσία αποτελεί αρμοδιότητα του δημάρχου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Τσέχικης πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Δημοτικός προϋπολογισμός.
- ☐ ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Γεωργία και διαχείριση των δασών.
- ☐ ☐ Δημοτική αστυνομία.
- ☐ ☐ Ύδρευση και Αποχέτευση.
- ☐ ☐ Οικιακά απορρίμματα.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Συνεργασία με άλλους δήμους και περιφέρειες.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες

Δανία

Η Δανία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 98 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για τέσσερα χρόνια, σύμφωνα με το σύστημα αναλογικής εκπροσώπησης. Είναι υπεύθυνο για τον προϋπολογισμό του δήμου, τη λειτουργία των τοπικών θεσμών και την υιοθέτηση και υλοποίηση των τοπικών πολιτικών.

Οι **Εκτελεστικές Επιτροπές** είναι υπεύθυνες για την τοπική αυτοδιοίκηση. Τα μέλη τους ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο για περίοδο τεσσάρων ετών. Μόνιμες επιτροπές επικουρούν το δημοτικό συμβούλιο στην προετοιμασία των αποφάσεών του. Το δημοτικό συμβούλιο είναι υποχρεωμένο να δημιουργήσει οικονομική επιτροπή, αλλά μπορεί επίσης να συστήσει ειδικές επιτροπές, όπως η επιτροπή Παιδείας, η Επιτροπή Απασχόλησης και η Επιτροπή για την Υγεία και τις Κοινωνικές Υποθέσεις.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται για τέσσερα χρόνια από το δημοτικό συμβούλιο και είναι υπεύθυνος για τη διοίκηση του δήμου. Είναι επίσης και επικεφαλής του δημοτικού συμβουλίου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Δανία είναι:

- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Φύλαξη παιδιών.
- ☐ ☐ Φροντίδα για τους ηλικιωμένους.
- ☐ ☐ Ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών.
- ☐ ☐ Προστασία του περιβάλλοντος και διαχείριση των αποβλήτων.
- ☐ ☐ Βοήθεια στους ανέργους.
- ☐ ☐ Οικονομική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αθλητισμός

Εσθονία

Η Εσθονία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 193 αγροτικούς και 33 αστικούς δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το νομοθετικό όργανο του δήμου και ο αριθμός των μελών του ποικίλλει ανάλογα με το δημογραφικό μέγεθος της τοπικής αρχής. Τα μέλη εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Επικουρείται στο έργο του από τομεακές επιτροπές.

Η **Τοπική Κυβέρνηση** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Η κυβέρνηση αποτελείται από το δήμαρχο και τα μέλη, που διορίζονται από τον δήμαρχο, μετά από έγκριση του Συμβουλίου. Τα μέλη της τοπικής κυβέρνησης δεν μπορούν να είναι και μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

Ο **Δήμαρχος** διορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο για τετραετή θητεία. Αν και αποτελεί τον εκπρόσωπο του δήμου δεν μπορεί να είναι ο πρόεδρος του συμβουλίου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Εσθονία είναι:

- ☐ ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Κοινωνική πρόνοια.
- ☐ ☐ Υπηρεσίες Υγείας.
- ☐ ☐ Πολιτισμός, αναψυχή και αθλητισμός.
- ☐ ☐ Κοινωνική στέγη.
- ☐ ☐ Αστική και Αγροτική Χωροταξία.
- ☐ ☐ Τουρισμός.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Ύδρευση, αποχέτευση, δημόσιος φωτισμός και κεντρική θέρμανση.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Συλλογή και διάθεση αποβλήτων.
- ☐ ☐ Οδοί και συντήρηση νεκροταφείων.
- ☐ ☐ Τοπικοί φόροι

Φιλανδία

Η Φιλανδία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 336 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με αναλογικό σύστημα αντιπροσώπευσης, για μια περίοδο τεσσάρων ετών και είναι το διαβουλευτικό όργανο, που διορίζει την εκτελεστική επιτροπή και εκλέγει τον δήμαρχο.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** αποτελείται από μέλη που διορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο. Είναι υπεύθυνη για τη δημοτική διοίκηση και τα οικονομικά του δήμου. Επικουρείται στο έργο του από τομεακές επιτροπές. Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται από το

δημοτικό συμβούλιο, για διάστημα που αποφασίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Είναι επικεφαλής της διοίκησης του δήμου και προετοιμάζει τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν από το διοικητικό συμβούλιο.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Φιλανδικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Υγειονομική περίθαλψη (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, και οδοντιατρικές υπηρεσίες).
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες (ημερήσιας φροντίδας παιδιών, υπηρεσίες για τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία)
- ☐ ☐ Εκπαίδευση (προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση ενηλίκων και βιβλιοθήκες).
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αναψυχή
- ☐ ☐ Αθλητισμός.
- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Κατασκευή και συντήρηση των τεχνικών υποδομών και περιβάλλον (δρόμοι, ενέργεια, ύδρευσης και αποχέτευσης, απόβλητα, λιμάνια και δημόσιες μεταφορών).
- ☐ ☐ Επιχειρηματικότητα και απασχόληση.
- ☐ ☐ Φορολογική ελευθερία

FYROM

Η FYROM έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 84 δήμους και την πόλη των Σκοπίων.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Ο αριθμός των συμβούλων καθορίζεται από το νόμο και εξαρτάται από το δημογραφικό μέγεθος του δήμου.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Εκτελεί τις αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου και καταθέτει σχέδια δημοτικών πράξεων στο τοπικό συμβούλιο. Ο δήμαρχος αντιπροσωπεύει το δήμο, ενεργεί για λογαριασμό του και είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και την ποιότητα των υπηρεσιών του δήμου. Δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα τοπικός σύμβουλος και δήμαρχος.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη FYROM είναι:

- ☐ ☐ Αστικός και χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Τοπική οικονομική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Ύδρευση.
- ☐ ☐ Οδοποιία.
- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Αθλητισμός και αναψυχή.
- ☐ ☐ Τουρισμός.
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Υγειονομική περίθαλψη.
- ☐ ☐ Φύλαξη παιδιών.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Πυροσβεστικές υπηρεσίες.

Γαλλία

Η Γαλλία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 36.700 δήμους. Μεταξύ των περιφερειών, ιδιαίτερο καθεστώς έχει η Κορσική, όπως επίσης και το Παρίσι, το οποίο προσιδιάζει άλλοτε σε δήμο και άλλοτε σε νομό.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο έξι ετών. Στο διαβουλευτικό αυτό όργανο επικεφαλής είναι ο δήμαρχος.

Ο **Δήμαρχος** και οι **Αντιδήμαρχοι** αντιπροσωπεύουν την εκτελεστική εξουσία του δήμου. Ο δήμαρχος εκλέγεται από και μέσα από το δημοτικό συμβούλιο για θητεία έξι ετών. Είναι υπεύθυνος για τη διοίκηση του δήμου και επικουρείται από αναπληρωτές του.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Γαλλικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Ληξιαρχείο.
- ☐ ☐ Εκλογική λειτουργία.
- ☐ ☐ Συντήρηση δημοτικών δρόμων.
- ☐ ☐ Ανάπτυξη γης και σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Τοπική δημόσια τάξη
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Οικονομική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Υγεία.
- ☐ ☐ Κοινωνική εργασία.
- ☐ ☐ Πολιτισμός

Γεωργία

Η Γεωργία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 64 δήμους και 5 αυτοδιοικούμενες πόλεις.

Η **Δημοτική Συνέλευση** είναι το νομοθετικό όργανο της τοπικής αρχής και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται για τετραετή θητεία, μέσω ενός συστήματος λίστας. Εξετάζει και εγκρίνει τον τοπικό προϋπολογισμό, εγκρίνει τα τοπικά σχέδια κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και εισάγει φόρους και τέλη, καθώς και οποιαδήποτε άλλα μέτρα που ορίζονται από το νόμο.

Ο **Πρόεδρος της Δημοτικής Συνέλευσης**, που ονομάζεται επίσης και **Δήμαρχος**, είναι ο ανώτατος αξιωματούχος της τοπικής αρχής. Εκλέγεται από και μέσα από τη δημοτική συνέλευση για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών και είναι ο νόμιμος εκπρόσωπός της.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Γεωργία είναι:

- ☐ ☐ Δημοτική ακίνητη περιουσία.
- ☐ ☐ Τοπικοί φόροι.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Προσχολική εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Πυρασφάλεια.

Γερμανία

Η Γερμανία έχει ομοσπονδιακή συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 11.481 δήμους. Οι δήμοι του Βερολίνου, της Βρέμης και του Ανόβερου, έχουν καθεστώς ομόσπονδου κρατιδίου.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το κεντρικό όργανο του δήμου. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο που μπορεί να κυμαίνεται από τέσσερα έως έξι έτη. Το τοπικό συμβούλιο είναι το νομοθετικό όργανο του δήμου και υπεύθυνο για τη λήψη των περισσότερων αποφάσεων, αρμόδιο παράλληλα για τον έλεγχο της λειτουργίας του δήμου.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται επίσης με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για θητεία που μπορεί να ποικίλλει ανάμεσα στα τέσσερα έως και εννιά χρόνια. Είναι επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Γερμανικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Δημοτική φορολογία.
- ☐ ☐ Δημόσια ασφάλεια και τάξη.
- ☐ ☐ Δημοτικοί δρόμοι.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Ύδρευση και διαχείριση υγρών αποβλήτων.
- ☐ ☐ Έλεγχος και διαχείριση πλημμυρών.
- ☐ ☐ Πυρόσβεση.
- ☐ ☐ Κοινωνική βοήθεια και νεολαία.
- ☐ ☐ Φύλαξη παιδιών.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Σχολικά Κτίρια και συντήρηση.
- ☐ ☐ Νεκροταφεία

Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 325 δήμους

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι το κεντρικό όργανο λήψης αποφάσεων του δήμου, με επικεφαλής τον δήμαρχο. Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται και συνεπικουρείται από έναν αριθμό επιτροπών, όπως είναι η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Αποτελείται από τον Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής, όπως αυτή εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, είναι επικεφαλής όλων των ενεργειών της τοπικής ανάπτυξης και εκπροσωπεί το δήμο. Είναι επίσης πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ελληνικής πρωτοβάθμιας ΤΑ, όπως παρουσιάζονται στη συγκριτική μελέτη του CEMR, είναι:

- ☐ ☐ Οικοδομικές άδειες και εφαρμογές πολεοδομίας.
- ☐ ☐ Κοινωνική πρόνοια.
- ☐ ☐ Έκδοση επαγγελματικών αδειών.
- ☐ ☐ Γεωργία, κτηνοτροφία και την αλιεία.
- ☐ ☐ Υποδομές μεταφορών.
- ☐ ☐ Υγειονομική περίθαλψη.
- ☐ ☐ Εκπαίδευση.

Ουγγαρία

Η Ουγγαρία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 3.177 δήμους που περιλαμβάνουν πέντε διαφορετικές κατηγορίες ΟΤΑ. Η Βουδαπέστη χαρακτηρίζεται από ειδικό καθεστώς.

Το **Σώμα των Εκπροσώπων** είναι το νομοθετικό όργανο του δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για τέσσερα χρόνια και είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση και τον έλεγχο του δήμου. Οι αποφάσεις του παρουσιάζονται με τη μορφή ψηφισμάτων και διαταγμάτων.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του Δήμου και προΐσταται του σώματος των αντιπροσώπων. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Μετά από πρόταση του δημάρχου, το σώμα των εκπροσώπων μπορεί να επιλέξει τους αντιδημάρχους, μέσα από τις τάξεις του, μέσω μυστικής ψηφοφορίας. Δήμοι άνω των 3 000 κατοίκων έχουν δήμαρχο πλήρους απασχόλησης, ενώ σε δήμους κάτω των 3 000 κατοίκων, το σώμα των εκπροσώπων μπορεί να καθορίσει κατά πόσον ο δήμαρχος κατέχει μερική ή πλήρη απασχόληση.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Ουγγαρία είναι:

- ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ Πολεοδομία.
- ☐ Προστασία του περιβάλλοντος.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Δημοτικά Σχολεία.
- ☐ Συντήρηση δρόμων, κοινόχρηστων χώρων, νεκροταφεία και αποχέτευση.
- ☐ Υδατικών πόρων.
- ☐ Πυροσβεστικές υπηρεσίες.
- ☐ Πολιτισμός

Ισλανδία

Η Ισλανδία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 76 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, συνήθως για μια τετραετή θητεία. Αυτοί είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση του δήμου, καθώς και για το διορισμό διαρκών επιτροπών, που βοηθούν το συμβούλιο στο έργο του. Οι επιτροπές εργάζονται σε θέματα που σχετίζονται με την τοπική κοινωνία και κάνουν συστάσεις προς το συμβούλιο.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και αποτελείται από μέλη του δημοτικού συμβουλίου, που ορίζονται από αυτό. Είναι υπεύθυνη για την οικονομική και διοικητική διαχείριση του δήμου.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται για ένα έτος από την πλειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Μετά τις εκλογές, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να ορίσει ένα από τα μέλη του ως δήμαρχο, ή μπορεί να ορίσει έναν μη πολιτικό πρόσωπο για να αναλάβει αυτό το ρόλο

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Ισλανδία είναι:

- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Υπηρεσίες για άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ Πολιτισμός, αθλητισμός και αναψυχή.
- ☐ Υπηρεσίες κοινής ωφελείας (αποχέτευση, ύδρευση και ηλεκτροδότηση).

- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός και επιθεώρησης κτιρίων Δημόσια πάρκα και ανοιχτοί χώροι.
- ☐ ☐ Παρακολούθηση της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.
- ☐ ☐ Πυροσβεστικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Μεταφορές.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων και αποκομιδή.
- ☐ ☐ Λιμάνια

Ιρλανδία

Η Ιρλανδία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 80 ΟΤΑ (5 δήμους και 75 πόλεις) σε ειδικό καθεστώς υπάρχουν επίσης πέντε πόλεις και 29 περιοχές.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** ή το **Συμβούλιο της Κομητείας** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο πέντε ετών, με το σύστημα της αναλογικής εκπροσώπησης. Ο αριθμός των συμβούλων ποικίλλει και καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία. Το δημοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο της κομητείας επικουρείται από επιτροπές τοπικής πολιτικής, που αποτελούνται από δύο αιρετών μελών του συμβουλίου και εκπροσώπους των ομάδων τοπικών συμφερόντων, όπως οι επιχειρηματικές και περιβαλλοντικές και οι εθελοντικές ομάδες.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Ιρλανδία είναι:

- ☐ ☐ Έργα οδοποιίας.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Εγκαταστάσεις αναψυχής.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Πόλεις και Επαρχίες.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Οδικές υποδομές.
- ☐ ☐ Ύδρευση.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων και περιβάλλον.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Πυροσβεστικές υπηρεσίες και πολιτικής άμυνας.
- ☐ ☐ Βιβλιοθήκες.
- ☐ ☐ Τεχνών, πολιτισμού και αναψυχής.
- ☐ ☐ Συντονισμός των δημόσιων υπηρεσιών, μεταξύ των διαφόρων οργανισμών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο.

Ιταλία

Η Ιταλία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 8.094 δήμους. Υπάρχουν επίσης δύο (2) ανεξάρτητα κρατίδια, το Βατικανό και ο Άγιος Μαρίνος.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών. Αποτελεί το κύριο νομοθετικό σώμα και το κεντρικό όργανο λήψης αποφάσεων του δήμου. Το συμβούλιο ψηφίζει το δημοτικό προϋπολογισμό.

Η **Τοπική Εκτελεστική Επιτροπή** είναι η εκτελεστική εξουσία του δήμου. Υλοποιεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται από το τοπικό συμβούλιο και τα μέλη της ορίζονται από τον δήμαρχο.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για διάστημα πέντε ετών. Είναι επικεφαλής της τοπικής δημόσιας διοίκησης.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ιταλικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Πολεοδομία.
- ☐ Οικονομική ανάπτυξη.
- ☐ Δημόσιες υπηρεσίες.
- ☐ Ανάπτυξη γης.
- ☐ Περιβάλλον.
- ☐ Πολιτισμός.

Λετονία

Η Λετονία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 110 δήμους και 9 πόλεις.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το νομοθετικό όργανο της τοπικής αρχής. Τα μέλη του είναι σύμβουλοι που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Το συμβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου και τα μέλη των μόνιμων επιτροπών, μεταξύ των συμβούλων του. Τόσο η επιτροπή οικονομικών, όσο και η επιτροπή κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης και πολιτισμού είναι υποχρεωτικές. Ωστόσο, οι τοπικές αρχές είναι ελεύθερες να θεσπίσουν και άλλες μόνιμες επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται από πολιτικούς και τοπικούς εμπειρογνώμονες. Μόνιμες επιτροπές προετοιμάζουν τα σχέδια αποφάσεων για το τοπικό συμβούλιο.

Ο **Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου** εκλέγεται από και μέσα από το τοπικό συμβούλιο και έχει τετραετή θητεία. Προεδρεύει στο τοπικό συμβούλιο και την οικονομική επιτροπή.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Λετονία είναι:

- ☐ Παροχή νερού και φυσικού αερίου, θέρμανσης.
- ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ Δημόσια διαχείριση δασών και υδάτων.
- ☐ Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ Πολιτισμός.
- ☐ Δημόσια υγεία.
- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Κοινωνική στέγη.
- ☐ Άδειες εμπορικών δραστηριοτήτων.
- ☐ Δημόσια τάξη και πολιτική προστασία.
- ☐ Αστική ανάπτυξη.
- ☐ Συλλογή στατιστικών πληροφοριών.
- ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ Κατάρτιση για τους καθηγητές

Λιθουανία

Η Λιθουανία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 60 δήμους.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το όργανο λήψης αποφάσεων του Δήμου και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών.

Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και ψηφίζει την τοπική νομοθεσία. Το τοπικό συμβούλιο εκλέγει επίσης τον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται από και μέσα από το τοπικό συμβούλιο για περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι ο επικεφαλής του δήμου και της τοπικής δημόσιας διοίκησης και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του συμβουλίου. Ο δήμαρχος μπορεί να απορριφθεί με απόφαση του συμβουλίου και παραιτείται όταν το νέο συμβούλιο συνεδριάζει για πρώτη φορά.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Λιθουανία είναι:

- ☐ ☐ Προϋπολογισμός.
- ☐ ☐ Προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Πολιτική προστασία.
- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Υγιεινή.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Μεταφορές.
- ☐ ☐ Αγορά εργασίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.
- ☐ ☐ Διαχείριση δημοτικής περιουσίας.
- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Αθλητισμός.
- ☐ ☐ Τουρισμός.

Λουξεμβούργο

Το Λουξεμβούργο έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 106 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το νομοθετικό όργανο του δήμου και αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται για μια περίοδο έξι ετών, χρησιμοποιώντας αναλογικό σύστημα, ανάλογα με το δημογραφικό μέγεθος του δήμου. Το συμβούλιο εκπροσωπεί το δήμο, με επικεφαλής τον δήμαρχο.

Το **Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων** είναι το εκτελεστικό και διοικητικό όργανο του δήμου. Αποτελείται από το δήμαρχο και τους δημοτικούς συμβούλους, ο αριθμός των οποίων ποικίλλει ανάλογα με το δημογραφικό μέγεθος του δήμου, και οι οποίοι ορίζονται από την εθνική κυβέρνηση μεταξύ των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Ο **Δήμαρχος** ορίζεται από την εθνική κυβέρνηση, μεταξύ των μελών του δημοτικού συμβουλίου, για θητεία έξι ετών. Προεδρεύει στο συλλογικό όργανο δημάρχου και δημοτικών συμβούλων, καθώς και στο δημοτικό συμβούλιο. Ο δήμαρχος μπορεί να λειτουργήσει τόσο ως δημοτική αρχή και ως κρατικός οργανισμός. Είναι κυρίως υπεύθυνος για την εφαρμογή της νομοθεσίας και των κανονισμών της αστυνομίας.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στο Λουξεμβούργο είναι:

- ☐ ☐ Τοπική ανάπτυξη γης.
- ☐ ☐ Κοινωνική βοήθεια.
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αθλητισμός.
- ☐ ☐ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Διαχείριση νερού.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ ☐ Αστυνομία.
- ☐ ☐ Υπηρεσίες Πυρόσβεσης και διάσωσης.

□ □ Οδοποιία και διαχείριση της κυκλοφορίας.

Μάλτα

Η Μάλτα έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 68 δήμους.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο της τοπικής αρχής. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, μέσω του συστήματος αναλογικής εκπροσώπησης, για περίοδο τεσσάρων ετών. Ο αριθμός των συμβούλων ποικίλλει ανάλογα με το δημογραφικό μέγεθος του δήμου.

Ο **Δήμαρχος** είναι ο πολιτικός εκπρόσωπος του τοπικού συμβουλίου. Κατέχει τριετή θητεία και προεδρεύει στις συνεδριάσεις των τοπικών συμβουλίων. Ο **Εκτελεστικός Γραμματέας** ορίζεται από το τοπικό συμβούλιο για τρία χρόνια. Αποτελεί την εκτελεστική, διοικητική και οικονομική αρχή του τοπικού συμβουλίου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Μάλτα είναι:

- ☐ Συντήρηση κοινόχρηστων χώρων (πάρκα, αθλητικά κέντρα, κέντρα αναψυχής, κλπ).
- ☐ Συντήρηση των οδικών υποδομών.
- ☐ Δημόσιες βιβλιοθήκες.
- ☐ Συλλογής αποβλήτων.
- ☐ Φωτισμός οδών.

Μαυροβούνιο

Το Μαυροβούνιο έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 21 δήμους.

Η **Δημοτική Συνέλευση** είναι το νομοθετικό όργανο του δήμου. Τα μέλη της εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Κάθε συνέλευση αποτελείται από 30 συμβούλους, συν ένα πρόσθετο σύμβουλο ανά 5.000 ψηφοφόρους. Η δημοτική συνέλευση εγκρίνει τους κανονισμούς και τον προϋπολογισμό και καθορίζει επίσης, το επίπεδο των τοπικών φόρων.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται από τη δημοτική συνέλευση για θητεία τεσσάρων ετών. Είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Ο δήμαρχος προτείνει τους κανονισμούς που θα εγκριθούν από τη συνέλευση και είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή τους. Επιπλέον εποπτεύει το έργο της διοίκησης και μπορεί να διορίζει ή να παύει τους αντιδημάρχους.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στο Μαυροβούνιο είναι:

- ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ Αστικός και χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ Προστασία του περιβάλλοντος.
- ☐ Κοινωνική πρόνοια.
- ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ Πολιτισμός και αθλητισμός.

Ολλανδία

Η Ολλανδία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 418 δήμους.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** αποτελεί το διαβουλευτικό όργανο του δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται έχουν θητεία τεσσάρων ετών. Το τοπικό συμβούλιο είναι υπεύθυνο για το Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων, λαμβάνει όλες τις κύριες αποφάσεις του δήμου και έχει επιπλέον, νομοθετική εξουσία. Προεδρεύει ο δήμαρχος, ο οποίος όμως δεν έχει δικαίωμα ψήφου.

Το **Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Προετοιμάζει και υλοποιεί τις αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου και είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Ο **Δήμαρχος** προεδρεύει στο τοπικό συμβούλιο και στο Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων. Ορίζεται επίσημα από την εθνική κυβέρνηση, ύστερα από πρόταση του Τοπικού Συμβουλίου, για θητεία έξι ετών. Ο δήμαρχος έχει δικαίωμα ψήφου μόνο στο Συλλογικό Όργανο Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων και η ψήφος του μπορεί να είναι αποφασιστική.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ολλανδικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Τουρισμός.
- ☐ ☐ Μεταφορές.
- ☐ ☐ Υγεία.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Απασχόληση.
- ☐ ☐ Παιδική φροντίδα.
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Νόμος και τάξη.
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αθλητισμός.

Νορβηγία

Η Νορβηγία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 430 δήμους.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτική όργανο του δήμου και αποτελείται από συμβούλους, που εκλέγονται για τέσσερα έτη, από λίστες των κομμάτων μέσω ενός συστήματος αναλογικής εκπροσώπησης. Το τοπικό συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων του δήμου και είναι υπεύθυνο για την οικονομική πολιτική και το σχεδιασμό των τοπικών θεμάτων.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** προετοιμάζει τις αποφάσεις σχετικά με το τοπικό προϋπολογισμό, καθώς και για τους τοπικούς φόρους και τις υποβάλλει στο τοπικό συμβούλιο. Παρακολουθεί επίσης την εφαρμογή των πολιτικών αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.

Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται για μια περίοδο τεσσάρων ετών και προέρχεται από το τοπικό συμβούλιο. Είναι ο επικεφαλής του συμβουλίου, προεδρεύει στις συνεδριάσεις του και αντιπροσωπεύει το δήμο σε όλες τις υποθέσεις του.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Νορβηγία είναι:

- ☐ ☐ Καλή διαβίωση των παιδιών.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Υγειονομική περίθαλψη.
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αναψυχή.
- ☐ ☐ Τεχνική υποδομή.
- ☐ ☐ Τοπικός προγραμματισμός.

Πολωνία

Η Πολωνία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 2.479 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Εκτός από τις νομοθετικές εξουσίες του, το συμβούλιο ψηφίζει τον προϋπολογισμό του δήμου και καθορίζει τους τοπικούς φόρους. Υποδιαιρείται σε επιτροπές προμηθειών, αρμόδιες για την κατάρτιση και εκτέλεση των αποφάσεων που λαμβάνονται από το δημοτικό συμβούλιο. Τα μέλη των επιτροπών εκλέγονται από και μεταξύ των δημοτικών συμβούλων.

Ο **Δήμαρχος** αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της τοπικής αρχής. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών και αντιπροσωπεύει επίσημα το δήμο.

Ο **Επικεφαλής της Δημοτικής Διοίκησης** διορίζεται από τον δήμαρχο. Μπορεί να ενεργεί για λογαριασμό του δημάρχου, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για την οργάνωση των εργασιών του δημαρχείου και τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Πολωνία είναι:

- ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Περιβάλλον.
- ☐ Πολιτισμός.
- ☐ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Πορτογαλία

Η Πορτογαλία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 4.259 ενορίες και 308 δήμους.

Ενορίες:

Η **Συνέλευση της Ενορίας** αποτελεί το διαβουλευτική σώμα της και απαρτίζεται από συμβούλους, που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών, μέσω ενός συστήματος αναλογικής εκπροσώπησης.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** είναι το εκτελεστικό όργανο της ενορίας και τα μέλη της εκλέγονται για τέσσερα χρόνια από και μέσα από την συνέλευση της ενορίας. Είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και την εφαρμογή των αποφάσεων της συνέλευσης της ενορίας.

Ο **Πρόεδρος** εκλέγεται για τετραετή θητεία και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής.

Δήμοι:

Η **Δημοτική Συνέλευση** αποτελείται από τους προέδρους των ενοριών, που βρίσκονται στη δικαιοδοσία του κάθε δήμου και τα μέλη της εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι το διαβουλευτικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί τις δραστηριότητες του εκτελεστικού συμβουλίου.

Το **Εκτελεστικό Συμβούλιο** αποτελεί την εκτελεστική εξουσία του δήμου και τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Το εκτελεστικό συμβούλιο οργανώνει και υλοποιεί τις δημοτικές υπηρεσίες, ειδικότερα τους τομείς της χωροταξίας και δημοσίων έργων. Ο **Δήμαρχος** εκλέγεται για τετραετή θητεία και προεδρεύει στο εκτελεστικό συμβούλιο.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στην Πορτογαλία είναι:

Αρμοδιότητες των ενοριών:

- ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ Συντήρηση οδών και πάρκων.
- ☐ Κοινωνικές εγκαταστάσεις για παιδιά και τους ηλικιωμένους

- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Υγεία.
- ☐ ☐ Άδειες παραμονής.
- ☐ ☐ Άδειες κατοικίδιων.

Αρμοδιότητες των δήμων:

- ☐ ☐ Υγεία
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Διαχείριση των δημοτικών περιουσιακών στοιχείων.
- ☐ ☐ Δημόσια έργα.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.

Ρουμανία

Η Ρουμανία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 2.861 κοινότητες (COMUNE), 217 κωμοπόλεις (ORASE) και 103 πόλεις (MUNICIPII).

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι η διαβουλευτική συνέλευση της τοπικής αρχής. Αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται με απόφαση του Νομάρχη, με βάση το δημογραφικό μέγεθος της τοπικής αρχής. Το έργο του τοπικού συμβουλίου αφορά στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, στη δημόσια και ιδιωτική περιουσία και τη διαχείριση των δημόσιων υπηρεσιών.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο της τοπικής αρχής και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι υπεύθυνος για τον τοπικό προϋπολογισμό και τις δημόσιες υπηρεσίες. Επίσης, εκπροσωπεί το δήμο και συνεργάζεται με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες των υπουργείων.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ρουμάνικης πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Τοπική αστυνομία.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ ☐ Δημόσια υγεία.
- ☐ ☐ Υποδομές μεταφορών και αστικών συγκοινωνιών.
- ☐ ☐ Ύδρευση και αποχέτευση.
- ☐ ☐ Τηλεθέρμανση.
- ☐ ☐ Προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Διοίκηση της τοπικής κληρονομιάς.
- ☐ ☐ Διοίκηση πάρκων και ανοικτών πράσινων δημόσιων περιοχών.

Σερβία

Η Σερβία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 174 δήμους και πόλεις.

Η **Δημοτική Συνέλευση** αποτελείται από συμβούλους που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Η συνέλευση θεσπίζει το καταστατικό

του δήμου, είναι αρμόδια για τα αναπτυξιακά προγράμματα, το προϋπολογισμό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται από τη δημοτική συνέλευση, με μυστική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Καταρτίζει το σχέδιο του τοπικού προϋπολογισμού, ελέγχει το έργο του δήμου και επικουρεί τον δήμαρχο στο έργο του.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο τεσσάρων ετών. Ο δήμαρχος εκπροσωπεί το δήμο, προεδρεύει του δημοτικού συμβουλίου, υλοποιεί τις αποφάσεις της συνέλευσης και υπαγορεύει το έργο της τοπικής αρχής.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Σέρβικης πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Τουρισμός.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Παροχή νερού και ρεύματος.
- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες

Σλοβακία

Η Σλοβακία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 2.792 δήμους και 138 πόλεις.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο της τοπικής αρχής και τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών.

Η **Τοπική Επιτροπή** είναι το συμβουλευτικό όργανο του δημάρχου και το εκτελεστικό όργανο του τοπικού συμβουλίου. Έχει προαιρετικό χαρακτήρα και τα μέλη του εκλέγονται από και μέσα από το τοπικό συμβούλιο.

Ο **Δήμαρχος** είναι ανώτατο εκτελεστικό όργανο του δήμου και νόμιμος εκπρόσωπός του. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για μια τετραετή θητεία και προεδρεύει τόσο στο τοπικό συμβούλιο όσο και στην τοπική επιτροπή.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Σλοβακία είναι:

- ☐ ☐ Οδοποιία.
- ☐ ☐ Δημόσιες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Ύδρευση.
- ☐ ☐ Λύματα και αστικά απόβλητα.
- ☐ ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Κοινωνική βοήθεια.
- ☐ ☐ Υγεία.
- ☐ ☐ Πολιτισμός και αθλητισμός.
- ☐ ☐ Συμμετοχή στην περιφερειακή ανάπτυξη

Σλοβενία

Η Σλοβενία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 211 δήμους.

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο του δήμου και τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για τετραετή θητεία. Οι αντιδήμαρχοι διορίζονται από και μέσα από τα μέλη του συμβουλίου, ύστερα από πρόταση του

δημάρχου. Το συμβούλιο είναι υπεύθυνο για το σχεδιασμό της πολιτικής του δήμου, όπως η τοπική ανάπτυξη της γης, η κατάρτιση του δημοτικού προϋπολογισμού και η λήψη αποφάσεων σχετικά με την απόκτηση ή την πώληση της δημοτικής περιουσίας.

Ο **Δήμαρχος** είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για τετραετή θητεία. Είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος του δήμου και ο επικεφαλής της τοπικής διοίκησης.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στη Σλοβενία είναι:

- ☐ Δημόσια ασφάλεια και προστασία.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Ανάπτυξης γης.
- ☐ Πολεοδομία.
- ☐ Εμπόριο και η βιομηχανία.
- ☐ Περιβάλλον.
- ☐ Οδικά δίκτυα.
- ☐ Μεταφορές.
- ☐ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ Κοινωνική ασφάλιση.
- ☐ Επεξεργασία υδάτων και αποκομιδή απορριμμάτων

Ισπανία

Η Ισπανία έχει (τυπικά) ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 8.117 δήμους.

Το **Τοπικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο της τοπικής αρχής και αποτελείται από συμβούλους, που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Εγκρίνει τον τοπικό προϋπολογισμό, τον αστικό σχεδιασμό, τους εσωτερικούς κανονισμούς και τις δημοτικές κανόνες.

Η **Τοπική Συνέλευση** είναι το εκτελεστικό όργανο της τοπικής αρχής. Αποτελείται από τοπικούς συμβούλους που διορίζονται από τον δήμαρχο για να τον επικουρούν στο έργο του και ασκεί μια σειρά από εκτελεστικές λειτουργίες.

Ο **Δήμαρχος** είναι το κύριο εκτελεστικό όργανο. Διορίζεται από και μέσα από το τοπικό συμβούλιο και επικουρείται από έναν αριθμό συμβούλων που ο ίδιος διορίζει. Ο δήμαρχος προεδρεύει επίσης και στο τοπικό συμβούλιο.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ισπανικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

Σε κάθε τοπική αρχή

- ☐ Ύδρευση.
- ☐ Φωτισμός οδών.
- ☐ Αστική κυκλοφορία.
- ☐ Επισιτιστική ασφάλεια.
- ☐ Οδοποιία.
- ☐ Λύματα και διαχείριση αποβλήτων.

Στις τοπικές αρχές άνω των 5 000 κατοίκων (εκτός από τις προαναφερθείσες)

- ☐ Δημόσιες βιβλιοθήκες.
- ☐ Χώροι πρασίνου.
- ☐ Τοπική αστυνομία.

Στις τοπικές αρχές άνω των 20 000 κατοίκων (εκτός από τις προαναφερθείσες)

- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Πρόληψη των πυρκαγιών
- ☐ Αθλητικές εγκαταστάσεις.

Στις τοπικές αρχές άνω των 50 000 κατοίκων (εκτός από τις προαναφερθείσες)

- ☐ ☐ Δημοσίες συγκοινωνίες.
- ☐ ☐ Προστασία του περιβάλλοντος

Σουηδία

Η Σουηδία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 290 δήμους.

Η **Δημοτική Συνέλευση** αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι το κεντρικό όργανο λήψης αποφάσεων του δήμου. Επίσης, εισπράττει φόρους και εγκρίνει τον προϋπολογισμό του δήμου.

Η **Δημοτική Εκτελεστική Επιτροπή** αποτελείται από μέλη που διορίζονται για περίοδο τεσσάρων ετών, από τη δημοτική συνέλευση, βάσει του ποσοστού των εδρών που λαμβάνονται από κάθε παράταξη. Συντονίζει τη δημοτική αρχή, εποπτεύει τις δραστηριότητες των εξειδικευμένων επιτροπών, συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου και προετοιμάζει και υλοποιεί τις αποφάσεις της δημοτικής συνέλευσης.

Οι **Ειδικές Επιτροπές** απαρτίζονται από μέλη που διορίζονται για τετραετή θητεία, από τη δημοτική συνέλευση. Οι επιτροπές είναι υπεύθυνες για την υποβοήθηση της δημοτικής εκτελεστικής επιτροπής κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση των αποφάσεων, που λαμβάνονται από τη δημοτική συνέλευση.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Σουηδικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

Υποχρεωτικές αρμοδιότητες.

- ☐ ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ ☐ Παιδική φροντίδα και προσχολική εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Φροντίδα για τους ηλικιωμένους.
- ☐ ☐ Υποστήριξη για τη σωματική και διανοητική αναπηρία.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.
- ☐ ☐ Προστασία του περιβάλλοντος.
- ☐ ☐ Χωροταξικός σχεδιασμός.
- ☐ ☐ Αποκομιδή απορριμμάτων και διαχείριση αποβλήτων
- ☐ ☐ Υπηρεσίες διάσωσης και έκτακτης ανάγκης.
- ☐ ☐ Ύδρευση και Αποχέτευση
- ☐ ☐ Οδοποιία.

Προαιρετικές αρμοδιότητες.

- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Στέγαση.
- ☐ ☐ Ενέργειας.
- ☐ ☐ Απασχόληση.
- ☐ ☐ Βιομηχανικές και εμπορικές υπηρεσίες

Ελβετία

Η Ελβετία έχει ομοσπονδιακή συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 2.551 δήμους.

Δεν υπάρχει ενιαίο δημοτικό σύστημα στην Ελβετία. Υπάρχουν δύο διαφορετικά όργανα: η **Δημοτική Συνέλευση** και το **Δημοτικό Συμβούλιο**. Επιπλέον, ανάλογα με το καντόνι,

δήμοι έως και 1.000 κατοίκους μπορούν να έχουν είτε μια δημοτική συνέλευση, είτε δημοτικό συμβούλιο. Πέρα και πάνω από αυτόν τον αριθμό των κατοίκων, πρέπει να υπάρχει ένα δημοτικό συμβούλιο, ένα διαβουλευτικό όργανο δηλαδή, που αποτελείται από εκλεγμένους αξιωματούχους που εκπροσωπούν τους πολίτες.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ελβετικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Δημοτική κληρονομιά.
- ☐ ☐ Τοπική φορολογία.
- ☐ ☐ Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Τοπική αστυνομία.
- ☐ ☐ Πολιτική προστασία.
- ☐ ☐ Τοπική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Οδικά δίκτυα.
- ☐ ☐ Ύδρευση και αποχέτευση.
- ☐ ☐ Προστασία περιβάλλοντος.
- ☐ ☐ Αθλητισμός.
- ☐ ☐ Πολιτισμός.
- ☐ ☐ Ενέργεια.
- ☐ ☐ Κοινωνική πρόνοια.
- ☐ ☐ Δημόσια Εκπαίδευση

Ουκρανία

Η Ουκρανία έχει ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 10.278 χωριά - κοινότητες (SELA), 782 κωμοπόλεις (SELYSHCHA) και 457 πόλεις (MISTA).

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** είναι το διαβουλευτικό όργανο της τοπικής αρχής και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο τεσσάρων ετών. Τα μέλη του συμβουλίου ασκούν την εξουσία τους μέσω των μονίμων επιτροπών.

Η **Εκτελεστική Επιτροπή** εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου και είναι υπεύθυνη για τα αναπτυξιακά προγράμματα, το δημοτικό προϋπολογισμό και το συντονισμό των τμημάτων και υπηρεσιών εντός του δήμου.

Ο **Δήμαρχος** είναι το κύριο εκτελεστικό όργανο του δήμου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία, για περίοδο πέντε ετών. Προεδρεύει στις δημοτικές συνεδριάσεις του συμβουλίου και αποτελεί το νόμιμο εκπρόσωπο του δήμου.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Ουκρανικής πρωτοβάθμιας ΤΑ είναι:

- ☐ ☐ Συντήρηση τεχνικής υποδομής.
- ☐ ☐ Πολεοδομία.
- ☐ ☐ Ενέργεια.
- ☐ ☐ Μεταφορές.
- ☐ ☐ Ύδρευση, θέρμανση και αποχέτευση.
- ☐ ☐ Διαχείριση αποβλήτων.
- ☐ ☐ Τουρισμός.
- ☐ ☐ Περιβάλλον.
- ☐ ☐ Προώθηση τοπικού εμπορίου και απασχόλησης.
- ☐ ☐ Αναπτυξιακά προγράμματα.
- ☐ ☐ Τοπικός προϋπολογισμός.
- ☐ ☐ Αστική ανάπτυξη.
- ☐ ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ ☐ Κοινωνική πρόνοια.

- ☐ Υγειονομική περίθαλψη.
- ☐ Πολιτισμός

Ηνωμένο Βασίλειο

Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει (τυπικά) ενιαία συνταγματική οργάνωση και η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της αποτελείται από 433 ΟΤΑ.

Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελείται από τέσσερις (4) συνταγματικά κατοχυρωμένες «χώρες», την Αγγλία, την Ουαλία και την Σκωτία. Στην Αγγλία, σε ορισμένες περιοχές, (πολεοδομικά συγκροτήματα και αγροτικές περιοχές), υπάρχει ένας μόνο βαθμός αυτοδιοίκησης, **οι Μητροπολιτικές Περιοχές** και οι ενοποιημένοι **Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης** (Ο.Τ.Α.). Σε άλλες περιοχές, ωστόσο, μπορούμε να εντοπίσουμε δύο (2) βαθμούς Τ.Α., το **Συμβούλιο της Κομητείας** και το **Συμβούλιο της Περιοχής**, σε αγροτικές περιοχές. Επιπλέον, υπάρχει ακόμη ένας θεσμός μικρότερος του Ο.Τ.Α., αυτός της **Ενορίας**. Το Λονδίνο απολαμβάνει ιδιαίτερο καθεστώς. Η αρχή του μείζονος Λονδίνου συγκεντρώνει το σύνολο της περιφέρειας του πολεοδομικού συγκροτήματος, ενώ το ίδιο το Λονδίνο είναι διαιρεμένο σε 33 διαμερίσματα.

Οι βασικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας ΤΑ στο ΗΒ είναι:

Αρμοδιότητες κομητειών:

- ☐ Εκπαίδευση.
- ☐ Κοινωνικές υπηρεσίες.
- ☐ Αυτοκινητόδρομοι και μεταφορές.
- ☐ Στρατηγικός σχεδιασμός.
- ☐ Πυρόσβεση.
- ☐ Απορρίμματα.
- ☐ Βιβλιοθήκες

Αρμοδιότητες διαμερισμάτων:

- ☐ Τοπικός προγραμματισμός.
- ☐ Στέγαση.
- ☐ Αδειοδότηση.
- ☐ Έλεγχος Κτιρίων.
- ☐ Περιβαλλοντική υγεία.
- ☐ Συλλογή αποβλήτων.
- ☐ Πάρκα και υπηρεσίες αναψυχής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Δημήτρης Παπαστεργίου, Δήμαρχος Τρικκαίων
Πρόεδρος της επιτροπής Ανάπτυξης και Υποστήριξης της
Επιχειρηματικότητας της ΚΕΔΕ,

Τοποθέτηση στο συνέδριο της ΚΕΔΕ στο Ηράκλειο (25-2-2015)

Πώς θα επιτευχθεί η ανάπτυξη και η τοπική επιχειρηματικότητα

Η τοπική αυτοδιοίκηση σήμερα ζει πρωτόγνωρες καταστάσεις. Τουλάχιστον αυτό ομολογούν όσοι αιρετοί αλλά και στελέχη της έχουν ζήσει εποχές προ και μετά Καλλικράτη.

Από μία εποχή απόλυτης ελευθερίας (που πιθανώς μας οδήγησε και σε κάποια κρούσματα ασυδοσίας), φτάσαμε στο άλλο άκρο, σε μία εποχή σκληρής και τυφλής γραφειοκρατίας που σκοτώνει ακόμη και τα τελευταία κύτταρα δημιουργικότητας και αποτελεσματικότητας των Δήμων μας.

Μέσα σε αυτό το σκληρό, οι Δήμοι καλούνται -ως ο πιο κοντινός φορέας εξουσίας- να προωθήσει δράσεις ανάπτυξης, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, δράσεις που η κοινωνία περιμένει και έχει ανάγκη μέσω της νέας προγραμματικής περιόδου.

Και εδώ δημιουργείται το εξής οξύμωρο, γεγονός που εκφράστηκε με τον πιο κραυγαλέο τρόπο και κατά την πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής που είναι αρμόδια σε θέματα ανάπτυξης στην ΚΕΔΕ...

Πώς θα μπορέσουν οι Δήμοι να μιλήσουν και να ενισχύσουν την ανάπτυξη, όταν το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο μας θεωρεί... υπανάπτυκτους.

Πώς θα προωθήσουμε την επιχειρηματικότητα όταν εκατοντάδες αποφάσεις των Δημοτικών μας συμβουλίων έχουν μπλέξει στον ιστό της γραφειοκρατίας, όταν δηλαδή εμείς οι ίδιοι δεν μπορούμε να δείξουμε αντανάκλαστικά τέτοια που ζητάει η αγορά, ακόμη και για απλά ζητήματα.

Και όμως η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση μπορεί να δικαιώσει το ρόλο της, αυτόν που από τις καταβολές της έχει αποκτήσει ως "του πιο κοντινού στον πολίτη και πιο αποτελεσματικού επιπέδου εξουσίας", αρκεί να θέσουμε εκ νέου κάποιες προϋποθέσεις.

Αρκεί να κερδίσουμε και πάλι, Δήμοι και Δήμαρχοι της αξιοπρέπειάς μας, αυτή που οι συμπληγάδες της πολυνομίας στην ουσία μας αφαίρεσαν βάζοντάς μας "κηδεμόνες" ακόμη και για αστείες και ανάξιες λόγου αποφάσεις όπως οι μετακινήσεις μας εκτός έδρας.

Όντας λοιπόν... "εντός έδρας", όλα αυτά τα χρόνια είδαμε πώς η ανάπτυξη προωθήθηκε στους Δήμους μας... Πώς δηλαδή τα ευρωπαϊκά προγράμματα που σχεδιάστηκαν χωρίς τους Δήμους και τους συλλογικούς τους φορείς, απέτυχαν σε πολύ μεγάλο βαθμό να φέρουν τα πολυπόθητα αποτελέσματα.

Λέμε λοιπόν το αυτονόητο.

Πρώτη και βασική παράμετρος είναι η συμμετοχή των Δήμων στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας με σεβασμό στις τοπικές ιδιαιτερότητες και χαρακτηριστικά των περιοχών αφού άλλες είναι οι ανάγκες των νησιωτικών Δήμων και άλλες οι ανάγκες πχ. του Δήμου Αθηναίων. Το φορτίο αυτό μπορούμε και πρέπει να το σηκώσουμε. Άλλωστε στα δύσκολα είμαστε πάντα εκεί, είμαστε πάντα μπροστά.

Δεύτερη προϋπόθεση είναι οι καθαρές λύσεις σε επίπεδο αρμοδιοτήτων. Σεβόμαστε τον Β' βαθμό όπως όμως πρέπει να μας σέβεται και αυτός. Στα πλαίσια λοιπόν ενός αλληλοσεβασμού, δεν υπάρχει κανένας λόγος χρήματα, δράσεις και προγράμματα που προορίζονται για εμάς, να μας έρχονται μέσω τρίτων. Είναι επιτακτική η θεσμική αναβάθμιση και ουσιαστική συμμετοχή μας στην επόμενη μέρα που φαίνεται πως ξημερώνει στην αυτοδιοίκηση. Είναι επιτακτική μία ξεκάθαρη διαβαθμικότητα στις αρμοδιότητες προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα επικοινωνίας και επικάλυψης. Η τοπική αυτοδιοίκηση Α βαθμού είναι πάντα ανοιχτή σε προτάσεις και συνεργασίες, δεν ξεχνά όμως τον συγκρουσιακό της χαρακτήρα όπου και όταν πρέπει.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν στην ουσία τα πολιτικά συμπεράσματα της πρώτης μας συνεδρίασης στην Αθήνα στις 19/02/2015, όπου ο κύριος προβληματισμός που τέθηκε ήταν το πώς θα σχεδιάσουμε για το μέλλον όταν το όλο οικοδόμημα της αυτοδιοίκησης στηρίζεται σε σαθρά θεμέλια τα οποία πρέπει άμεσα να ενισχύσουμε.

Και αφού το κάνουμε, ας πάμε τώρα ένα βήμα παρακάτω...

Γιατί μπορεί τα όποια θεσμικά προβλήματα να υπάρχουν, υποχρέωσή μας όμως είναι να προχωρήσουμε, να αποδείξουμε πως οι Δήμοι μας ακόμη και σε ένα τέτοιο "στραβό" κλίμα μπορούν να παράξουν έργο και να σχεδιάσουν τις πόλεις και τους δήμους του αύριο βασιζόμενοι στην εμπειρία τους αλλά και στην καινοτομία.

Το δικό μας τρίπτυχο που καταθέτω προς συζήτηση είναι...

1. Καινοτομία για την επιβίωση, καινοτομία για την ανάπτυξη.
2. Ανάπτυξη μέσω εύκολης πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης.
3. Στήριξη της επιχειρηματικότητας και ειδικά αυτής των νέων.

1. Καινοτομία

Πως λοιπόν δομούμε τις πόλεις μας έτσι ώστε να είναι πιο ασφαλείς, πιο λειτουργικές, πιο αυτάρκειες και πιο ανθεκτικές σε φυσικές καταστροφές, κοινωνικές ανάγκες κ.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη (United Nations Habitat) βιώνουμε «τη μετάπτωση» από τον «αιώνα των εθνών» στον «αιώνα των πόλεων». Διεθνώς αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η συνεισφορά των πόλεων στο παγκόσμιο ΑΕΠ (άνω του 65%), καθώς το 50% και πλέον του παγκόσμιου πληθυσμού συγκεντρώνεται στις πόλεις, αλλά και των σημαντικών προκλήσεων που ο νέος αιώνας έχει φέρει σε αυτές:

- Μειωμένοι προϋπολογισμοί για τους Δήμους
- Διαχείριση αστικών και περιαστικών πόρων
- Ρίποι και απορρίμματα
- Ενέργεια
- Κλιματική αλλαγή και έντονα καιρικά φαινόμενα
- Συνοχή και γήρανση
- Ποιότητα ζωής και οικονομία

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την ΕΕ συνίσταται στη μετατροπή των ευρωπαϊκών πόλεων σε έξυπνους και βιώσιμους τόπους διαβίωσης. Για τον λόγο αυτόν, με την ανακοίνωση «Έξυπνες πόλεις και κοινότητες – ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας», η Επιτροπή αναλαμβάνει πρωτοβουλία μέσω του προγράμματος "Ορίζοντες 2020" για μία ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας με στόχο την κοινή αξιοποίηση πόρων, τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την ολοκλήρωση των τομέων της ενέργειας, των μεταφορών και των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) στις πόλεις.

Οι έξυπνες πόλεις και κοινότητες δεν θεωρώ πως είναι καθρεφτάκια για τους ιθαγενείς... Στα διογκούμενα προβλήματα των περιοχών μας, οι σύγχρονοι Δήμοι πρέπει να απαντήσουν με καινοτόμες λύσεις που ξεπερνούν τα στενά όρια των τεχνολογιών πληροφορικής. Πιο συγκεκριμένα, έχει υιοθετηθεί διεθνώς ο όρος της έξυπνης πόλης, που μεταφράζεται σε «Καινοτόμες λύσεις εντός των πόλεων που καλούνται να αποκριθούν στις προκλήσεις και τις ανάγκες των πόλεων».

Υπό αυτό το πρίσμα, προτείνεται ο λεπτομερής προσδιορισμός ενός πλαισίου υλοποίησης έξυπνων πόλεων.

Σύμφωνα με υφιστάμενες πρακτικές, ένα τέτοιο πλαίσιο περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Προσδιορισμός της προστιθέμενης αξίας που η έξυπνη πόλη θα προσφέρει στους πολίτες της (Γιατί να υλοποιηθεί μια έξυπνη πόλη;)
- Προσδιορισμός του περιεχομένου της έξυπνης πόλης με την καταγραφή αναγκών και έργων που θα υλοποιηθούν (Τι πρέπει να συμπεριλάβει η έξυπνη πόλη;)
- Προσδιορισμός των κατάλληλων λύσεων (Πως θα υλοποιηθεί η έξυπνη πόλη;)
- Πιο συγκεκριμένα, το προτεινόμενο πλαίσιο θα δίνει απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις για κάθε πόλη:
- Ποιος/Ποιοι θα είναι υπεύθυνος/οι για τη λειτουργία των καινοτόμων λύσεων;
- Ποιος/Ποιοι επηρεάζουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων στις έξυπνες λύσεις;
- Πως οι καινοτόμες λύσεις θα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με τους εμπλεκόμενους τους;
- Ποια επιχειρησιακά μοντέλα απαιτούνται για την ανάπτυξη και διάθεση των καινοτόμων λύσεων της έξυπνης πόλης;
- Ποιος θα είναι ο ρόλος των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών;
- Πως μετράται η επίδοση των πόλεων και των καινοτόμων λύσεων;
- Ποιος ο ρόλος του Δήμου;

Για τη βέλτιστη επιλογή λύσεων, παρατηρείται διεθνώς μια προσπάθεια προτυποποίησης (standardization) των έξυπνων πόλεων. Στην προσπάθεια αυτή η ΚΕΔΕ μπορεί και πρέπει να συμμετέχει, τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο.

Μία γεύση smart thinking... για τις πόλεις και τους Δήμους μας...

- Αισθητήρες (sensors) μέτρησης περιβαλλοντικών ρίπων και Η/Μ ακτινοβολίας , προστασίας από ακραία καιρικά φαινόμενα - Πολιτική προστασία (Santander, Hong Kong)
- Ευρυζωνικό δίκτυο οπτικών ινών στο σπίτι (FTTH) (πολλά παραδείγματα)
- Έξυπνη διαχείριση στάθμευσης με υπόγειους αισθητήρες (Μελβούρνη)
- Δίκτυο ευφών μεταφορών και έξυπνων φαναριών κυκλοφορίας (πολλές περιπτώσεις)
- Έξυπνες λύσεις κάδων απορριμμάτων (Λονδίνο)
- Έξυπνη διαχείριση υδάτων (πολλές περιπτώσεις)
- Έξυπνη διαχείριση ενέργειας (πολλές περιπτώσεις)
- Έξυπνα συστήματα οδο φωτισμού (πολλές περιπτώσεις)
- Έξυπνα κτίρια (πολλές περιπτώσεις)
- Κέντρο συλλογής πληροφοριών και καταγραφής συνηθειών των πόλεων «κατασκοπίας» (city intelligence) (Chicago, Amsterdam)
- Δίκτυα τηλε-πρόνοιας, τηλε-ιατρικής - eHealth (πολλές περιπτώσεις), Προσβασιμότητα ηλικιωμένων σε πληροφορίες και υπηρεσίες (Tokyo)
- Συμμετοχική καταγραφή και αξιολόγηση προβλημάτων στην πόλη (Amsterdam)
- Ανοιχτό λογισμικό, ανοιχτά δεδομένα
- City branding (πολλές περιπτώσεις)
- Προτυποποίηση και εφαρμογή από Μονάδες διοίκησης έξυπνης πόλης (Vienna, Southampton)

2. Ανάπτυξη - Οικονομικά εργαλεία

Ανάπτυξη χωρίς πρόσβαση σε πηγές χρηματοδοτήσεων δύσκολα μπορεί να υπάρξει.

Στόχος της επιτροπής θα πρέπει είναι η αναζήτηση και προετοιμασία χρηματοδοτικών εργαλείων που μπορούν να βοηθήσουν τους Δήμους και συνεπώς τις κοινωνίες να πάνε μπροστά.

Στις προγραμματικές της δηλώσεις η κυβέρνηση έκανε λόγο για την μετατροπή του ΤΠΔ σε ένα νέο εργαλείο ανάπτυξης. Θεωρητικά και σήμερα το ΤΠΔ επιτελεί αυτό το σκοπό, αν όμως κανείς δει τα στοιχεία θα καταλάβει ότι ελάχιστοι Δήμοι τελικά κατάφεραν να πάρουν χρήματα για να τρέξουν αναπτυξιακά προγράμματα.

3. Επιχειρηματικότητα

Πόσο εμείς οι ίδιοι ως Δήμοι, διευκολύνουμε τους επενδυτές, μικρούς και μεγάλους, να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους.

Πόσο φιλικές είναι οι υπηρεσίες μας σε αυτούς, πόσο εξυπηρετικές και σαφείς στο τί ζητάνε είναι;

Πόσο εύκολο είναι το νομικό πλαίσιο σε σχέση με τις χρήσεις γης και πόσο το θεσμικό πλαίσιο μας επιτρέπει να τελειώνουμε τις αδειοδοσίες από τα αντίστοιχα τμήματα εμπορίου που έχουν περιέλθει σε εμάς.

Πόσο μπορούμε να στηρίξουμε την επιχειρηματικότητα;

Μπορούμε να αναδείξουμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών μας; Μπορούμε να οργανώσουμε τις μικρές επιχειρήσεις των περιοχών μας;

Μήπως να χρησιμοποιούσαμε τα δίκτυα αδελφοποιήσεων που έχουμε όλοι μας για να προωθήσουμε τα προϊόντα μας στο εξωτερικό;

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, δεν μπορεί, ούτε πρέπει να μείνει απλός παρατηρητής των αλλαγών. Όπως επίσης, δεν πρέπει να γίνει μέρος του προβλήματος, αλλά οφείλει να γίνει μέρος της λύσης του.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να συμβάλλει στην ανάκαμψη της εθνικής οικονομίας και στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, μέσω της πολλαπλής στήριξης της επιχειρηματικότητας και των ιδιωτικών επενδύσεων.

Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας, θα πρέπει να βρίσκονται οι εξής κύριοι στόχοι:

- Η τακτοποίηση -επιτέλους- μεγάλων πολεοδομικών ζητημάτων που αφορούν σε χρήσεις γης, ζώνες οικιστικού ελέγχου, τοπικά χωρικά και άλλα σχέδια που λιμνάζουν εδώ και χρόνια σε πολεοδομικά γραφεία Δήμων και υπουργείων
- Δημιουργία ενός ιδιαίτερα ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις και συνεχείς προσπάθειες για προσέλκυση και άλλων επιχειρήσεων.
- Ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των προς αξιοποίηση φυσικών πόρων για αξιοποίηση, προκειμένου να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και νέα εισοδήματα.
- Πολιτικές για την ενίσχυση των καινοτομιών και των τεχνολογιών σε τοπικό επίπεδο, ώστε αυτές να αξιοποιηθούν από τις επιχειρήσεις και να προσελκυσθούν ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να γίνει η «γέφυρα» και ο «κύριος πόλος» για την προσέλκυση και διευκόλυνση της πραγματοποίησης ιδιωτικών επενδύσεων, δίνοντας έμφαση στην υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας με:

- Δημιουργία Γραφείου Υποστήριξης Νέων Επιχειρηματιών, σε επίπεδο Δήμου.
- Ίδρυση Θερμοκοιτίδας Νεοφυών Επιχειρήσεων (start up) για τη «φιλοξενία» καινοτόμων επιχειρήσεων, που θα αξιοποιούν το τοπικό παραγωγικό δυναμικό.

- Συνεργασία με πιστωτικά ιδρύματα (ΤΠΔ;) για την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων από νέους.

Σε όλα τα παραπάνω, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει και η ΕΕΤΑΑ, η οποία είναι ο πλέον κατάλληλο και εγγύς φορέας προς του Δήμους προκειμένου να σχεδιάσει έργα ανάπτυξης για τους Δήμους.

Κυρίες και κύριοι,

η αυτοδιοίκηση του αιώνα μας μετά από την άγρια εφηβεία της δεκαετίας του 2000 και τα δύσκολα χρόνια... αναζητήσεων που ακολούθησαν, λογικά εισέρχεται σε μία εποχή ωριμότητας,

μια εποχή που μπορεί λόγω γνώσης, ικανότητας και διάθεσης να αποτελέσει την μηχανή που θα φέρει ανάπτυξη και όχι το βαγόνι που έπεται αυτής.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που βιώνουμε καθημερινά δεν πρέπει να μας πτοήσουν ούτε πρέπει να μας δημιουργήσουν εσωστρέφεια απορρίπτοντας οτιδήποτε νέο και καινοτόμο.

Διεκδικούμε αυτά που μας ανήκουν, απαιτούμε συμμετοχή στο μέλλον μας, μαθαίνουμε από τα λάθη, λάθη μας και λάθη τους και τραβάμε μπροστά.

Στα δύσκολα, είμαστε πάντα παρόντες και ξέρουμε πώς να πετύχουμε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διπλωματικής εργασίας με τίτλο «Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Ανάλυση εμπειρικών παραδειγμάτων» που εκπονείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

- 1. Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Εκπληρώνεται αυτός ο στόχος; Ναι ή όχι και γιατί;**

Ναι, γενικά εκπληρώνεται αυτός ο στόχος εάν βέβαια η Δημοτική Αρχή προχωρήσει σύμφωνα με το όραμά της σε ανάλογες δράσεις. Επιπλέον για την χρηματοδότηση των δράσεων του Επιχειρησιακού ακολουθείται ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της χώρας π.χ. επιλέξιμες δράσεις ΕΣΠΑ και άλλες κρατικές χρηματοδοτήσεις. Ειδικότερα για την εσωτερική ανάπτυξη αλλά και για έργα μικρής κλίμακας και για την βελτίωση της λειτουργίας ενός Δήμου το Ε.Π. είναι ένα καλό εργαλείο που στηρίζεται η αξιοποίησή του Α) στην κρίση της Δημοτικής Αρχής και Β) στο επίπεδο των στελεχών ενός Δήμου.

- 2. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και να οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων. Στην καθημερινή πρακτική σύνταξή του ΕΠ λειτουργεί αυτό; Ναι ή όχι και για ποιους λόγους;**

Σε γενικές γραμμές λειτουργεί αν και θα μπορούσε να λειτουργεί ακόμα καλύτερα ειδικά σε περιπτώσεις πιο μικρών δήμων με περιορισμένο αριθμό στελεχών.

3. **Η εκπόνηση του ΕΠ κάθε δήμου προϋποθέτει την εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού εντός του ΟΤΑ. Έχει επιτευχθεί αυτό ή η εκπόνηση του ΕΠ ανατίθεται σε εξωτερικούς συνεργάτες, χωρίς την ουσιαστική συμβολή των υπηρεσιών του Δήμου;**

Η εκπόνηση του ΕΠ γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου. Εάν χρειαστεί κάτι εξειδικευμένο σε κάποιο άξονα-μέτρο που η τεχνογνωσία είναι μικρή, τότε μπορεί να ανατεθεί συμπληρωματικά επιμέρους τεχνική βοήθεια.

4. **Οι Δημοτικές Αρχές οφείλουν να καθοδηγούν και να προσανατολίζουν τις αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος βάσει του Οράματος τους για την πορεία και το μέλλον του Δήμου. Συμβαίνει αυτό στην πράξη;**

Ναι συμβαίνει σίγουρα στα μεγάλα έργα, αλλά και σε μικρότερης κλίμακας μπορούμε να πούμε ότι μέσω της Εκτελεστικής Επιτροπής υπάρχει ο προσανατολισμός των υπηρεσιών για την υλοποίηση του οράματος της Δημοτικής Αρχής.

5. **Οι διαδικασίες Διαβούλευσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος κάθε ΟΤΑ. Ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνουν χώρα, συμβάλει στην κατάρτιση του ΕΠ; Θα μπορούσατε να προτείνετε έναν πιο αποδοτικό και άμεσο τρόπο διαβούλευσης;**

Η Διαβούλευση γίνεται στο επίπεδο του Στρατηγικού Σχεδιασμού, ίσως να χρειάζονταν και στο στάδιο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Ωστόσο η συμμετοχή των πολιτών και των φορέων στην επιτροπή διαβούλευσης δεν είναι ικανοποιητική, κάτι που σημαίνει ότι ίσως να μην νομίζουν ότι είναι καθοριστική η γνώμη τους.

6. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιείται βάσει των δεικτών παρακολούθησης που κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος. Πόσο σημαντικοί είναι αυτοί οι δείκτες; Παρακολουθούνται στην πράξη από τις υπηρεσίες; Πως μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις Δημοτικές Αρχές;

Οι Δείκτες είναι σημαντικοί, αλλά δεν έχει ενεργοποιηθεί η χρήση τους σε ευρεία κλίμακα. Για την ορθή και αποτελεσματική χρήση τους είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν πληροφοριακά συστήματα που να παρακολουθούν την εξέλιξη του προϋπολογισμού, του ετήσιου προγράμματος, του ΕΠ κλπ με αυτοματοποιημένο τρόπο.

7. Διασφαλίζεται μέσω της κατάρτισης των ΕΠ από τους ΟΤΑ συντονισμός δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών; Αν όχι, πως θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτό;

Οι διαδημοτικές συνεργασίες υπάρχουν και προκύπτουν συνήθως από την ανάγκη υλοποίησης διαδημοτικών μεγάλων έργων π.χ. ΣΜΑ

8. Παρακαλώ αναφέρετε οτιδήποτε θεωρείτε σημαντικό και δεν ρωτήθηκε στις προηγούμενες ερωτήσεις σε σχέση με τα ΕΠ των ΟΤΑ;

Παρακαλώ όπως συμπληρώσετε τα παρακάτω στοιχεία:

Επώνυμο	Παναγιωτόπουλος
Όνομα	Παναγιώτης
Φορέας Απασχόλησης	Διεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Οργάνωσης και Πληροφορικής Δήμου Αθηναίων
Θέση στον φορέα	Διοικητικός Υπάλληλος
Διεύθυνση εργασίας	Λιοσίων 145
Τηλ. εργασίας	2105203120
e-mail	tpanagiotopoulos@cityofathens.gr

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Β

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διπλωματικής εργασίας με τίτλο «Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Ανάλυση εμπειρικών παραδειγμάτων» που εκπονείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

1. Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Εκπληρώνεται αυτός ο στόχος; Ναι ή όχι και γιατί;

Ο στόχος αυτός δεν εκπληρώνεται διότι :

1. Το επιχειρησιακό σχέδιο θεμελιώνεται σε μια μηχανιστική-φορμαλιστική αντίληψη για τις λειτουργίες των ΟΤΑ. Δεν εναρμονίζεται ο σκοπός της προώθησης των δημοτικών πολιτικών με αυτόν σε περιφερειακό επίπεδο γιατί δεν υπάρχει ουσιαστική συνεννόηση μεταξύ των φορέων
2. Δεν υπάρχει ανατροφοδότηση της πληροφορίας μεταξύ των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής κυβέρνησης σε επίπεδο λήψης αποφάσεων. Δεν υπάρχει roadmap τεχνοκρατικό

2. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και να οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων. Στην καθημερινή πρακτική σύνταξή του ΕΠ λειτουργεί αυτό; Ναι ή όχι και για ποιους λόγους;

Δεν λειτουργεί διότι:

Δεν λειτουργεί συνεννόηση μεταξύ των προσώπων – προϊσταμένων των οργανικών μονάδων

Δεν υπάρχει καθορισμός στόχων εσωτερικά διότι δεν υπάρχει πολιτική βούληση

3. **Η εκπόνηση του ΕΠ κάθε δήμου προϋποθέτει την εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού εντός του ΟΤΑ. Έχει επιτευχθεί αυτό ή η εκπόνηση του ΕΠ ανατίθεται σε εξωτερικούς συνεργάτες, χωρίς την ουσιαστική συμβολή των υπηρεσιών του Δήμου;**

Έχει ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες η εκπόνηση μελετών που αφορούν τα χρηματοδοτούμενα έργα του ΕΣΠΑ ή ΣΕΣ

4. **Οι Δημοτικές Αρχές οφείλουν να καθοδηγούν και να προσανατολίζουν τις αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος βάσει του Οράματος τους για την πορεία και το μέλλον του Δήμου. Συμβαίνει αυτό στην πράξη;**

Όχι. Οι δημοτικές αρχές που πρέπει να θέτουν το όραμα και τη στρατηγική απέχουν διότι δεν γνωρίζουν πώς να θέτουν στόχους. Γίνονται όλα στο πόδι.

5. **Οι διαδικασίες Διαβούλευσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος κάθε ΟΤΑ. Ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνουν χώρα, συμβάλει στην κατάρτιση του ΕΠ; Θα μπορούσατε να προτείνετε έναν πιο αποδοτικό και άμεσο τρόπο διαβούλευσης;**

Η Διαβούλευση γίνεται στο επίπεδο του Στρατηγικού Σχεδιασμού, ίσως να χρειαζόνταν και στο στάδιο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Ωστόσο η συμμετοχή των πολιτών και των φορέων στην επιτροπής διαβούλευσης δεν είναι ικανοποιητική. Θα μπορούσε να γίνεται χρήση της πλατφόρμας διαβούλευσης Loomio

6. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιείται βάσει των δεικτών παρακολούθησης που κατηγοριοποιούνται σε δείκτες εισροών, εκροών και αποτελέσματος. Πόσο σημαντικοί είναι αυτοί οι δείκτες; Παρακολουθούνται στην πράξη από τις υπηρεσίες; Πως μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις Δημοτικές Αρχές;

Είναι σημαντικοί γιατί δείχνουν το balance scorecard των στόχων. Δεν τίθενται από τις υπηρεσίες πότε γιατί συσχετίζονται άμεσα με την αξιολόγηση δόμων και προσώπων. Απορρίπτονται συνεχώς.

7. Διασφαλίζεται μέσω της κατάρτισης των ΕΠ από τους ΟΤΑ συντονισμός δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών; Αν όχι, πως θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτό;

Όχι . δεν υπάρχει συνεννόηση ουσιαστικής παρά μόνο θεσμοθετημένη δηλαδή στα χαρτιά.

Θα αλλάξει η κατάσταση μόνο με συνεχή διαβούλευση εκ του σύνεγγυς και κατανόηση της σημασίας της διαδημοτικής συνεργασίας για τα χρηματοδοτούμενα

8. Παρακαλώ αναφέρετε οτιδήποτε θεωρείτε σημαντικό και δεν ρωτήθηκε στις προηγούμενες ερωτήσεις σε σχέση με τα ΕΠ των ΟΤΑ;

Αν δεν αλλάξει ο τρόπος σκέψης δύσκολα τα πράγματα.

Παρακαλώ όπως συμπληρώσετε τα παρακάτω στοιχεία:

Επώνυμο	Ζυγούλης
Όνομα	Φώτιος
Φορέας Απασχόλησης	Δήμος Ηρακλείου Αττικής
Θέση στον φορέα	Προϊστάμενος Προγραμματισμού
Διεύθυνση εργασίας	Στ. Καραγιώργη, 14121
Τηλ. εργασίας	2132000288
e-mail	fotiszygoulis@gmail.com